

AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE

2023

**AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK
PÉNZÜGYI HELYZETE
2023**

Agrárközgazdasági Intézet
Budapest, 2025

Szerkesztette: Vörös-Illés Ivett

Szerzők: Vörös-Illés Ivett
Péter Krisztina

Opponensek: Áldorfai György
Fajcsi Rebeka

Felelős kiadó: Dr. Goda Pál

Kiadó: AKI Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 1) 217-1011
<https://aki.gov.hu>
aki@aki.gov.hu

ISSN 2786-1201 (Online)
DOI: <https://doi.org/10.7896/ai2501>
© Agrárközgazdasági Intézet – minden jog fenntartva

A kiadvány megtekintéséhez az Adobe Acrobat Reader programot javasoljuk.

Jelen mű felhasználása a **Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább!** 4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) licenc alapján lehetséges.

A felhasználási feltételekről bővebben: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló	5
Háttér	5
Módszer	5
Eredmények	6
Summary	10
Introduction	10
Methodology	10
Results	11
A mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatokban tevékenykedő szervezetek	14
A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	14
A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	15
A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	22
A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai	25
A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői	28
Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő szervezetek	32
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	32
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	33
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	37
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai	39
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma és méretkategória szerint	41
Mellékletek	47
Hivatkozások jegyzéke	62

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

Az elemzés célja az élelmiszer-termelésben, azaz a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászati ágazatokban (a továbbiakban: mezőgazdasági vállalkozások), valamint az élelmiszereket, ital- és dohánytermékeket gyártó ágazatokban működő gazdálkodó szervezetek (a továbbiakban: élelmiszer-feldolgozó vállalkozások) 2023. évi (tárgyévi) vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetének bemutatása a 2022. évi (bázisévi) eredményekhez viszonyítva. A vizsgálat fókuszában a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások 2022. és 2023. évi adatainak összevetése áll, azonban, ha a folyamatok bemutatása igényelte, hosszabb időszakra is visszanyúltak a szerzők.

A kiadvány első része szöveges elemzés, amely a mezőgazdaság, azt követően pedig az élelmiszer-feldolgozás eredményalakulására vonatkozó adatokat, bevételeit és kiadásait, továbbá eszköz- és forrásállományát értékeli. Az ágazati szintű összehasonlítás mellett a főbb mutatók méret-, létszám- és egyéb kategóriák szerinti bontásban is szerepelnek. A kiadvány mellékletét képező táblázatok a szöveges elemzés alapjául szolgáló módszertani megjegyzéseket és adatokat tartalmazzák részletesen.

Módszer

Az elemzés a NAV társasági adóbevallások adatbázisa alapján készült, amely a kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások adatait tartalmazza. A vizsgálat tárgyát képező mezőgazdaságon és élelmiszer-feldolgozáson kívüli egyéb nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó bázis- és tárgyévi adatok a legfrissebb NAV-gyorsjelentésből származnak. Az értékelés alapvetően a mérleg- és eredménykimutatásra, valamint az azok alapján számított pénzügyi viszonyszámokra (megosztási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi

helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtunk fel. A módszertan részletes leírását az [1. számú melléklet](#) tartalmazza.

Eredmények

A mezőgazdasági társas vállalkozások száma 5,2 százalékkal 8669-re csökkent 2023-ban. Az ágazat jövedelme ennél jóval nagyobb ütemben, 44,6 százalékkal (!) esett vissza, ami a nemzetgazdasághoz viszonyítva (-7,0 százalék) is számottevő volt. Ezáltal a mezőgazdaság adózás előtti eredménye 198,5 milliárd forintot tett ki 2023-ban, ami csaknem fele akkora volt, mint a tárgyévot megelőző évben (358,0 milliárd forint). A számottevő eredménycsökkenés kapcsán figyelembe kell venni, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások 2022-ben kiemelkedően eredményes évet zártak.

Területi aspektusban a dunántúli gazdaságok növelték legnagyobb mértékben jövedelmüket a 2022-es évben, így nem meglepő, hogy 2023-ban az adózás előtti eredmény a Dunántúlon csökkent leginkább. A szóban forgó mutató egyedül Közép-Magyarországon nőtt, 16,8 százalékkal, ugyanakkor ez mindössze 3,9 milliárd forinttal nagyobb jövedelmet jelentett. A Dunántúlon tapasztalt jövedelemcsökkenés nem csupán a 2022. évi kiemelkedő eredményhez viszonyítva jelentős, de a 2021. évhez képest is figyelemre méltó.

Méret tekintetében a jövedelem legnagyobb mértékben a kis-, és mikrovállalkozásoknál csökkent. Mindkét méretkategória esetében a Dél-Dunántúlon volt a legnagyobb visszaesés, azon belül is Somogy és Baranya vármegyékben volt kiemelkedő. A Dunántúl déli része mellett a nyugati tájegységen fekvő Győr-Moson-Sopron, Zala és Vas vármegyékben is jelentős jövedelemcsökkenés volt megfigyelhető, ahol a kis- és mikrovállalkozások adózás előtti eredménye együttesen több mint 10 milliárd forinttal maradt el a 2022. évitől. Hasonló nagyságrendű visszaesés volt tapasztalható a dél-alföldi Bács-Kiskun, a közép-dunántúli Fejér, valamint a dél-dunántúli Tolna vármegyékben.

Ennek eredményeképpen a méretkategóriák körében az adózás előtti eredményből való részesedés vonatkozásában jelentős átrendeződés volt megfigyelhető. A közép- és nagyvállalkozások elenyésző számuk ellenére az adózás előtti eredmény kicsivel több mint felét tudták magukénak 2023-ban, ami az előző évhez képest 20,5 (!) százalékponttal magasabb arányt jelentett.

A kiemelt mezőgazdasági al- és szakágazatok esetében az adózás előtti eredmény csökkenése főként a szántóföldi növénytermesztőknél jelentkezett, ami a 2021. évhez képest is figyelemre méltónak bizonyult. Eközben a baromfi- és a sertéságazat adózás előtti eredménye tovább nőtt.

A számottevő jövedelemcsökkenés következtében a mezőgazdaság árbevétel-arányos jövedelmezősége 5,5 százalékponttal 6,3 százalékra esett vissza. A legjövedelmezőbb vármegye ROS-értéke 2023-ban 11,8 százalék volt, ami a 2022. évi átlaggal volt egyenértékű. A mezőgazdaság átlagos árbevétel-arányos adózott eredményét a legtöbb al- és szakágazat felülmúlta. Azon belül is a sertésitenyésztés és a szőlőtermesztés jövedelmezősége nőtt érdemben, ugyanakkor a szántóföldi növénytermesztés jövedelmezősége átlagon aluli volt 2023-ban.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes bevétele 0,5 százalékkal 3643,2 milliárd forintra csökkent. A bevételkategóriák közül egyedül az értékesítés nettó árbevétele nőtt 2,6 százalékkal 2968,1 milliárd forintra, ugyanakkor ez ütemét tekintve jócskán elmaradt az infláció mértékétől (17,6 százalék), így reálértéken vett növekedésről nem lehet beszámolni. Az árbevétel

gyarapodásának üteme az exportértékesítésnél volt nagyobb, de volumenben a belföldi értékesítés bővülése a kivitel növekedésének csaknem hatszorosára rúgott.

Az árbevétel legnagyobb mértékben az állattenyésztésben – azon belül is főként a sertés-ágazatban – emelkedett. Az állattenyésztő társas vállalkozások árbevétel-növekedésében az árak játszották a főszerepet: az élő állatok és állati termékek árszínvonal a 11,0 százalékkal nőtt, miközben az értékesítési volumene 1,4 százalékkal csökkent 2023-ban (KSH, 2024a és KSH, 2024c).

A növénytermesztés árbevétele 74,7 milliárd forinttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban, annak ellenére, hogy a termelési és értékesítési volumen érdemben meghaladta a bázisévit, ami a 2022-es rendkívüli aszály és a tárgyévi kedvező időjárás fényében nem meglepő. A jelentős volumenbővülés mellett azonban az árszínvonal markánsan csökkent az alágazatban (KSH, 2024a, KSH, 2024b és KSH, 2024c).

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 140,9 milliárd forinttal 3444,7 milliárd forintra nőtt. A ráfordítások közül az anyagköltségek bővültek leginkább, 56,7 milliárd forinttal 1457,4 milliárd forintra, amit az inputanyagárak emelkedése eredményezett.

Az értékesítésből származó nettó árbevétel bővülése ellenére 1,8 százalékkal csökkent a mezőgazdaság kibocsátása. A kibocsátás csökkenése és a folyó termelőfelhasználás növekedése eredményeképpen a bruttó hozzáadott érték 11,0 százalékkal esett vissza.

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenése ellenére vagyonuk 272,8 milliárd forinttal 5004,3 milliárd forintra bővült 2023-ban. A számottevő gyarapodás javarészt a befektetett eszközöknek, azon belül is főként a tárgyi eszközöknek volt tulajdonítható.

A forgóeszközökön belül a pénzeszközök állománya nőtt leginkább, 15,0 százalékkal, 62,7 milliárd forinttal, miközben a készletállomány 3,8 százalékkal volt kevesebb 2023-ban, mint egy évvel korábban. A készletek számottevő csökkenését a 2022-ben felhalmozott készletállomány értékesítése eredményezte. A pénzeszközök erőteljes bővülése a mezőgazdaság pénzügyi helyzetét kedvezően befolyásolta.

A vagyongyarapodás nagyobb részben saját forrásból valósult meg. A saját tőke állománya 2,0 százalékponttal nagyobb ütemben bővült a kötelezettségekhez képest, aminek következtében az ágazat eladósodottsága 1,2 százalékponttal javult. A saját tőkén belül az eredménytartalék, a kötelezettségeken belül pedig a rövid lejáratú kötelezettségek nőttek leginkább.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások száma 6,2 százalékkal 3892-re csökkent 2023-ban. Az ágazat teljesítménye a 2022-ben realizált rendkívüli mértékű jövedelemnövekedés után 2023-ban némileg visszaesett. Az üzemi tevékenység eredménye 9,5 százalékkal (343,8 milliárd forintra), az adózás előtti eredmény 4,1 százalékkal (329,7 milliárd forintra) csökkent.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelmezősége elsősorban az elmúlt évi rendkívüli növekedéshez viszonyítva mutat visszaesést. A vállalkozások árbevétel-arányos adózott eredménye (ROS) 0,5 százalékponttal 4,5 százalékra, az eszközarányos adózott eredmény (ROA) szintén 0,5 százalékponttal 5,7 százalékra, míg a sajáttőke-arányos adózott eredmény (ROE) 2,4 százalékponttal 14,5 százalékra csökkent 2023-ban.

Az ágazati teljesítményben a közép- és nagyvállalatok szerepe volt meghatározó: együttesen az élelmiszer-feldolgozó ágazat árbevételének 90,6 százalékát biztosították, és az adózás előtti eredményének 87,0 százalékát érték el. E két vállalatcsoportnál jelentős volt a külföldi tulajdon részaránya.

Az élelmiszer-feldolgozó szektor eladósodottsága ugyan mérséklődött, de a nemzetgazdaság egészéhez viszonyítva 2023-ban is érdemben magasabb volt. A finanszírozási kockázat csökkent, a hosszú távú fizetőképesség javult. A likviditási mutatók értéke emelkedett, a rövid távú fizetőképesség is kedvezőbb lett, ugyanakkor az ágazat kockázati kitettsége 2023-ban is magas volt.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások összes bevétele 3,6 százalékkal 7247,1 milliárd forintra emelkedett. A bevételkategoróriák közül egyedül az értékesítés nettó árbevétele nőtt 6889,3 milliárd forintra, ugyanakkor az 5,9 százalékos bővülés jelentősen elmaradt az infláció mértékétől (17,6 százalék, ezen belül az élelmiszereké 25,9 százalék), így reálértéken vett növekedésről nem beszélhetünk. Az ágazati értékesítés szerkezetében nem történt érdemi változás, a korábbi évekhez hasonlóan a nettó árbevétel kétharmad része belföldi, egyharmad része exportértékesítésből származott.

Az élelmiszer-feldolgozó ágazat termelésének volumene 2023-ban az előző évhez képest 12,1 százalékkal visszaesett. Ezen belül a belföldi eladások volumene minden hónapban mérséklődött, az év egészét tekintve 9,5 százalékkal. Az exportértékesítés volumene még nagyobb mértékben, 13,2 százalékkal esett vissza, a csökkenés az egész évet jellemezte. Az árbevétel mérsékelt növekedése az árak emelkedésének és a volumen csökkenésének együttes következménye volt 2023-ban.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások összes ráfordítása 4,8 százalékkal 6707,0 milliárd forintra nőtt. A ráfordítások közül az anyagjellegűek 3,9 százalékkal 5435,9 milliárd forintra, a személyi jellegűek 17,9 százalékkal 610,8 milliárd forintra emelkedtek. Az anyagjellegű ráfordítások növekedésének 30,9 százalékát az anyagköltségek 63,9 milliárd forintos emelkedése okozta. A bérköltségek átlagosan 17,2 százalékkal emelkedtek az ágazatban 2023-ban. A havi bruttó átlagkereset 441 ezer forintról 511 ezer forintra nőtt, az állományi létszám 1,3 százalékkal, 1088 fővel bővült. Ugyanakkor az ágazati dolgozók átlagbére jelentősen elmaradt az iparra jellemző átlagtól (631 ezer forint).

Az ágazat kibocsátása az értékesítésből származó nettó árbevétel bővülése nyomán 2023-ban bár szerény mértékben, de tovább nőtt. Mivel a bruttó termelési érték nagyobb mértékben emelkedett, mint amennyivel a folyó termelőfelhasználás, így az ágazat bruttó hozzáadott értéke 7,8 százalékkal 1522,4 milliárd forintra bővült.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások számának csökkenése ellenére vagyonuk 224,9 milliárd forinttal 5377,1 milliárd forintra emelkedett 2023-ban. Az eszközállomány 4,4 százalékos növekedését főként a befektetett eszközök, azon belül leginkább a tárgyi eszközök bővülése eredményezte. A forgóeszközök értéke 48,1 milliárd forinttal mérséklődött a készlet- és követelésállomány csökkenéséből kifolyólag, ugyanakkor a pénzeszközök és értékpapírok állománya nőtt: előbbi 60,9, utóbbi 21,4 milliárd forinttal. A vagyongyarapodás nagyobb részben saját forrásból valósult meg. A saját tőke állománya 11,8 százalékkal bővült, ezen belül az eredménytartalék nőtt leginkább. A hosszú lejáratú kötelezettségek értéke emelkedett, azonban ennél nagyobb mértékben csökkentek a rövid lejáratú kötelezettségek.

Az élelmiszer-feldolgozó alágazatok közül legnagyobb vállalkozásszámmal 2023-ban is az italgyártás és a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatok rendelkeztek, míg a legmagasabb árbevétel szintet továbbra is a húsfeldolgozás alágazat biztosította. Az értékesítés nettó árbevétele – a növényi, állati olaj gyártása és a malomipari termék és keményítő gyártása alágazatok kivételével – valamennyi alágazatban és szakágazatban emelkedett 2023-ban. A legnagyobb adózás előtti eredményt 2023-ban a pékáru, tésztafélék gyártása alágazat érte el, megelőzve ezzel a húsfeldolgozás alágazatot. A gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás és a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatban javult a ROE- és a ROS-mutató, a többi alágazat jövedelme-

zósége romlott a tárgyévben. A legmagasabb sajáttőke-arányos nyereséget a növényi, állati olaj gyártása alágazat érte el – 31,0 százalékot, mely messze meghaladta az ágazati átlag 15,5 százalékos értékét –, legmagasabb árbevétel-arányos jövedelmezőséggel a pékáru, tésztafélék gyártása alágazat rendelkezett. A finanszírozási kockázat az egyéb élelmiszer gyártása kivételével minden alágazatban csökkent.

SUMMARY

Introduction

The aim of this study is to present the financial results of the enterprises in the food production sector, i.e. the corporations in agriculture, hunting and fisheries (hereinafter referred to as agricultural enterprises) as well as in food, beverage and tobacco industries (hereinafter referred to as food processing enterprises), in Hungary in 2023 compared to 2022. The analysis is based on the database of corporate tax returns and includes the financial data of the relevant, double-entry bookkeeping companies. The study focuses on the comparison of the 2022 and 2023 data however, a longer period has also been examined by the authors where it was necessary.

The first part of the study demonstrates and evaluates the main alterations in profit and loss, incomes and expenses, and assets and liabilities of the enterprises in the agricultural sector and the food industry. In addition to the sector-level comparison, the main indicators were also presented according to size, number of employees and other categories. The appendix containing methodological remarks and tables with the detailed data on which the analysis is based.

Methodology

The database used for the analysis derives from the National Tax and Customs Administration of Hungary (NTCA) and includes the financial data of the relevant companies. Data for the other sectors of the total national economy (excluding the agricultural sector and food industry) come from the NTCA flash report.

The evaluation relies on the data and financial ratios (distribution ratios, comparative time ratios) derived from balance sheet and income statement. For the execution of the survey,

wealth, financial, income, profitability, turnover and leverage ratios were used. Appendix 1 contains the detailed methodology.

Results

The number of the double-entry bookkeeping agricultural enterprises decreased by 5.2 per cent to 8,669 in 2023. The sector's income decreased at a much higher pace, by 44.6 per cent (!), which was also significant compared to that of the national economy (-7.0 per cent). As a result, the profit before tax of the agriculture amounted to HUF 198.5 billion in 2023, which was almost half as much as the year before the current year (HUF 358.0 billion). In connection with the considerable decrease in profit, it should be taken into account that agricultural enterprises had an outstanding year in 2022.

In terms of territory, the Transdanubian enterprises increased their income to the greatest extent in 2022, so it is not surprising that in 2023 the profit before tax in Transdanubia decreased the most. The income increased only in Central Hungary, by 16.8 per cent, but at the same time, this meant just a HUF 3.9 billion higher profit before tax. The decrease in income experienced in Transdanubia is not only significant compared to the outstanding result of 2022, but also remarkable compared to 2021.

In terms of size, income decreased to the greatest extent in small and micro enterprises. In the case of both size categories, the biggest fall was in South Transdanubia, which was prominent in the counties of Somogy and Baranya. In addition to the southern part of Transdanubia, a significant decrease in income was also observed in the counties of Győr-Moson-Sopron, Zala and Vas located in the western landscape, where the pre-tax profit of small and micro enterprises was collectively more than HUF 10 billion less than in 2022. A decline of a similar magnitude was experienced in the counties of Bács-Kiskun in the Southern Great Plain, Fejér in the Central Transdanubia, and Tolna in the Southern Transdanubia.

As a result, a significant reorganization was observed in terms of the share of the profit before tax among the size categories. Despite their small number, medium and large enterprises accounted for slightly more than half of the profit before tax in 2023, which was 20.5 (!) percentage points higher than in the previous year.

In the case of priority agricultural sub-sectors and sectors, the decrease in profit before tax occurred mainly among arable crop growers, which also proved to be remarkable compared to the year 2021. Meanwhile, the profit before tax of the poultry and pork sectors continued to grow.

As a result of the significant drop in income, the profitability of agriculture as a percentage of sales fell by 5.5 percentage points to 6.3 per cent. The ROS value of the most profitable county was 11.8 per cent in 2023, which was equivalent to the average in 2022. The average return on sales of agriculture was surpassed by most sectors. Within that, the profitability of pig farming and grape growing increased substantially, but at the same time, the profitability of field crop production was below average in 2023.

The total income of agricultural social enterprises decreased by 0.5 per cent to HUF 3,643.2 billion. Of the revenue categories, only the net sales revenue increased by 2.6 per cent to HUF 2,968.1 billion, but at the same time, in terms of its pace, it was well below the rate of inflation (17.6 per cent), so no increase in real terms can be reported. The rate of increase in sales revenue was higher than that of export sales, but the increase in volume of domestic sales was almost six times that.

The sales revenue increased the most in livestock breeding, including mainly in the pig sector. Prices played the main role in the increase in sales revenue of livestock cooperative enterprises: the price level of live animals and animal products increased by 11.0 per cent, while their sales volume decreased by 1.4 per cent in 2023 (KSH, 2024a and KSH, 2024c).

The sales revenue of field crop production was HUF 74.7 billion less than a year earlier, despite the fact that the production and sales volume was substantially higher, which is not surprising in light of the extreme drought in 2022 and the favorable weather of the current year. However, in addition to the significant increase in volume, the price level in the sub-sector fell markedly (KSH, 2024a, KSH, 2024b and KSH, 2024c).

The total expenditure of agricultural enterprises increased by HUF 140.9 billion to HUF 3,444.7 billion. Among the expenditures, material costs increased the most, by HUF 56.7 billion to HUF 1,457.4 billion, which resulted from the increase in input material prices.

Despite the increase in net sales value, the output of agriculture decreased by 1.8 per cent. As a result of the decrease in output and the increase in current production consumption, the gross added value fell by 11.0 per cent.

Despite the decrease in the number of agricultural enterprises, their assets increased by HUF 272.8 billion to HUF 5,004.3 billion in 2023. The significant increase was mostly attributable to fixed assets, including mainly tangible assets.

Within the current assets, the stock of funds increased the most, by 15.0 per cent, by HUF 62.7 billion, while the inventory stock was 3.8 per cent less in 2023 than a year earlier. The significant reduction in stocks resulted from the sale of stocks accumulated in 2022. The significant expansion of funds had a positive effect on the financial situation of agriculture.

The increase in assets was mostly realized from own resources. Equity increased by 2.0 percentage points faster than liabilities, as a result of which the indebtedness of the sector improved by 1.2 percentage points. Within equity, retained earnings increased the most, and within liabilities, short-term liabilities increased the most.

The number of food processing enterprises decreased by 6.2 per cent to 3,892 in 2023. After the extraordinary increase in income realized in 2022, the performance of the sector fell slightly in 2023. The result of operating income decreased by 9.5 per cent (to HUF 343.8 billion), and the profit before tax decreased by 4.1 per cent (to HUF 329.7 billion).

The profitability of the double-entry bookkeeping companies in the food processing sector shows a decline, primarily compared to the extraordinary growth of the past year. The return on sales (ROS) of the companies increased by 0.5 percentage points to 4.5 per cent, and their return on assets (ROA) also increased by 0.5 percentage points to 5.7 per cent, while their return on equity (ROE) decreased by 2.4 percentage points to 14.5 per cent in 2023.

The role of medium-sized and large companies was decisive in the performance of the sector: together they provided 90.6 per cent of the sales revenue of the food processing sector and achieved 87.0 percent of its profit before tax. The share of foreign equity was significant in these two groups of companies.

Although the indebtedness of the food processing sector decreased, it was still significantly higher in 2023 compared to the national economy. The financing risk has decreased, and the long-term solvency has improved. The value of the liquidity indicators increased, and the short-term solvency became more favorable, although the sector's risk exposure was still high in 2023.

The total income of food processing enterprises increased by 3.6 per cent to HUF 7,247.1 billion. Of the revenue categories, only the net revenue from sales increased to HUF 6,889.3 billion, but at the same time, the 5.9 per cent increase was significantly less than the rate of inflation (17.6 per cent, including food 25.9 per cent), so no increase in real terms can be reported. There were no significant changes in the structure of sector sales, as in previous years, two-thirds of the net sales came from domestic sales and one-third from export sales.

In 2023, the production volume of the food processing sector fell by 12.1 per cent compared to the previous year. Within this, the volume of domestic sales decreased every month, by 9.5 per cent for the year as a whole. The volume of export sales fell even more, by 13.2 per cent, the decline characterized the entire year. The moderate increase in sales revenue was the combined result of rising prices and falling volumes in 2023.

The total expenditure of food processing enterprises increased by 4.8 per cent to HUF 6,707.0 billion. Among expenditure, the material expenditure rose by 3.9 per cent to HUF 5,435.9 billion, and the personal expenditure rose by 17.9 per cent to HUF 610.8 billion. 30.9 per cent of the increase in material expenditure was caused by the HUF 63.9 billion increase in material costs. Wage costs rose by an average of 17.2 per cent in the sector in 2023. Average monthly gross earnings increased from HUF 441,000 to HUF 511,000, and the number of employees increased by 1.3 per cent, to 1,088 people. At the same time, the average salary of sector workers was significantly lower than the industry average (HUF 631,000).

The output of the sector continued to increase, although modestly, in 2023 due to the expansion of net sales from sales. Since the gross production value increased more than the current production consumption, the gross added value of the sector increased by 7.8 per cent to HUF 1,522.4 billion.

Despite the decrease in the number of food processing enterprises, their assets increased by HUF 224.9 billion to HUF 5,377.1 billion in 2023. The 4.4 per cent increase in assets was mainly due to the expansion of fixed assets, within which the tangible assets increased the most. The value of current assets decreased by HUF 48.1 billion as a result of the decrease in inventory and receivables, while cash and securities increased: the former by HUF 60.9 billion and the latter by HUF 21.4 billion. The increase in assets was mostly realized from own resources. The stock of equity increased by 11.8 per cent, within which the retained earnings increased the most. The value of long-term liabilities increased, but short-term liabilities decreased to a greater extent.

Among the food processing sub-sectors, the manufacture of beverages and the manufacture of bakery and farinaceous products had the largest number of enterprises in 2023, while the processing and preserving of meat and production of meat products sub-sector continued to provide the highest sales revenue level. The net sales revenue – except the manufacture of vegetable and animal oils and fats and the manufacture of grain mill products, starches and starch products – increased in all sub-sectors and branches in 2023. In 2023, the manufacture of bakery and farinaceous products sub-sector achieved the highest profit before tax, ahead of the processing and preserving of meat and production of meat products sub-sector. The ROE and ROS indicators improved in the sub-sector of processing and preserving of fruit and vegetables and the manufacture of bakery and farinaceous products, while the profitability of the other sub-sectors deteriorated in the current year. The highest return on equity was achieved by the manufacture of vegetable and animal oils and fats sub-sector – 31.0 per cent, which far exceeded the 15.5 per cent of the sector average – and the return on sales was the highest by the manufacture of bakery and farinaceous products sub-sector. The financing risk decreased in all sub-sectors except for the manufacture of other food products.

A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATOKBAN TEVÉKENYKEDŐ SZERVEZETEK

A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

A mezőgazdasági kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások száma tovább csökkent: míg 2022-ben 9141 üzem folytatta tevékenységét az ágazatban, 2023-ban 5,2 százalékkal kevesebb, 8669 gazdaság működött (1. ábra, 2. és 3. melléklet). Az üzemek több mint 95 százaléka, 8277 gazdaság már 2022-re vonatkozóan is nyújtott be adóbevallást, 392 vállalkozás pedig 2023-ban kezdte meg működését. A társas vállalkozások száma az agrárágazatban (beleértve a mezőgazdaságot, az erdőgazdálkodást és az élelmiszeripart) a mezőgazdaságnál is nagyobb ütemben, 5,4 százalékkal esett vissza, a korábbi évi 15 112 helyett csupán 14 289 üzem folytatta tevékenységét 2023-ban. A 0,3 százalékponttal nagyobb ütemű mérséklődés eredményeképpen a mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése 0,2 százalékponttal 60,7 százalékra nőtt az agrárium egészében. Az agrárgazdasági ágak közül – a korábbi évekkel ellentétben – az élelmiszeriparban zárta a legtöbb, a 3892-ből 2464 üzem nyereséggel a 2023. évet, azaz az élelmiszeripari társas vállalkozások 63,3 százaléka realizált jövedelmet a tárgyévben. A nyereséges üzemek aránya a mezőgazdaságban csökkent leginkább, 5,3 százalékponttal 57,3 százalékra. Az erdőgazdálkodással foglalkozók körében 1,8 százalékponttal 61,8 százalékra nőtt az adóvet pozitív eredménnyel záró társas vállalkozások aránya.

A nemzetgazdaságban működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaságnál is nagyobb ütemben, 8,8 százalékkal esett vissza, a tárgyévet megelőző évi 212,1 ezer helyett 193,5 ezer társas vállalkozás működött a kiemelt ágazatokban¹, ezáltal a mezőgazdaságban tevékenykedők aránya a korábbi évi 4,3 százalékról 4,5 százalékra nőtt a nemzetgazdaság egészében. A mezőgazdasági társas vállalkozások a nemzetgazdaság teljes eszközállományának 3,9 százalékát, a ráfordítások 2,8 százalékát, valamint az értékesítésből származó nettó

¹ Beleértve a Mezőgazdaság, Erdőgazdálkodás, Bányászat, kőfejtés, Feldolgozóipar, Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, Építőipar, Kereskedelem, gépjárműjavítás, Szállítás, raktározás, Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és Ingatlanügyletek szektorokat.

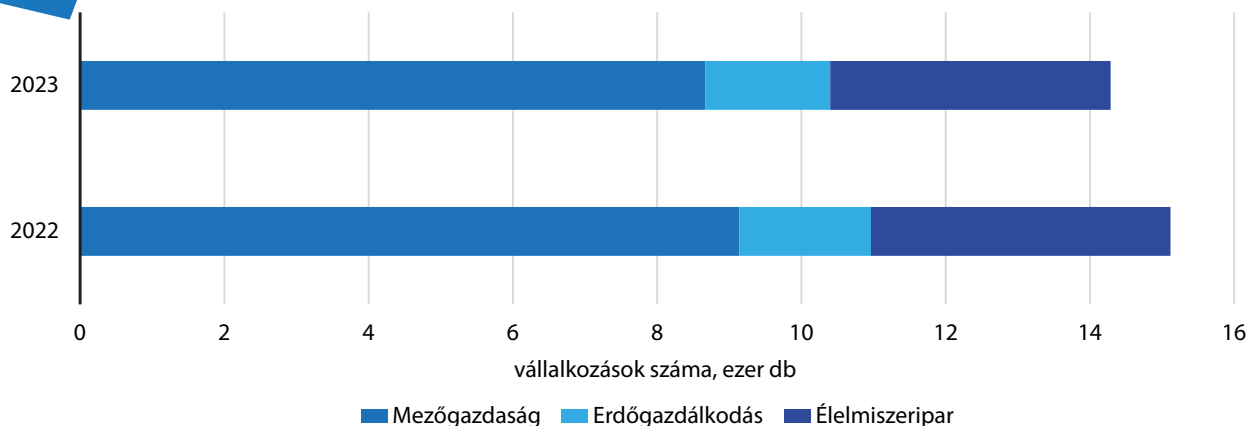
A mezőgazdasági társas
vállalkozások száma
5,2 százalékkal csökkent.

árbevétel 2,6 százalékat tudhatták magukénak 2023-ban, ami egyaránt 0,1 százalékponttal maradt el az előző évitől.

1. ábra

AZ AGRÁRGAZDASÁGBAN TEVÉKENYKEDŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA, 2022–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye a 2022. évnek csaknem felére, 53,7 százalékára (!) esett vissza, amely ütemét tekintve 30,2 százalékponttal nagyobb-nak bizonyult, mint a nemzetgazdaság egészében (-16,1 százalék). Az adózás előtti eredmény az üzemi eredménynél valamelyest kisebb mértékben, a mezőgazdasági társas vállalkozásoknál 44,6 százalékkal, a nemzetgazdaság esetében 7,0 százalékkal csökkent. Mindezek eredményeképpen a mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése a nemzetgazdaság üzemi tevékenységéből 1,9 százalékponttal 3,4 százalékra, az adózás előtti eredményből 2,1 százalékponttal 3,1 százalékra mérséklődött egy év alatt.

A mezőgazdaság jövedelme a nemzetgazdaságét meghaladó ütemben csökkent.

Annak ellenére, hogy a nemzetgazdaságban működő társas vállalkozások eladósodottsága a mezőgazdaságban tevékenykedőkénél jóval nagyobb mértékben csökkent, előbbi 10,6, utóbbi 0,5 százalékponttal, a mezőgazdasági társas vállalkozások kötelezettségeinek eszközállományon belüli aránya (37,4 százalék) továbbra is érdemben alacsonyabb volt, mint a nemzetgazdaságé (53,5 százalék).

A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye 2023-ban 198,5 milliárd forintot tett ki, ami csaknem fele akkora volt, mint a tárgyév megelőző évi érték (358,0 milliárd forint). A számottevő (44,6 százalékos, 159,5 milliárd forintos) eredménycsökkenés kapcsán figyelembe kell venni, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások 2022-ben rendkívül eredményes évet zártak, ami az elmúlt öt évet tekintve is kiemelkedőnek számított. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a szegmens által a tárgyévben realizált jövedelem a 2021. évitől is jelentősen elmaradt (16,8 százalékkal 40,1 milliárd forinttal), illetve az utolsó öt évben kizárólag a Covid-járvány éveiben volt kevesebb (2. ábra).

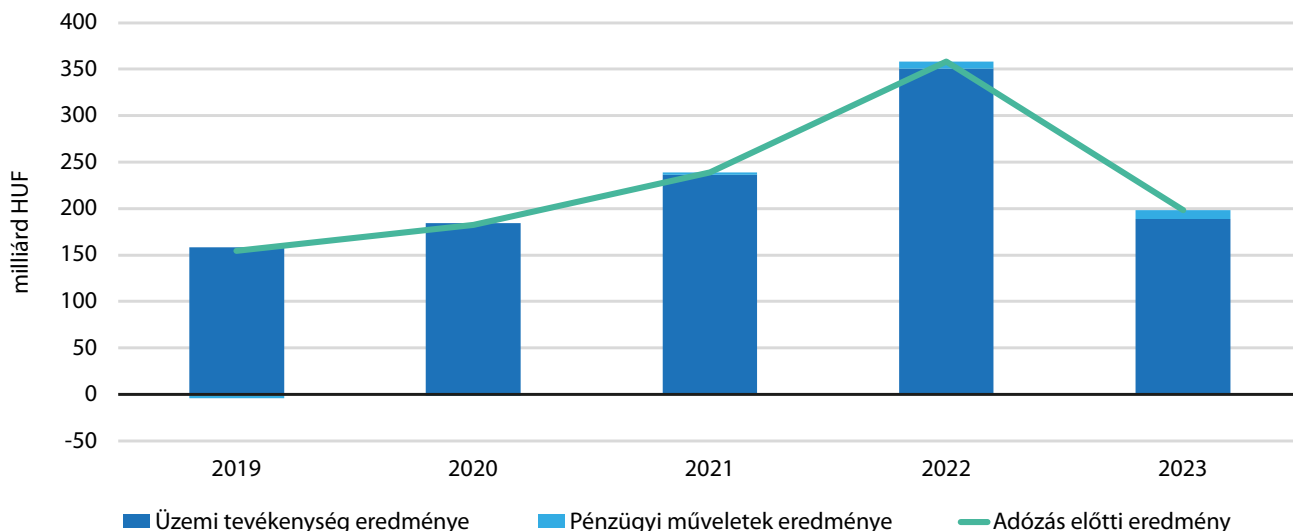
A mezőgazdaság adózás előtti eredménye 2023-ban csaknem fele akkora volt, mint 2022-ben.

A mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységéből 46,3 százalékkal kisebb eredmény származott 2023-ban, mint egy évvel korábban, ezáltal a szóban forgó eredménykategória értéke 350,8 milliárd forintról 188,5 milliárd forintra csökkent. Az üzemi eredmény

jelentős mérséklődésének hátterében a termeléshez felhasznált ráfordítások növekedése és az üzemi bevételek csökkenése áll, előbbi 4,1 százalékkal nőtt, utóbbi 0,8 százalékkal esett vissza az előző évhez képest. Az üzemi tevékenységüket eredményesen záró vállalkozások összességében 33,8 százalékkal kisebb, 254,7 milliárd forintos eredményt értek el, miközben a veszteségesen működők csaknem kétszer akkora, 66,2 milliárd forintos deficitet realizáltak.

2. ábra

A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB EREDMÉNYKATEGÓRIÁINAK ALAKULÁSA, 2019–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások tovább növelték a pénzügyi műveleteikből származó eredményüket. A szóban forgó eredménykategória értéke 2023-ban 10,0 milliárd forintot tett ki, ami az előző évhez képest 39,5 százalékkal, 2,8 milliárd forintra nagyobb eredménynek felelt meg.

Összességében a mezőgazdasági társas vállalkozások adófizetési kötelezettségüknek eleget téve a 2022. évinél 154,5 milliárd forintra kisebb, 185,6 milliárd forint adózott eredményt értek el 2023-ban.

A jövedelemben tapasztalt markáns visszaesés területi eloszlást tekintve heterogénnek bizonyult. Az adózás előtti eredmény a dunántúli régiókban csökkent leginkább, Dél-Dunántúlon 72,4, Nyugat-Dunántúlon 69,0 és Közép-Dunántúlon 53,3 százalékkal (1. táblázat). A Dunántúlon tapasztalt jövedelemcsökkenés nem csupán a 2022. évi kiugró eredményhez viszonyítva jelentős, de a 2021. évhez képest is figyelemre méltó. A mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye az Észak-Alföldön és a Dél-Alföldön volt még kiemelkedő 2022-ban, előbbi 63,4, utóbbi 61,3 milliárd forint, ugyanakkor ezekben a régiókban a jövedelemcsökkenés jóval kisebb volt, az észak-alföldi tájegységen mindössze 6,6, Dél-Alföldön pedig 41,9 százalék. Miközben az észak-magyarországi üzemek adózás előtti eredménye alig több mint egyharmadával esett vissza – szemben a Dunántúlon tapasztalt átlagosan mintegy 65 százalékos jövedelemkieséshez képest –, a 2023. évi jövedelmük mintegy 7 milliárd forintra volt kevesebb, mint a dunántúli régiókban. Az adózás előtti eredmény kizárólag Közép-Magyarországon nőtt, 16,8 százalékkal 27,0 milliárd forintra.

Az adózás előtti eredmény a Dunántúlon csökkent leginkább, és egyedül Közép-Magyarországon emelkedett.

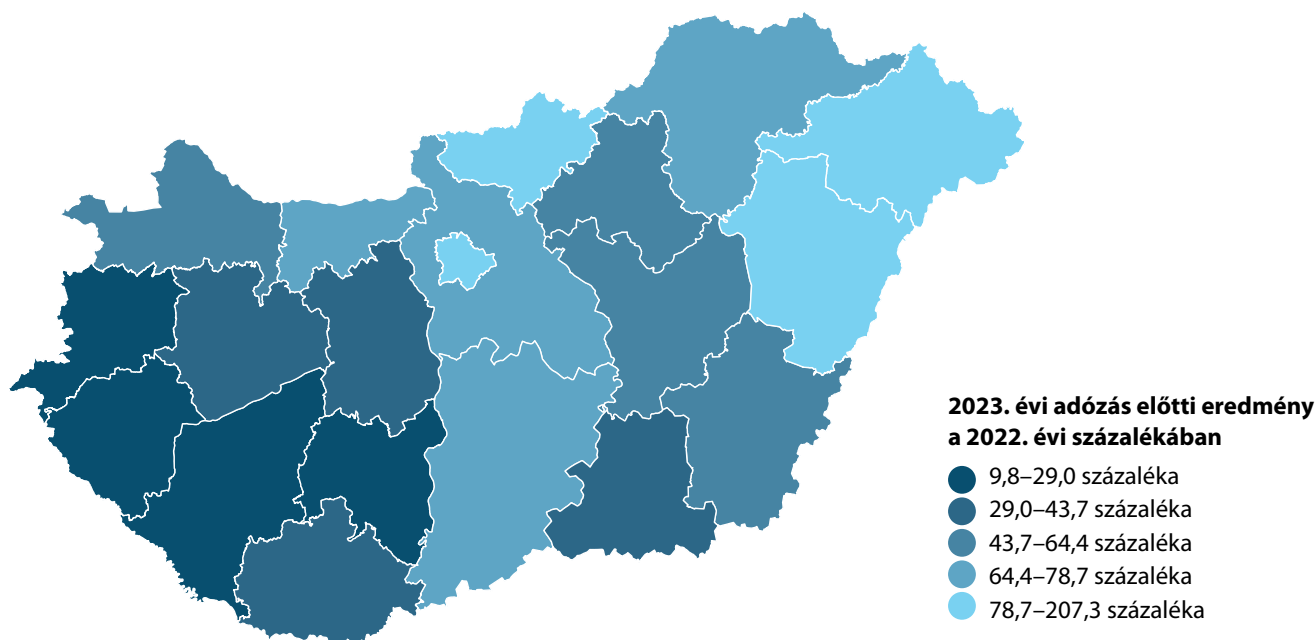
1. táblázat: ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY ÉS VÁLTOZÁSA A RÉGIÓKBAN, 2022–2023

Régió	Adózás előtti eredmény 2022-ben, milliárd HUF	Adózás előtti eredmény 2023-ban, milliárd HUF	Adózás előtti eredmény abszolút változása, milliárd HUF	Adózás előtti eredmény relatív változása, %
Dél-Alföld	61,3	35,6	-25,7	58,1
Dél-Dunántúl	76,3	21,1	-55,2	27,6
Észak-Alföld	63,4	59,2	-4,2	93,4
Észak-Magyarország	21,9	13,9	-8,0	63,4
Közép-Dunántúl	44,7	20,8	-23,8	46,7
Közép-Magyarország	23,1	27,0	3,9	116,8
Nyugat-Dunántúl	67,3	20,9	-46,4	31,0

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A Dunántúlon Vas, Tolna, Zala és Somogy vármegyében realizáltak számottevően kisebb jövedelmet 2023-ban, mint egy évvel korábban: Vas vármegyében a 2022. évi jövedelem 9,8, Tolnában 13,4, Zalában 20,8, Somogyban pedig 27,1 százalékát (3. ábra, 2. táblázat). A 2021. évhez viszonyítva kisebb ugyan az eltérés, azonban a 2023. évi jövedelem még úgy is egyedül Zala és Somogy vármegyében közelíti meg a 2021. évi 50 százalékát, miközben a másik két vármegyében még attól is jelentősen elmarad.

A jövedelemcsökkenés a vármegyék felénél, amelyek többsége – a 10 vármegyéből 8 – a Dunántúlon helyezkedett el, az 50 százalékot is meghaladta. A tíz vármegyében a 2022. évhez képest összességében 133,1 milliárd forinttal kevesebb jövedelmet realizáltak a mezőgazdasági társas vállalkozások 2023-ban. Az adózás előtti eredmény mindössze Budapesten és Hajdú-Bihar vármegyében nőtt a vizsgált években, előbbinél a bázisívi több mint kétszeresére (7,6 milliárd forinttal), utóbbinál 10,8 százalékkal (3,7 milliárd forinttal). A 2023. évi 17,6 százalékos inflációt figyelembe véve a vármegyék döntő többségének jövedelemcsökkenése még jelentősebbnek minősül.

3. ábra**A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK 2023. ÉVI ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNYE A 2022. ÉVI SZÁZALÉKÁBAN**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

2. táblázat: ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY ÉS VÁLTOZÁSA A VÁRMEGYÉKBEN, 2022–2023

Vármegye	Adózás előtti eredmény 2022-ben, milliárd HUF	Adózás előtti eredmény 2023-ban, milliárd HUF	Adózás előtti eredmény abszolút változása, milliárd HUF	Adózás előtti eredmény relatív változása, %
Budapest	7,1	14,6	7,6	207,3
Baranya	30,3	10,6	-19,7	35,0
Bács-Kiskun	28,2	18,2	-10,0	64,4
Békés	20,0	12,8	-7,2	64,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	16,4	10,6	-5,8	64,9
Csongrád-Csanád	13,0	4,6	-8,5	35,1
Fejér	25,4	10,2	-15,2	40,3
Győr-Moson-Sopron	34,0	15,7	-18,3	46,3
Hajdú-Bihar	34,1	37,8	3,7	110,8
Heves	4,0	1,8	-2,2	45,9
Komárom-Esztergom	11,3	8,3	-3,0	73,3
Nógrád	1,5	1,4	-0,1	93,9
Pest	16,1	12,4	-3,7	77,0
Somogy	31,4	8,5	-22,9	27,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	12,0	10,3	-1,7	85,6
Jász-Nagykun-Szolnok	17,3	11,1	-6,2	64,4
Tolna	14,6	2,0	-12,6	13,4
Vas	16,4	1,6	-14,8	9,8
Veszprém	8,0	2,4	-5,6	29,5
Zala	16,9	3,5	-13,4	20,8

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Miközben az adózás előtti eredmény a legtöbb vármegyében számottevően csökkent, az üzemek tekintetében változatosan alakult. A mindkét évben adóbevallást benyújtó 8273 gazdaságot vizsgálva megállapítható, hogy azokban a vármegyékben, ahol a mezőgazdasági társas vállalkozások együttesen a legnagyobb jövedelemcsökkenést realizálták, a gazdaságok mintegy egyharmada (26,9–39,0 százaléka) növelte adózás előtti eredményét, valamint a mutató értéke az üzemek 2,9–5,8 százaléka esetében a 2022. évvel megegyező volt. A jövedelem Somogyban csökkent a legtöbb gazdaságban, ahol az üzemek 70,2 százaléka kevesebb adózás előtti eredmény ért el 2023-ban, mint egy évvel korábban. Átlagosan a legnagyobb jövedelemkiesés a Baranya vármegyei vállalkozásoknál jelentkezett, ami egy üzemre vetítve csaknem 100 millió forint volt, de a csökkenés mértéke Győr-Moson-Sopron és Zala vármegyében is meghaladta a 90 millió forintot. A legnagyobb átlagos növekedést szintén a Baranya és a Győr-Moson-Sopron vármegyeiek tudhatták magukénak, ami kicsivel több mint 60 millió forintot jelentett. Zala vármegyében a 90,1 millió forintos átlagos jövedelemcsökkenéshez 23,6 millió forintos jövedelemnövekedés társult.

Össességében a vizsgált gazdaságok több mint fele, 55,3 százaléka kisebb, 40,7 százaléka nagyobb, 4,0 százaléka pedig az előző évvel megegyező nagyságú jövedelmet realizált 2023-ban, mint egy évvel korábban. A csökkenő adózás előtti eredményű 4577 vállalkozás 30,2 százalékanak, azaz 1380 üzemnek a működése vált veszteségesé 2023-ban. A jövedelmét növelő 3368 gazdaság 21,6 százaléka, 727 üzem továbbra is veszteségesen működött, mindössze a deficitjét mérsékelte a tárgyévben. A működését 2023-ban megkezdő 395 mezőgazdasági társas vállalkozás összességében 394 millió forint jövedelmet tudhatott magáénak a tárgyévben.

A területi heterogenitás mellett a méretkategóriákat figyelembe véve is fellelhetők eltérések. A jövedelem legnagyobb mértékben a kis- és mikrovállalkozásoknál csökkent. Mindkét méretkategória esetében a Dél-Dunántúlon volt a legnagyobb visszaesés, azon belül is Somogy és Baranya vármegyékben bizonyult kiemelkedőnek. A Dunántúl déli része mellett a nyugati tájegységen is jelentősen csökkent a jövedelem, ami Győr-Moson-Sopron, Zala és Vas vármegyékben egyaránt meghaladta a tíz milliárd forintot. Hasonló nagyságrendű visszaesés

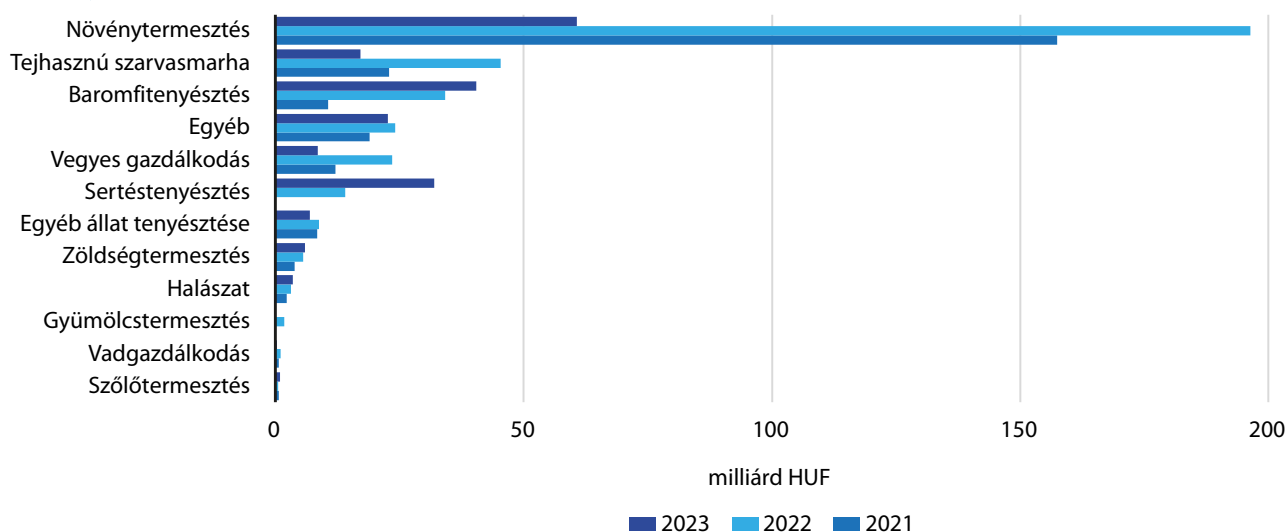
A jövedelem legnagyobb mértékben a kis- és mikrovállalkozásoknál csökkent.

volt tapasztalható a dél-alföldi Bács-Kiskun, a közép-dunántúli Fejér, valamint a dél-dunántúli Tolna vármegyékben, ahol a mikro- és kisvállalkozásoknak együttesen több mint 10 milliárd forinttal kisebb volt az adózás előtti eredménye 2023-ban, mint egy évvel korábban. Elenyésző számban ugyan, de akadtak olyan területek, ahol a szóban forgó méretkategóriába tartozó vállalkozások jövedelme nőtt a vizsgált időszakban (a mikrovállalkozásoknál Pest, Hajdú-Bihar és Heves vármegyékben, a kisvállalkozásoknál Budapesten és Nógrád vármegyében), ugyanakkor a jövedelem növekedése ezekben a vármegyékben sem volt számottevő. A középvállalkozások már jóval több, a vármegyék csaknem felében növelték jövedelmüket a 2023-as évben.

Az adózás előtti eredmény csökkenése főként a szántóföldi növénytermesztőknél jelentkezett, akik összességében 69,1 százalékkal 135,6 milliárd forinttal (!) kisebb jövedelmet realizáltak 2023-ban, mint egy évvel korábban. Ez a visszaesés nem csupán a 2022. évi kiemelkedő eredményhez viszonyítva jelentős, de a 2021. évhez képest is figyelemre méltó (4. ábra). A növénytermesztők mellett a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztők és a vegyes gazdaságok adózás előtti eredménye is jelentősen mérséklődött, előbbiek 62,3 százalékkal, 28,3 milliárd forinttal, utóbbiak 63,6 százalékkal, 14,9 milliárd forinttal alacsonyabb eredményt realizáltak, ugyanakkor a 2021-es évhez képest ez a változás már sokkal kisebb volumenűnek bizonyult. Ezzel ellentétben a baromfi- és a sertéságazat adózás előtti eredménye tovább nőtt: a sertésenyésztők a 2021. évi veszteségüket 2022-ben 14,0, majd 2023-ban 32,0 milliárd forint nyereségre növelték, miközben a baromfitenyésztők mintegy 26, illetve 6,3 milliárd forinttal bővítették azt ugyanebben az időszakban.

Az adózás előtti eredmény csökkenése főként a szántóföldi növénytermesztőknél jelentkezett.

4. ábra ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY A FŐBB AL- ÉS SZAKÁGAZATOKBAN, 2021–2023

Megjegyzés: A 2021. évi adatoknál csak a normál üzleti évet választó vállalkozások szerepelnek.
 Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az eredmény kedvezőtlen alakulásának következtében jelentősen romlott az ágazat jövedelmezősége. Az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 5,5 százalékponttal 6,3 százalékra, a tőkearányos megtérülés (ROE) 5,8 százalékponttal 6,2 százalékra, az eszközarányos nyereség (ROA) 3,5 százalékponttal 3,7 százalékra esett vissza (5. ábra).

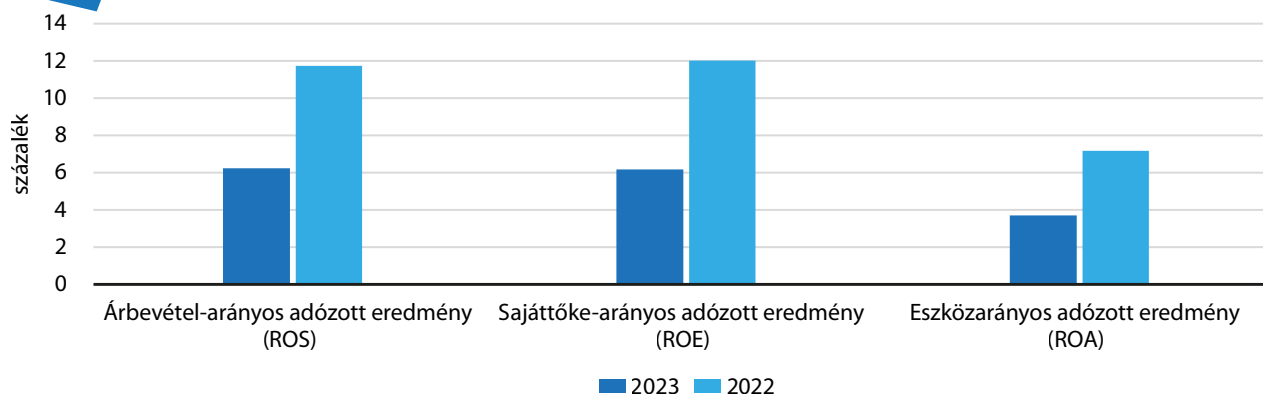
A mezőgazdaság árbevétel-arányos jövedelmezősége 5,5 százalékponttal 6,3 százalékra esett vissza.

A befektetett eszközök jövedelmezősége a felére csökkent, ezáltal 6,9 százalékot tett ki 2023-ban. A személyi jellegű ráfordítások bővülése (+12,6 százalék), valamint az adózott eredmény számottevő csökkenése (-44,6 százalék) következtében a bérjöveldelmezőség 55,5 százalékponttal 52,2 százalékra esett vissza. Az egy főre jutó adózott eredmény 6,1 millió forintról

3,5 millió forintra mérséklődött. A saját tőke jövedelmezősége 6,1 százalékponttal 6,6 százalékra, az alaptőkéé 51,0 százalékponttal 56,8 százalékra csökkent a 2022-es évhez képest (4. és 5. melléklet).

5. ábra FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2022-2023

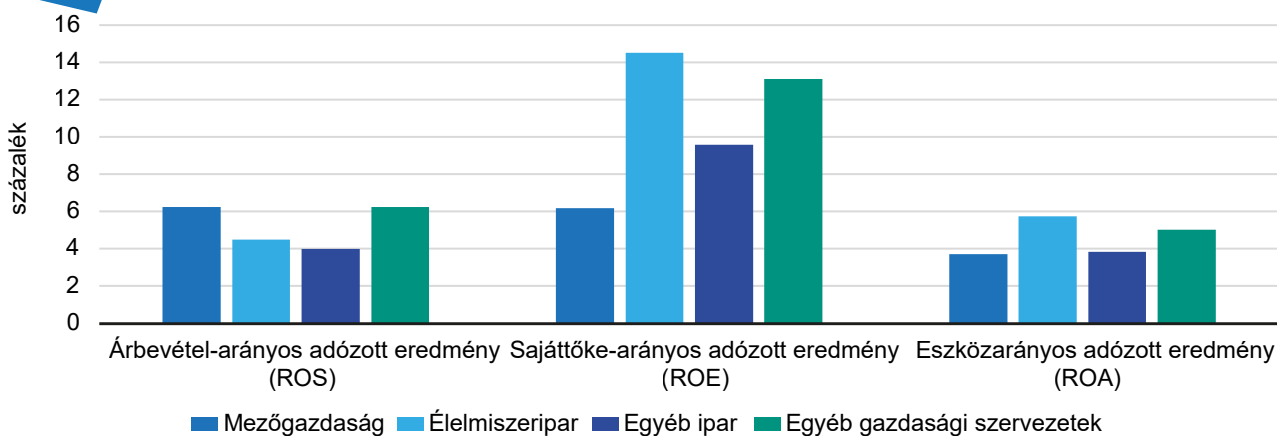

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások árbevétel-arányos adózott eredménye jelentősen csökkent, a nemzetgazdaság egészéhez képest továbbra is az egyik legnagyobb számított 2023-ban (6. ábra). Ugyanez nem mondható el a tőkearányos és az eszközarányos adózott eredményről: előbbi az 5,8 százalékpontos, utóbbi pedig a 3,5 százalékpontos visszaesést követően a vizsgált gazdasági ágak körében a legalacsonyabbnak bizonyult.

Az élelmiszer-feldolgozók és az egyéb gazdasági szervezetek tőkearányos adózott eredménye 2023-ban is kiemelkedő volt (előbbi 14,5, utóbbi 13,1 százalék), amelyet az ágazatok relatíve kevés saját tőkéje és magas jövedelme eredményezett.

6. ábra FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA GAZDASÁGI ÁGAK SZERINT, 2023

Megjegyzés: Egyéb gazdasági szervezetek: Beleértve a Bányászat, kőfejtés (B); Építőipar (F); Kereskedelem, gépjárműjavítás (G); Szállítás, raktározás (H); Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (I); Ingatlanügyletek (J) ágazatokat. Egyéb ipar: Beleértve a Feldolgozóipar élelmiszer-feldolgozás nélkül (C) és a Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (D) ágazatokat.

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Miközben a jövedelem a dél-dunántúli régióban mérséklődött leginkább, az árbevétel-arányos adózott eredmény tekintetében Nyugat-Dunántúl tapasztalta a legnagyobb visszaesést, ahol az árbevételre vetített jövedelmezőség 12,3 százalékponttal 6,5 százalékra mérséklődött 2023-ban. A mutató értéke a számottevő csökkenés ellenére is meghaladta a mezőgazdasági társas vállalkozások 2023. évi átlagos ROS-értékét (6,3 százalék), 0,2 százalékponttal. A Dél-Dunántúlon szintén jelentős romlás volt megfigyelhető az árbevétel-arányos jövedelmezőségben, ami 11,2 százalékponttal 4,2 százalékra csökkent, ezzel 2,1 százalékponttal maradt el az átlagtól, és a legalacsonyabbnak bizonyult. A Közép-Dunántúlon jóval kisebb mértékben, 6,6 százalékponttal csökkent a mutató értéke, ugyanakkor még így is 1,0 százalékponttal volt kisebb, mint a Dunántúl nyugati részén, és 0,8 százalékponttal maradt el az átlagtól. Közép-Magyarországon 2022-ben is rendkívül alacsony volt az üzemek árbevétel-arányos adózott eredménye, mindössze 4,7 százalék, ami 2023-ban nőtt ugyan, de még így sem érte el az országos átlagot. A dél-alföldi mezőgazdasági társas vállalkozások 2023. évi 5,9 százalékos árbevétel-arányos adózott eredménye szintén átlagon alulinak bizonyult (3. táblázat).

3. táblázat: ROS-MUTATÓ ÉRTÉKE ÉS VÁLTOZÁSA A RÉGIÓKBAN, 2022–2023

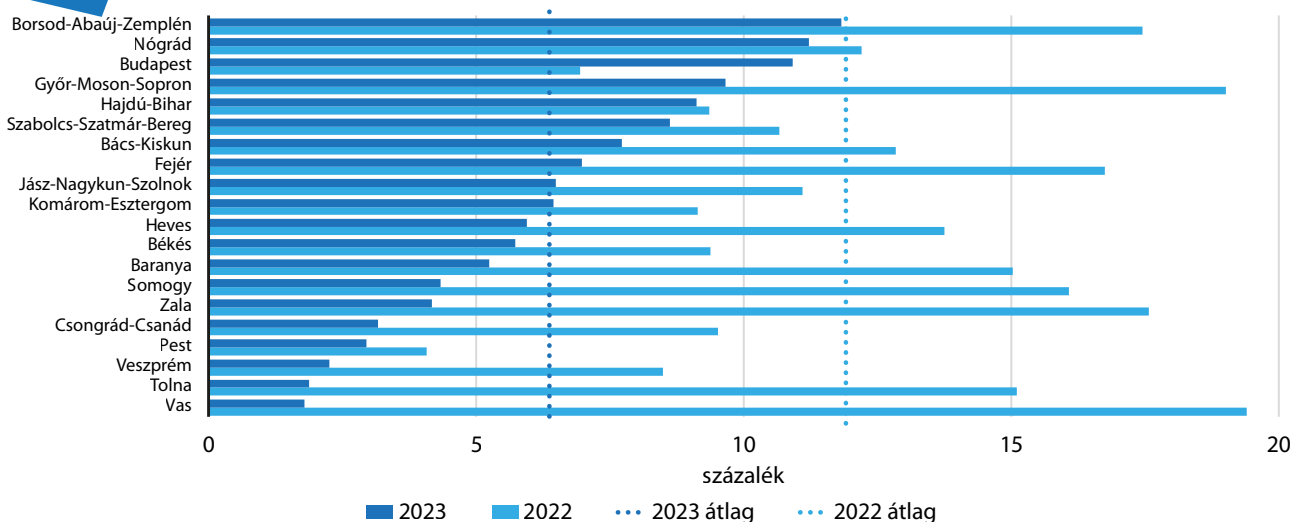
Régió	ROS, 2022	ROS, 2023	ROS változása, %
Dél-Dunántúl	15,5	4,2	-11,2
Közép-Magyarország	4,7	4,9	0,3
Közép-Dunántúl	12,1	5,5	-6,6
Dél-Alföld	10,7	5,9	-4,8
Nyugat-Dunántúl	18,7	6,5	-12,3
Észak-Alföld	10,0	8,4	-1,6
Észak-Magyarország	16,2	10,4	-5,8

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei mezőgazdasági társas vállalkozások bizonyultak a legjövedelmezőbbnek a 2023-as évben. A szóban forgó üzemek árbevétel-arányos jövedelmezősége 11,8 százalékot ért el, ami a 2022. évi átlaggal volt egyenértékű. A vármegyék feléli jövedelmezőség jellemezte. A legkevésbé jövedelmező vállalkozások a nyugat-dunántúli Vas vármegyében található, ami azért is figyelemre méltó, mert az árbevétel-arányos adózott eredmény ebben a területi egységben volt a legmagasabb 2022-ben, 19,4 százalék, szemben a 2023. évi 1,8 százalékkal (7. ábra).

2023-ban a legjövedelmezőbb vármegye ROS-értéke a 2022. évi átlaggal volt egyenértékű.

7. ábra ROS-MUTATÓ ÉRTÉKE A VÁRMEGYÉKBEN, 2022–2023

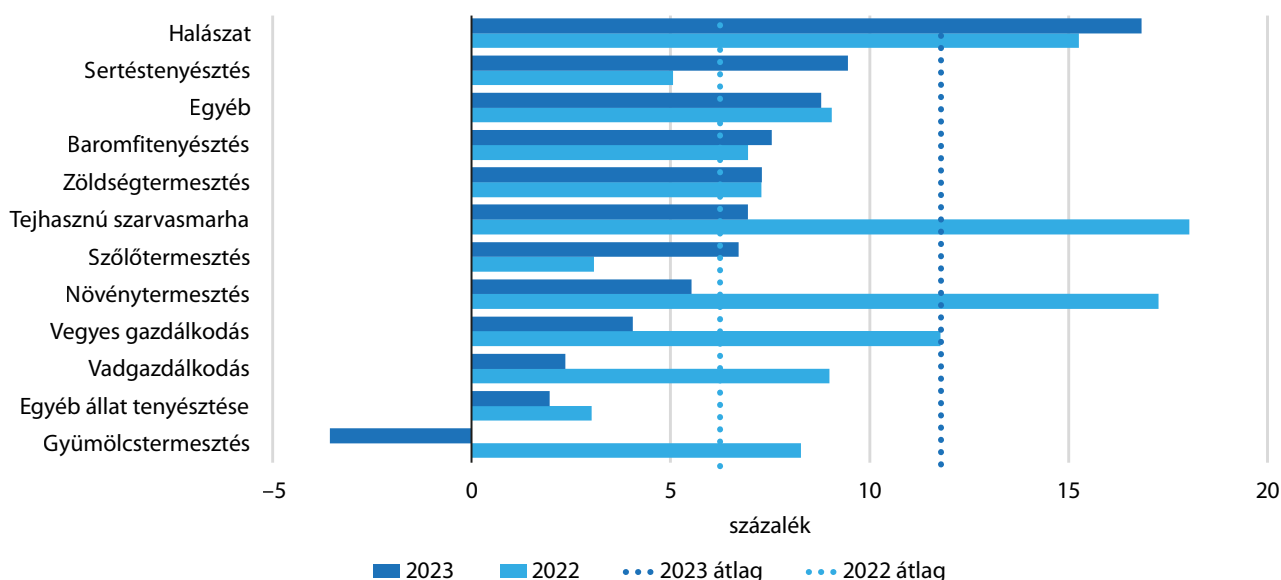
Megjegyzés: A szaggatott vonalak a mutatók éves átlagos értékét jelölik (2022-ben: 11,8, 2023-ban 6,3 százalék).

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A szántóföldi növénytermesztés jövedelmezősége elmaradt a 2023. évi átlagtól.

Az árbevétel-arányos adózott eredmény tekintetében az al- és szakágazatok körében a halászat volt kiemelkedő 2023-ban (16,8 százalék), amely szegmens ROS-értéke a mezőgazdaság átlagot csaknem 10,6 százalékponttal haladta meg (8. ábra). Az al- és szakágazatok többségének árbevétel-arányos adózott eredménye átlagon felüli volt, mindössze 5 szakágazat ROS-értéke maradt el a 6,3 százalékos átlagtól. A legnagyobb árbevételt előállító alágazat, a szántóföldi növénytermesztés 5,5 százalékos jövedelmezősége azonban 0,7 százalékponttal elmaradt az átlagostól. Ez azért is érdekes, mert a szóban forgó szegmens 2022-ben az egyik legjövedelmezőbbnek bizonyult. A jövedelmezőség a gyümölcsstermesztésben és a tejhasznú szarvasmarhatenyésztésben romlott még számottevően, előbbinél 11,8, utóbbinál 11,1 százalékponttal, amely következtében a gyümölcsstermesztés veszteséges volt, a tejhasznú szarvasmarhatenyésztés jövedelmezősége pedig a korábbi évi 18,0 százalékról 6,9 százalékra esett vissza. A szakágazatok közül a sertésenyésztés és a szőlőtermesztés jövedelmezősége érdemben nőtt, előbbi 4,4 százalékponttal 9,4 százalékra, utóbbi 3,6 százalékponttal 6,7 százalékra.

8. ábra **ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS ADÓZOTT EREDMÉNY (ROS) ALAKULÁSA A FŐBB AL- ÉS SZAKÁGAZATOKBAN, 2022–2023**

Megjegyzés: A szaggatott vonalak a mutatók éves átlagos értékét jelölik (2022-ben: 11,8, 2023-ban 6,3 százalék).
 Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások összes bevétele a 2022. évihez képest 0,5 százalékkal 3643,2 milliárd forintra csökkent 2023-ban. A bevételek túlnyomó többségét jelentő üzemi tevékenységből származó bevétel ennél valamivel nagyobb ütemben, 0,8 százalékkal esett vissza, és 3566,4 milliárd forintra mérséklődött.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes bevétele 0,5 százalékkal 3643,2 milliárd forintra csökkent.

A bevételkategoróriák közül az aktivált saját teljesítmények értéke és az egyéb bevételek mérséklődtek, előbbi 74,7, utóbbi 29,7 milliárd forinttal, miközben a bevételek legnagyobb részét, 81,5 százalékát kitevő értékesítés nettó árbevétele 2,6 százalékkal volt nagyobb 2023-ban, mint egy évvel korábban, ezáltal 2968,1 milliárd forintra nőtt. A 76,1 milliárd forintos árbevétel-növekmény meghatározó része, 65,0 milliárd forint a belföldi értékesítésből származott,

A bevételkategoróriák közül egyedül az értékesítés nettó árbevétele nőtt.

ennek ellenére a növekedés üteme az exportértékesítésből származó árbevétel esetében volt nagyobb, 3,2 százalékkal, szemben a belföldi értékesítésnél tapasztalt 2,6 százalékkal. Azonban ez a belföldi értékesítés árbevétel-növekményének töredékét jelentette, mindössze 11,1 milliárd forintot (6. melléklet). Az árbevétel növekedési üteme 15,0 százalékponttal maradt el az infláció mértékétől, így reálértéken számítva nem minősült növekedésnek.

Az árbevétel-bővülés azonban nem minden ágazatban jelentkezett. Miközben az állattenyésztési ágazatok bevétele a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztés kivételével nőtt – a sertéságazaté 24,5, az egyéb állattenyésztésé 17,4, a baromfié 9,8 százalékkal –, a növénytermesztésé csaknem 7 százalékkal esett vissza. A kertészeti ágazatban a zöldségtermesztők növelték bevételüket a 2022. évhez képest 7,9 százalékkal, ugyanakkor ágazati összehasonlításban a gyümölcstermesztők árbevételében volt tapasztalható a legnagyobb csökkenés (–8,1 százalékkal).

Az állattenyésztési ágazatok többségének árbevétele nőtt, a növénytermesztőké csökkent.

Az állattenyésztési ágazatok többségének árbevétel-gyarapodásában az árak játszották a főszerepet: az élő állatok és állati termékek árszínvonala a termelési volumen 0,7 százalékos növekedéséhez képest nagyobb ütemben, 11,0 százalékkal nőtt 2023-ban (KSH, 2024a és KSH, 2024b). Az élő állatok és állati termékek értékesítésének volumene ezzel ellenétesen alakult, 1,4 százalékkal maradt el a megelőző évitől (KSH, 2024c).

A növénytermesztési és kertészeti termékek esetében számottevő volumenbővülés volt megfigyelhető: a termelés volumene 44,7 százalékkal, az értékesítésé 40,9 százalékkal nőtt, ami a 2022-es rendkívüli aszály és a tárgyévi kedvező időjárás fényében nem meglepő. Az aszálykár által leginkább sújtott kultúrák, a szemes kukorica és a napraforgó 2023. évi volumene egyaránt többszöröse – a kukoricáé több mint kétszerese, a napraforgóé másfélszerese – volt a megelőző évinek. Ezzel egyidejűleg a szóban forgó termékek árszínvonala markánsan, 26,6 százalékkal csökkent (KSH, 2024a, KSH, 2024b és KSH, 2024c).

A csökkenő üzemszám és a kismértékű árbevétel-növekedés eredményeképpen a társas vállalkozások értékesítéséből származó árbevétele egy üzemre vetítve átlagosan 26,0 millió forinttal volt nagyobb a tárgyévben (342,4 millió forint), mint egy évvel korábban (316,4 millió forint).

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 140,9 milliárd forinttal 3444,7 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a legnagyobb hányadot jelentő üzemi tevékenység ráfordításai 134,1 milliárd forinttal 3378,0 milliárd forintra emelkedtek.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 140,9 milliárd forinttal 3444,7 milliárd forintra nőtt.

A legtöbb ráfordításelem esetében növekedés volt megfigyelhető, ami volumenét tekintve a ráfordítások túlnyomó többségét kitevő anyagjellegű ráfordításoknál volt a legnagyobb: értékük 127,2 milliárd forinttal 2663,5 milliárd forintra nőtt (9. ábra). Az anyagjellegű ráfordításokon belül abszolút-értékben közel azonos növekedés volt megfigyelhető az anyagköltség és az eladott áruk beszerzése esetében, előbbinél 56,7, utóbbinál 55,4 milliárd forint, azonban ütemét tekintve ez 4,0, illetve 9,5 százalékos növekedésnek felelt meg. Az anyagköltségek bővülésének hátterében az inputanyagárak emelkedése áll: a vetőmag ára az előző évhez képest 11,2 százalékkal nőtt, a növényvédő szeré 19,7 százalékkal emelkedett, a termeléshez felhasznált energiaárak 14,9 százalékos, az állatgyógyászati költségek 13,6 százalékos, valamint a gépek és az épületek fenntartási és javítási költségének 18,1, illetve 20,9 százalékos növekedésével egyidejűleg. Ugyanakkor a műtrágyát a 2022. évi kiugró árhoz képest 11,0 százalékkal kevesebbet vásárolták meg a gazdálkodók 2023-ban, és a takarmányok ára is csökkent 6,0 százalékkal (KSH, 2024b).

A ráfordítások közül az anyagköltségek bővültek leginkább, amit az inputanyagárak emelkedése eredményezett.

A személyi jellegű ráfordítások és az értékcsökkenési leírás hasonló ütemben, előbbi 12,6, utóbbi 12,9 százalékkal nőtt, ezáltal a személyi jellegű kifizetések 40,0 milliárd forinttal 355,9 milliárd forintra, az amortizáció 25,7 milliárd forinttal 224,3 milliárd forintra nőtt.

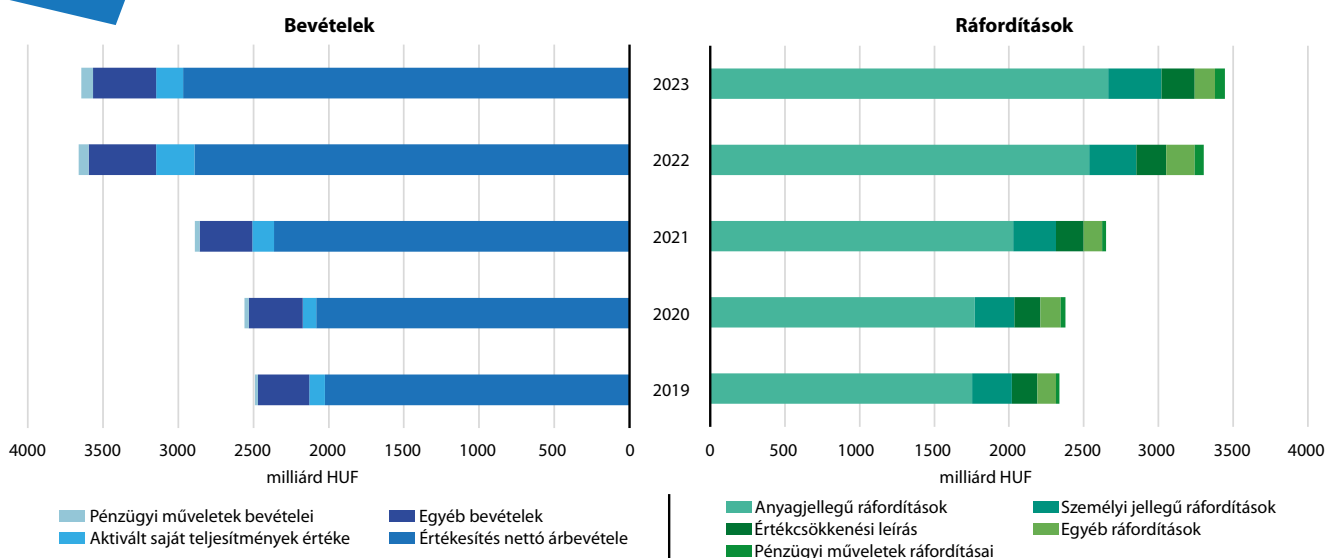
A személyi jellegű ráfordításokon belül a legnagyobb hányadot kitevő bérköltség emelkedett leginkább, 33,3 milliárd forinttal 290,7 milliárd forintra, ugyanakkor a növekedés ütemét tekintve a bérjárulékok bizonyultak a legnagyobbknak (+14,1 százalék), azonban ez értékben mindössze 4,0 milliárd forintot jelentett. A személyi jellegű egyéb kifizetések szintén emelkedtek 6,6 százalékkal, 1,7 milliárd forinttal.

A bérköltség emelkedését a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) alkalmazásban állókra vonatkozó adatgyűjtései is igazolják (KSH, 2024d és KSH, 2024e), amelyek alapján a havi bruttó átlagkereset a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és halászati ágazatban 16,5 százalékkal nőtt, miközben az alkalmazásban állók száma 0,7 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál.

A ráfordításelemek közül egyedül az egyéb ráfordítások csökkentek, 58,7 milliárd forinttal 134,3 milliárd forintra. Ugyanakkor itt fontos megjegyezni, hogy a csökkenés nem a mezőgazdasági ágazat egészére jellemző általános változás, mivel annak mintegy kétharmada mindössze egy vállalkozásnak tulajdonítható, amely egyéb ráfordításai 38,2 milliárd forinttal maradtak el a 2022. évitől. Az egyéb ráfordítások 8,3 százalékát kitevő adók, illetékek, hozzájárulások összege 3,7 milliárd forinttal, 22,8 százalékkal nőtt a vizsgált időszakban.

A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveletekből származó bevétele 9,6 milliárd forinttal 76,8 milliárd forintra nőtt, ráfordítása 6,8 milliárd forinttal 66,8 milliárd forintra bővült. A kamatbevételek és -ráfordítások tovább növekedtek, előbbi csaknem kétszeresére, 15,8 milliárd forintról 31,0 milliárd forintra, utóbbi 43,6 százalékkal 39,8 milliárd forintra.

9. ábra BEVÉTELEK ÉS RÁFORDÍTÁSOK A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2019–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások értékesítésből származó nettó árbevétele 76,1 milliárd forinttal gyarapodott, valamint a közvetített szolgáltatásaik értéke is a bruttó termelési érték szempontjából kedvezően alakult (9,4 milliárd forinttal csökkent), az ágazat kibocsátása 2023-ban csökkent. Ezt az eredményezte, hogy a kibocsátás szempontjából az eladott áruk beszerzési értéke és az aktivált saját teljesítmények értéke is kedvezőtlenül változott – előbbi 55,4 milliárd forinttal nőtt, utóbbi 74,7 milliárd forinttal csökkent –, ami összességében nagyobb volumenű volt, mint a pozitív változások együttesen. A mutató értéke 1,8 százalékkal 2485,2 milliárd forintra mérséklődött.

Az értékesítésből származó nettó árbevétel bővülése ellenére csökkent a mezőgazdaság kibocsátása.

A termeléshez felhasznált anyagköltség (+56,7 milliárd forint), az igénybe vett (+20,5 milliárd forint) és egyéb szolgáltatások értéke (+1,7 milliárd forint) együttesen olyan mértékben növelte a folyó termelő felhasználás értékét, hogy az a földbérleti díjak jelentős, 36,4 milliárd forintos emelkedése ellenére is 2,4 százalékkal 1778,5 milliárd forintra nőtt az ágazatban.

A termeléshez felhasznált költségek és igénybe vett szolgáltatások bővülése a bruttó termelési érték csökkenésével egyidejűleg az ágazat bruttó hozzáadott értékének jelentős, 11,0 százalékos csökkenését eredményezte. A mezőgazdasági társas vállalkozások bruttó hozzáadott értéke 793,8 milliárd forintról 706,7 milliárd forintra csökkent 2023-ban.

A bruttó hozzáadott érték 11,0 százalékkal esett vissza.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenése ellenére vagyonuk 272,8 milliárd forintra 5004,3 milliárd forintra gyarapodott 2023-ban (10. ábra, 7. melléklet). A számottevő bővülés javarészt a befektetett eszközöknek volt tulajdonítható, amelyek állománya 9,2 százalékkal, 2693,1 milliárd forintra nőtt. A forgóeszközök állománya ennél kisebb ütemben, 2,2 százalékkal 2216,3 milliárd forintra bővült, az aktív időbeli elhatárolásoké pedig 1,5 százalékkal 95,0 milliárd forintra emelkedett. Mindezek eredményeképpen a befektetett eszközök eszközállományon belüli aránya 1,6 százalékponttal emelkedett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenése ellenére vagyonuk 272,8 milliárd forintra nőtt.

A számottevő bővülés főként a tárgyi eszközöknek volt tulajdonítható.

A befektetett eszközök 9,1 százalékos bővülése elsősorban a tárgyi eszközöknek volt tulajdonítható, amelyek értéke 226,6 milliárd forintra 2438,0 milliárd forintra nőtt. Azon belül is főként az ingatlanok és a hozzájuk kapcsolódó vagyoni értékű jogok, valamint a műszaki berendezések, gépek, járművek állománygyarapodása volt kiemelkedő, előbbi 15,5 százalékkal, 150,3 milliárd forintra, utóbbi 11,6 százalékkal, 73,0 milliárd forintra emelkedett. Emellett a tenyészállatok állománya is nőtt, 10,0 milliárd forintra, 10,3 százalékkal. Az év végén (december 31-én) folyamatban lévő beruházások és felújítások értéke az előző évhez képest jelentősen, 34,2 milliárd forintra 248,6 milliárd forintra csökkent, ugyanakkor a tárgyevi beruházások értéke alig változott, mindössze 3,0 milliárd forintra 490,1 milliárd forintra mérséklődött 2023-ban.

A nettó termelési érték az anyagköltség, az igénybe vett szolgáltatások és az amortizáció bővülése miatt a 2022. évi 486,1 milliárd forintos érték 69,7 százalékára, 338,7 milliárd forintra mérséklődött. A szóban forgó mutató csökkenése a tárgyi eszközök növekedésével párhuzamosan a tárgyi eszközök hatékonyságának romlását eredményezte, ami 8,1 százalékponttal volt alacsonyabb a megelőző évinél.

A befektetett pénzügyi eszközök állománya 1,0 százalékkal 244,7 milliárd forintra csökkent. Az immateriális javak egyébként is csekély, 10 milliárd forint körüli értékében nem történt érdemi változás, az állomány mindössze 0,7 százalékkal bővült.

A forgóeszközök állománya 2,2 százalékkal 2216,3 milliárd forintra nőtt egy év alatt. A bővülés javarészt a pénzeszközöknél jelentkezett, amelyek állománya 15,0 százalékkal, 62,7 milliárd forintra gyarapodott, emellett az értékpapírok és a követelések is nőttek, előbbi 10,1 milliárd, utóbbi 6,8 milliárd forintra.

A pénzeszközök állománya 15,0 százalékkal, 62,7 milliárd forintra bővült.

A pénzeszközök több mint felét a szántóföldi növénytermesztők tudhatták magukénak, amelyek 13,9 százalékkal, 30,7 milliárd forintra növelték pénzeszközállományukat 2023-ban. A legnagyobb ütemű bővülés a sertésenyésztőknél volt megfigyelhető, akik 30,4 százalékkal növelték pénzeszközök értékét, azonban ez mindössze 8,3 milliárd forintos gyarapodást jelentett. A baromfiágazat szereplőinek pénzeszközállománya 27,5 százalékkal nőtt, ugyanakkor

ez abszolútértékben meghaladta a sertéságazatét, 10,0 milliárd forintot tett ki. Egyedül a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztők pénzeszközei csökkentek érdemben a vizsgált időszakban, 7,7 százalékkal, 2,7 milliárd forinttal.

A mezőgazdasági társas vállalkozások készletállománya 32,3 milliárd forinttal volt kevesebb 2023-ban az előző évhez képest, ami 3,8 százalékos csökkenésnek felelt meg. A készletek visszaesésének hátterében az áll, hogy 2022-ben az értékesítési nehézségekből fakadóan a gazdaságok felhalmozták készleteiket, amelyek értékesítése 2023-ban megindult. A szóban forgó nehézségek leginkább a szántóföldi növénytermesztőknél, azon belül is a gabonafélét, hüvelyes növényt, olajos magot termesztoőknel okoztak problémát, amelyek készletállománya 24,9 milliárd forinttal volt kevesebb 2023-ban, mint egy évvel korábban.

A készletállomány
3,8 százalékos visszaesését
a 2022-ben felhalmozott
készletek értékesítése
eredményezte.

A készletállomány csökkenése és az árbevétel bővülése eredményeképpen gyorsult a készletek forgási sebessége, amely így 108,1 napról 101,3 napra módosult. A vevőkövetelések emelkedése elmaradt az árbevételétől, így a kintlévőségek időtartama 39,8 napról 42,4 napra nőtt.

A vagyongyarapodás többnyire saját forrásból valósult meg. A saját tőke állománya 2,0 százalékponttal nagyobb ütemben bővült a kötelezettségekhez képest – előbbi 178,4 milliárd forinttal 3009,1 milliárd forintra, utóbbi 76,8 milliárd forinttal 1870,9 milliárd forintra nőtt –, aminek következtében az ágazat eladósodottságának mértéke 1,2 százalékponttal javult. Ugyanakkor amennyiben a mutató számításánál figyelembe vesszük a követeléseket is – amelyek állománya kismértékben bővült –, már 0,3 százalékpontos romlás mutatkozik. Az ágazat finanszírozási kockázata 0,5 százalékponttal volt kisebb, mint egy évvel korábban. Mindezek eredményeképpen a mezőgazdaság eladósodottsága továbbra is kedvezőnek bizonyult, az eladósodottság mértéke 62,2, a nettó eladósodottság foka pedig 33,7 százalékot tett ki, valamint a mezőgazdasági társas vállalkozások finanszírozása 2023-ban is jóval alacsonyabb kockázatot jelentett, mint az élelmiszeriparban tevékenykedőké (előbbi 38,3, utóbbi 57,6 százalék).

A vagyongyarapodás
nagyobb részben saját
forrásból valósult meg.

A mezőgazdasági társas vállalkozások a 2022. évi kiemelkedő eredményük nagy részét az eredménytartalékba helyezték, ezáltal annak értéke csaknem 20 százalékkal, 230,0 milliárd forinttal 1391,9 milliárd forintra nőtt. Emellett az egyéb tartalékok gyarapodása is kiemelkedő volt (+17,6 százalék, +80,8 milliárd forint).

A saját tőke számottevő növekedésével egyidejűleg a jegyzett tőke állománya mindössze kismértékben emelkedett (11,3 milliárd forinttal, 3,6 százalékkal), ami azt jelenti, hogy a mobillabb tőkeelemek súlya tovább nőtt.

A kötelezettségeken belül a rövid lejáratúak emelkedtek abszolút értékben a leginkább, 59,2 milliárd forinttal, ezáltal az éven belüli tartozások értéke 1169,8 milliárd forintra változott (11. ábra). Azon belül is a kapott hitelek, kölcsönök összege nőtt leginkább, 30,0 milliárd forinttal 234,9 milliárd forintra. A rövid lejáratú hitelállomány növekedését az Agrárminisztérium az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (a továbbiakban: OSAP) adatgyűjtésének keretében készített hitelstatisztikája, valamint a Magyar Nemzeti Bank HITREG-adatai is alátámasztják, amelyek alapján a mezőgazdasági társas vállalkozások éven belüli hitelállománya 15,3 milliárd forinttal bővült. Az áruszállításból és szolgáltatásból származó, valamint a tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek szintén nőttek, előbbi 15,0, utóbbi 8,5 milliárd forinttal.

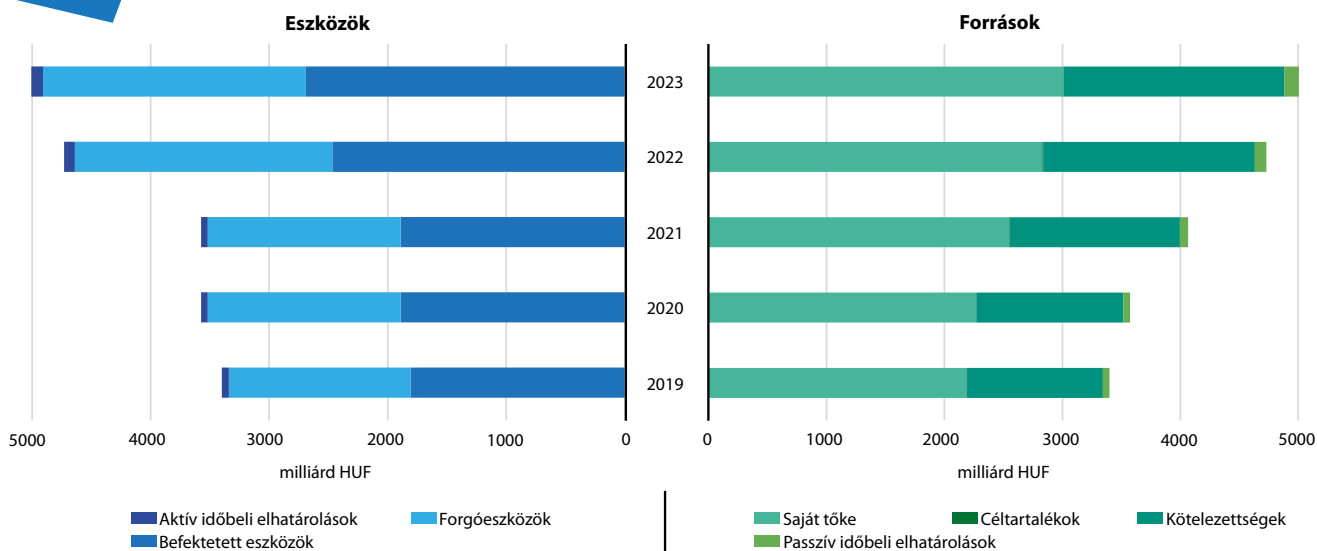
A kötelezettségeken belül
a rövid lejáratúak nőttek
legnagyobb mértékben.

A hosszú lejáratú kötelezettségek 14,2 milliárd forinttal 664,4 milliárd forintra bővültek, ami 2,2 százalékos emelkedést jelentett. Ugyanakkor a pénzügyi intézménytől kapott hosszú lejáratú hitelek értéke jelentősen, 17,8 milliárd forinttal 361,3 milliárd forintra csökkent, miközben a tulajdonosoktól kapott kölcsönöké mindössze 1,8 milliárd forinttal haladta meg a 2022. évit, így elmondható, hogy a növekedés főként azoknál a hosszú lejáratú kötelezettségeknél jelentkezett, amelyek nem szerepelnek külön soron a vállalkozások mérlegében,

így arra vonatkozóan nincs információnk. Ez az éven túli kötelezettségállomány több mint egyharmadát teszi ki.

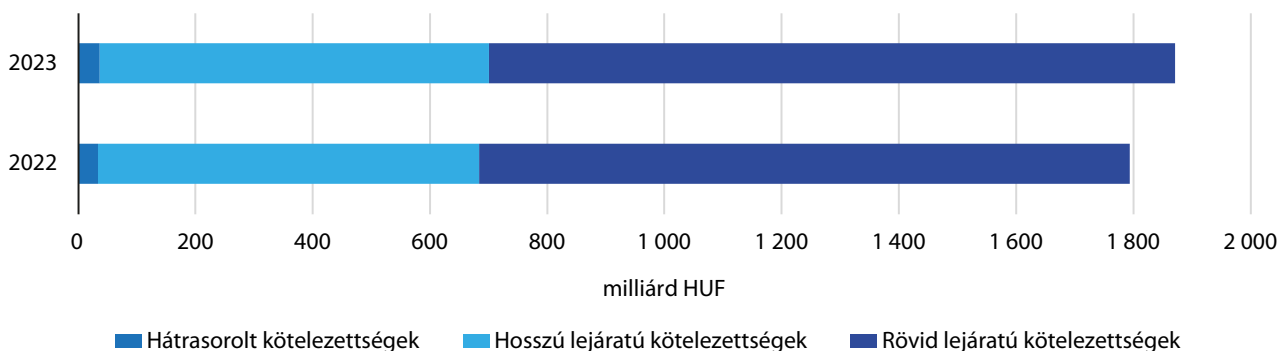
A kötelezettségek legkisebb hányadát képező hátrasorolt kötelezettségek állománya 9,9 százalékkal 36,7 milliárd forintra emelkedett.

10. ábra ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2019–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

11. ábra A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK KÖTELEZETTSÉGEINEK ALAKULÁSA LEJÁRATI IDŐ SZERINT, 2022–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A rövid lejáratú kötelezettségek növekedése abszolút értékben és relatíve is meghaladta a forgóeszközökét, aminek következtében a forgótőke kedvezőtlenül változott, 12,0 milliárd forinttal, 1,1 százalékkal esett vissza. A vállalkozások fizetőképessége (likviditási ráta) 5,9 százalékponttal romlott, azonban a 189,5 százalékos értékével még így is kedvezőnek bizonyult. A forgótőke aránya 2,6 százalékponttal 34,8 százalékra mérséklődött, ami a forgótőke csökkenése mellett a saját tőke számottevő növekedésének tulajdonítható. A készletek érdemi csökkenése azonban a likviditási gyorsráta javulását eredményezte, ami 0,8 százalékponttal 119,0 százalékra emelkedett.

A pénzeszközállomány erőteljes bővülése a mezőgazdaság pénzügyi helyzetét kedvezően befolyásolta, az ágazat pénzhányada 4,1, pénzeszköz-likviditása pedig 3,5 százalékponttal nőtt. A vevőkövetelések állománynövekedésének üteme meghaladta az áruszállításból származó kötelezettségeket, ezáltal a hitelfedezettség 4,4 százalékponttal 85,1 százalékra emelkedett. A követelések és rövid lejáratú kötelezettségek hányadosaként értelmezett hitelfedezettségi mutató ugyanakkor 3,3 százalékponttal 73,3 százalékra csökkent az ágazatban, amit az éven belüli kötelezettségek követeléseket meghaladó ütemű növekedése eredményezett.

A pénzeszközállomány számottevő bővülése a mezőgazdaság pénzügyi helyzetét kedvezően befolyásolta.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői

Összesen 4965 mezőgazdasági társas vállalkozás zárta pozitív eredménnyel az évet, azaz az üzemek 57,3 százaléka nyereségesen működött 2023-ban, ami az előző évihez képest 5,3 százalékponttal kisebb részesedést jelentett. A veszteséges vállalkozások aránya 6,3 százalékponttal nőtt, vagyis az üzemek 38,3 százaléka veszteségesen tevékenykedett 2023-ban. Nullás eredménnyel a gazdaságok 4,5 százaléka zárta a tárgyévet, ami 1,0 százalékponttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban (8. melléklet).

A mezőgazdasági társas vállalkozások 57,3 százaléka nyereséges volt 2023-ban.

A mezőgazdasági társas vállalkozások által foglalkoztatottak számában az egy, valamint a legalább kettő, de legfeljebb kilenc főt foglalkoztatóknál volt jelentősebb változás, előbbi aránya 1,0 százalékponttal 20,7 százalékra csökkent, utóbbié 1,1 százalékponttal 30,7 százalékra nőtt a vállalkozások körében. Emellett a 10–49 fővel működő üzemek aránya volt még számottevő, 10,9 százalék. A vállalkozások több mint egyharmada továbbra sem alkalmazott munkavállalót. Fontos megjegyezni azonban, hogy ebbe a kategóriába beletartoznak azok a gazdaságok is, amelyek nem közöltek létszámadatot, valamint azok, amelyeknél a munkavégzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő egyéb szervezetnél vannak nyilvántartva.

A 2023-as évben is a mezőgazdasági társas vállalkozások kicsivel több mint egytizedét kitevő 10–49 fős alkalmazotti létszámmal rendelkezőkhöz tartozott az adózás előtti eredmény legnagyobb hányada, 36,2 százaléka, azonban ez 3,6 százalékponttal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. A jövedelem további részében szintén jelentős változások voltak megfigyelhetők. Miközben 2022-ben a 2–9 főt foglalkoztató gazdaságok az adózás előtti eredmény 22,2 százalékát adták, 2023-ban 8,7 százalékponttal kisebb részét, 13,5 százalékát tudhatták magukénak. Eközben a vállalkozások 2,2 százaléka, az 50–249 fős személyi állománnyal működők a korábbi évi 23,4 százalékos részesedés helyett 32,1 százalékkal bírtak, ami 2022-höz képest 8,7 százalékponttal nagyobb arányt jelentett. Ennek hátterében az áll, hogy a szóban forgó szegmens adózás előtti eredménye kisebb ütemben esett vissza, mint amennyivel a kisebb létszámú foglalkoztatóké. Ez alól egyedül az egy főt foglalkoztatók képeztek kivételt, amely vállalkozások adózás előtti eredményből való részesedése 2,9 százalékponttal nőtt egy év alatt. A legalább 250 főt foglalkoztató munkavállalói létszámmal rendelkező vállalkozásokhoz az adózás előtti eredmény 3,5 százalékponttal nagyobb része, 8,1 százaléka volt köthető 2023-ban.

Az 50–249 fős gazdaságok 8,7 százalékponttal 32,1 százalékra növelték részesedésüket az adózás előtti eredményből.

Az értékesítés nettó árbevételéből 2023-ban a 10–49 és az 50–249 főt foglalkoztatók azonos arányban, 35,2 százalékban részesedtek, ami előbbinél 0,9 százalékpontos visszaesést, utóbbinál 2,3 százalékpontos növekedést jelentett. Ennek hátterében az áll, hogy a legalább 50 és legfeljebb 249 főt foglalkoztató vállalkozások értékesítésből származó nettó árbevétele abszolút értékben és relatíve is számottevően nőtt, 92,4 milliárd forinttal, 9,7 százalékkal, miközben a

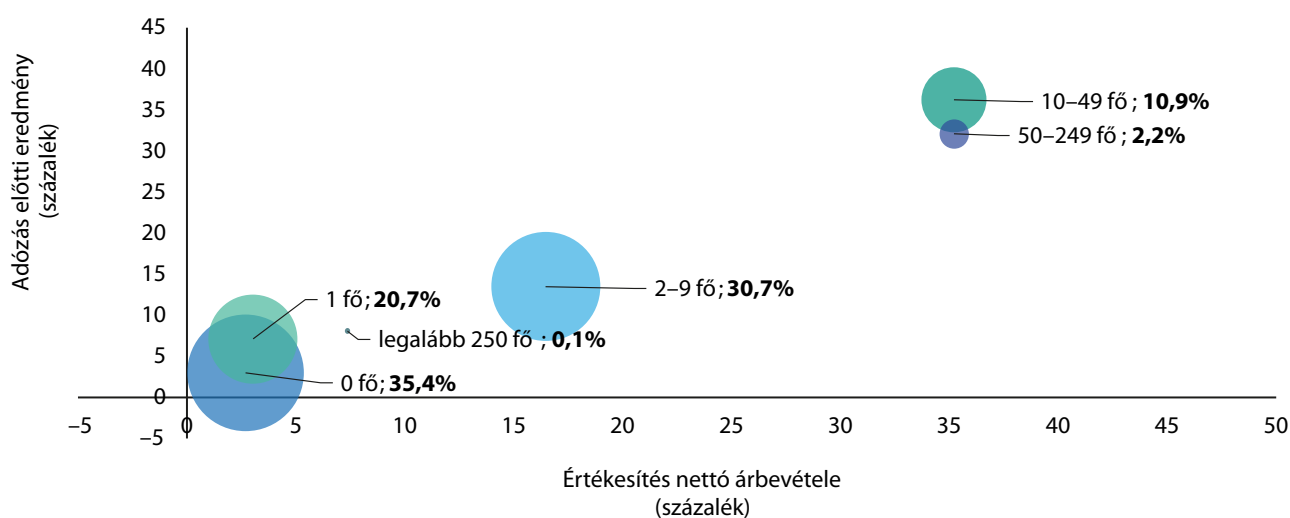
10–49 fős alkalmazotti létszámmal működőké stagnált. Érdemi növekedés volt még megfigyelhető a 250, vagy annál több munkavállalót foglalkoztatóknál, amelyek árbevétele 10,6 milliárd forinttal, 5,1 százalékkal volt nagyobb 2023-ban mint egy évvel korábban. Az előbbieken túl a 2–9 főt foglalkoztató vállalkozások részesedése volt még számottevő, 16,5 százalék, ami 0,5 százalékponttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban.

Noha az 50–249 főt foglalkoztatók árbevétel-növekedése markáns volt, adózás előtti eredményük 24,0 százalékkal esett vissza, aminek következtében az árbevétel-arányos jövedelmezőségük 2,7 százalékponttal romlott, 6,1 százalékra mérséklődött. A jövedelmezőség a munkavállalót nem alkalmazóknál csökkent leginkább, 15,2 százalékponttal, viszont még így is csaknem 1 százalékponttal haladta meg az ágazati átlagot (6,7 százalék). A 2–9 főt foglalkoztatók jövedelmezősége szintén számottevően, 10,7 százalékponttal romlott, ezáltal az 1,2 százalékponttal maradt el az ágazati átlagtól.

Kiemelésre méltó, hogy a vállalkozások 2,2 százaléka, a legalább 50, de legfeljebb 249 főt foglalkoztató üzemek kisebb arányuk ellenére az értékesítés nettó árbevételének és az adózás előtti eredménynek is jelentős részét, 35,2, valamint 32,1 százalékát állították elő, ugyanakkor a szegmens árbevétel-arányos adózás előtti eredménye 0,6 százalékponttal maradt el az ágazati átlagtól (12. ábra).

12. ábra

A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA SZERINTI MEGOSZLÁSA (BUBORÉK MÉRETE), VALAMINT RÉSZESÉDE AZ ÁRBEVÉTELBŐL (X TENGELY) ÉS AZ ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNYBŐL (Y TENGELY), 2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A legnagyobb sajáttőke-állománnyal a 10–49 főt foglalkoztatók rendelkeztek: az ágazat saját tőkéjének 39,0 százalékát adták. Őket követték az 50–249 főt, valamint a 2–9 főt foglalkoztatók 28,1, illetve 18,1 százalékkal.

A mezőgazdasági társas vállalkozások száma minden gazdálkodási forma esetében mérséklődött. Legnagyobb ütemben, 12,8 százalékkal a szövetkezetek száma csökkent, azonban ez mindössze 51-gyel kevesebb működő vállalkozást jelentett 2023-ban. A legtöbb, csaknem 300 tevékenységgel felhagyó mezőgazdasági társas vállalkozás korlátolt felelősségű társaság formájában működött, ami azonban a szövetkezeteknél jóval kisebb ütemű, 4,3 százalékos csökkenést jelentett. A betéti társaságok 8,1 százaléka hagyott fel a gazdálkodással 2023-ban.

A mezőgazdasági társas vállalkozások száma minden gazdálkodási forma esetében mérséklődött.

A mezőgazdasági társas vállalkozások jegyzett tőkéjében a külföldi tőke aránya egyre kevésbé volt hangsúlyos, a 2022. évinél 0,8 százalékponttal volt kevesebb, 10,5 százalék. Ez alól 2023-ban is a betéti társaságok képeztek kivételt: esetükben az említett arány több mint 80 százalékot tett ki, és 1,7 százalékponttal volt magasabb, mint egy évvel korábban. A mezőgazdasági társas vállalkozások jegyzett tőkéjében a belföldi magántulajdon 3,1 százalékponttal csökkent. A visszaesés mértéke azonban egyes gazdálkodási formáknál ennél is nagyobb volt: a legnagyobb visszaesés az egyéb, főbb gazdálkodási formákon kívül eső vállalkozásoknál jelentkezett, amelyek belföldi tulajdoni hányada 86,4 százalékról 80,4 százalékra csökkent a jegyzett tőkén belül. A részvénytársaságoknál 4,0 százalékpontos mérséklődés volt megfigyelhető, ezáltal a belföldi magántulajdon aránya 24,5 százalékra módosult.

A mezőgazdasági társas vállalkozások jegyzett tőkéjében a külföldi tőke aránya egyre kevésbé volt hangsúlyos.

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának méretkategória szerinti megoszlásában nem történt érdemi változás 2023-ban (13. ábra). A gazdaságok túlnyomó többségét, 85,4 százalékát továbbra is a mikrovállalkozások adták, a kisvállalkozások aránya 11,3 százalék, miközben a közép-, a nagy-, valamint az egyéb vállalkozásoké együttesen 3,3 százalékot tett ki.

Jelentős átrendeződés volt azonban megfigyelhető az adózás előtti eredményből való részesedés vonatkozásában: a nagyvállalkozások az árbevételből több mint kétszer akkora hányadot, 12,7 százalékot tudhattak magukénak 2023-ban az előző évhez képest. Emellett a középvállalkozások részesedése is jelentősen nőtt, 13,9 százalékponttal 38,7 százalékra, amely a legnagyobb számított a méretkategóriák körében, ezzel megelőzve a kisvállalkozásokat, akik 10,4 százalékponttal kisebb arányban, 30,5 százalékkal részesedtek a jövedelemből a tárgyévben. Hasonló nagyságrendű visszaesés volt megfigyelhető a mikrovállalkozások adózás előtti eredményből való részesedésében, ami 28,3 százalékról 18,2 százalékra csökkent 2023-ban. Ennek hátteréről a jövedelemről szóló alfejezetben tettünk említést, miszerint a méretkategóriák közül a kis- és mikrovállalkozások jövedelme csökkent leginkább a 2023-as évben.

Jelentősen átrendeződtek a méretkategóriák az adózás előtti eredményből való részesedés szempontjából.

A mezőgazdasági társas vállalkozások árbevételből való részesedése a nagyvállalkozásoknál nőtt legnagyobb ütemben, 3,3 százalékponttal 17,0 százalékra. Az értékesítés nettó árbevételeinek egyharmadát a kisvállalkozások állították elő 2023-ban, ami 1,8 százalékponttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A mikrovállalkozások részesedése ennél is nagyobb mértékben, 2,1 százalékponttal maradt el a 2022. évitől, ezáltal 18,1 százalékot tett ki a tárgyévben.

Mivel a nagyvállalkozások értékesítésből származó nettó árbevétele az adózás előtti eredményüket meghaladó mértékben nőtt, a szegmens árbevétel-arányos jövedelmezősége 0,5 százalékponttal 5,0 százalékra csökkent, ami 1,7 százalékponttal maradt el az átlagos értéktől. Az árbevétel kismértékű, 4,3 százalékos növekedése az adózás előtti eredmény jelentős, 13,4 százalékos visszaesésével egyidejűleg a jövedelmezőség 1,7 százalékpontos romlását eredményezte a középvállalkozásoknál, ami a méretkategóriák vonatkozásában még így is a legmagasabbnak bizonyult 8,4 százalékos értékével. Az adózás előtti eredmény markáns, árbevétel jócskán meghaladó mértékű visszaesése a mikro- és kisvállalkozások jövedelmezőségét 10,7, illetve 8,3 százalékponttal mérsékelte, ugyanakkor a mikrovállalkozások így is átlagos jövedelmezőségi szintet értek el 2023-ban.

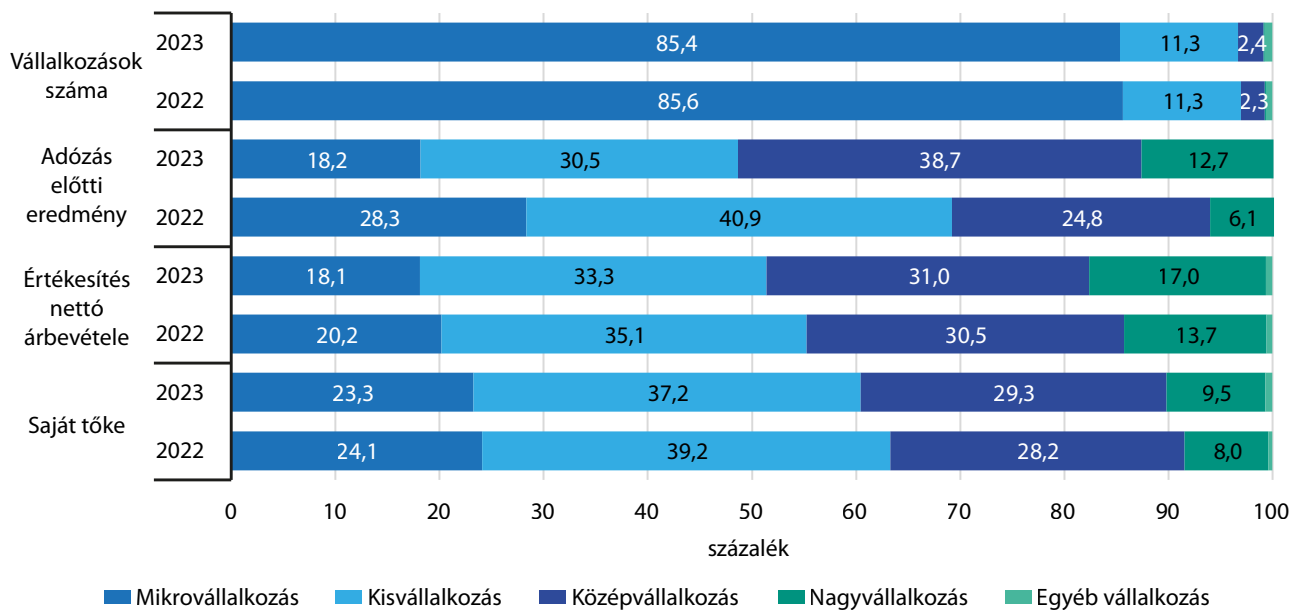
A mezőgazdasági társas vállalkozások sajáttőke-állományának legnagyobb részét, 37,2 százalékát a kisvállalkozások tudhatták magukénak, ugyanakkor a közép- és mikrovállalkozások részesedése is jelentős volt, előbbi 29,3 utóbbi 23,3 százalék. A nagyvállalkozások a saját tőke 9,5 százalékát adták.

Össességében elmondható, hogy a közép- és nagyvállalkozások elenyésző számuk ellenére az adózás előtti eredmény kicsivel több mint felét, az árbevételnek pedig 48,0 százalékát tudhatták magukénak 2023-ban.

A közép- és nagyvállalkozások az adózás előtti eredmény több mint felét, az árbevételnek pedig 48,0 százalékát tudhatták magukénak.

13. ábra

A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINTI MEGOSZLÁSÁNAK VÁLTOZÁSA A FŐBB MUTATÓK VONATKOZÁSÁBAN, 2022-2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN MŰKÖDŐ SZERVEZETEK

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

Az élelmiszer-feldolgozásban 2023-ban 3892 társas vállalkozás működött, számuk a mezőgazdaságban tevékenykedő szervezetekhez hasonlóan csökkent az előző évhez képest. A csökkenés mértéke elérte a 6,2 százalékot. Az üzemszám mindkét ágazatban tapasztalható szűkülése következtében az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások aránya az agrárgazdaság egészéből a tárgyévvel megelőző évhez képest kismértékben változott: 27,5 százalékról 27,2 százalékra mérséklődött.

*Az élelmiszer-feldolgozó
társas vállalkozások száma
6,2 százalékkal csökkent
2023-ban.*

Nemzetgazdasági szinten az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások aránya a korábbi évekhez hasonlóan 2023-ban is 2,0 százalék volt. A változatlan részarány oka, hogy a vállalkozások száma egyéb ágazatokban is visszaesett, így kiemelten a kereskedelem és gépjárműjavítás, az építőipar, az ingatlanügyletek, valamint a feldolgozóipar és az egyéb ipar területén. A nyereséges élelmiszer-feldolgozó üzemek száma 2023-ban 2464 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából a korábbi évekhez hasonlóan 2,1 százalékot tett ki. A nyereséges vállalkozások aránya az élelmiszer-feldolgozásban 63,3 százalékot ért el, ami meghaladta a gazdaság egészére jellemző 60,1 százalékos szintet. Fontos megjegyezni továbbá, hogy ugyanezen arányszám a vizsgált ágazatok többségében az élelmiszeriparénál alacsonyabbnak bizonyult.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások a nemzetgazdaság üzemi eredményéből 6,3 százalékot, az adózás előtti eredményéből 5,1 százalékot képviseltek. Az üzemi eredményből való részesedés 0,5 százalékponttal, az adózás előtti eredmény aránya 0,2 százalékponttal emelkedett a 2022-es évhez képest, melyet az a tény magyaráz, hogy a nemzetgazdasági szintű üzemi és adózás előtti eredmény nagyobb mértékben csökkent (előbbi 16,1 százalékkal,

*Az élelmiszeripar
jövedelme a nemzet-
gazdaságénál kisebb
ütemben csökkent.*

utóbbi 7,0 százalékkal), mint az élelmiszer-feldolgozó ágazat megfelelő eredménykategóriái (előbbi 9,5 százalékkal, utóbbi 4,1 százalékkal). Elmondható, hogy az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása szektorban 2023-ban mind a nettó árbevétel, mind az eszközállomány növekedett (5,9 százalék és 4,4 százalék), míg az adózás előtti eredmény 4,1 százalékkal, az adózott eredmény 4,3 százalékkal csökkent, így a tárgyévét gyengébb jövedelmezőség jellemezte (3. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások a nemzetgazdaság nettó árbevételének 6,1 százalékát állították elő a tárgyévben, ez 0,5 százalékponttal volt több, mint az előző évben, az összes eszközállománynak pedig 4,1 százalékát adták, amely 0,3 százalékponttal haladta meg a 2022. évi értéket. Az árbevételből való részesedés – a bázisévhez hasonlóan – nagyobb súlyt képviselt, mint az eszközállományon belüli, vagyis relatíve kisebb eszközállománnyal relatíve nagyobb forgalmat bonyolítottak le a vállalkozások, miközben mind az eszközállomány, mind a nettó árbevétel szintje növekedett. Ugyanakkor az árbevétel gyarapodása (5,9 százalék) meghaladta az eszközállomány bővülését (4,4 százalék), így az árbevételnek az összes eszközhöz viszonyított arányával kifejezhető eszközfelhasználási hatékonysága javult a 2022. évi 126,3 százalékról 128,1 százalékra. A nettó termelési értékhez viszonyított tárgyieszköz-hatékonyság viszont 58,8 százalékról 57,7 százalékra csökkent. A nemzetgazdasági összes ráfordítás 5,7 százalékát az élelmiszer-feldolgozó szektor adta, ez a bázisévi arányt csupán 0,2 százalékkal haladta meg (3. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközarányos adózás előtti eredménye a nemzetgazdaság többi ágazatához viszonyítva az építőipar, a kereskedelem, a gépjárműjavítás, a mezőgazdaság, a vadgazdálkodás és halászat, valamint a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás után az ötödik legmagasabb volt (5,7 százalék). A sajáttőke-arányos adózás előtti eredmény esetében az építőipar, a kereskedelem és a gépjárműjavítás ágazatok után a harmadik legmagasabb értéket (14,5 százalék) érte el az élelmiszer-feldolgozó ágazat.

Az élelmiszer-feldolgozó szektor eladósodottsági foka (azaz a kötelezettségeknek az eszközállományhoz viszonyított aránya) 2023-ban némileg mérséklődött, de a nemzetgazdaság egészének eladósodottsági fokát továbbra is meghaladta. A tárgyévben az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szóban forgó mutatója 53,6 százalék, míg a nemzetgazdaság egészére vonatkozó érték 42,8 százalék volt. Az élelmiszer-feldolgozó ágazat eladósodottsági foka 3,1 százalékponttal, ezzel egyidőben a nemzetgazdaság egészét jellemző érték 10,6 százalékponttal csökkent, azaz javult. A különbség 2020-ban még csak 1,3 százalékpont volt, 2021-ben 1,9 százalékpont, 2022-ben 3,3 százalékpont, 2023-ban már 10,8 százalékpont, azaz az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eladósodottsági foka – bár az előző évekhez képest kismértékben javult – a nemzetgazdaság egészéhez viszonyítva egyre kedvezőtlenebbé vált, így az ágazati fizetőképesség vizsgálata és javítása továbbra is az egyik legfontosabb kérdéskör az ágazatban.

Az élelmiszer-feldolgozó szektor eladósodottsága a nemzetgazdaság egészéhez viszonyítva érdemben magasabb volt.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

Az élelmiszeripar 2023. évi pénzügyi teljesítménye elmaradt a 2022. évitől. Meg kell jegyezni azonban, hogy a 2022. év a korábbi évekhez képest kiemelkedőnek számított a hazai élelmiszeripar számára. Az elmúlt évtizedek legnagyobb ütemű árbevétel- és jövedelemnövekedését realizálta az élelmiszer-feldolgozó ágazat, elsősorban az élelmiszerárak számottevő emelkedésének köszönhetően. A rendkívüli aszályhelyzet miatt csökkent termésátlagok, a globális élelmiszeripari alapanyagárak erőteljes növekedése, a háborús helyzet következtében megemelkedett energiaárak az ágazatra is hatással voltak és a megnövekedett kereslet

mellett a fogyasztói árakba is be tudtak épülni. A 2023. évi ágazati teljesítmény alakulását a bázisévi kimagasló teljesítmény tükrében kell értékelni.

A geopolitikai feszültségek meghatározóak voltak a világgazdaságban 2023-ban is (úgy mint az orosz–ukrán háború vagy a közel-keleti konfliktus kiéleződése). Az Európai Unióban lassult a gazdasági növekedés, a háborús hatásra megváltozott gazdasági környezet Magyarországon is fékezte a koronavírus-járvány utáni fellendülést. Magyarország gazdasági és pénzügyi helyzetére hatást gyakorolt 2023-ban a forint erősödése, a még mindig magas infláció, a csökkenő energiaköltségek, illetve egyes szakágazatoknál a korábbiakhoz képest olcsóbb alapanyagok, valamint a munkaerőhiány. A magas infláció és a kamatkörnyezet visszafogta a fogyasztást és a beruházásokat. Az árfolyam alakulásának, a csökkenő globális élelmiszer- és energiaáraknak, a mérséklődő fogyasztásnak és a magas bázisértékeknek köszönhetően 2023 első felétől a dezinfláció hatásai érvényesültek, az MNB jelentése szerint az év során az Európai Unió országaihoz viszonyítva és a visegrádi országokhoz mérten is folyamatosan csökkent a magyarországi inflációs többlet, ennek ellenére 2023 szeptemberéig a magyar élelmiszer-infláció volt a legmagasabb az EU-ban (MNB, 2024). A magas élelmiszer-infláció miatt szűkült a kereslet, ami visszavetette az élelmiszeripar teljesítményét. A kereslet normalizálódását, ezáltal az árak stabilizálását a jegybanki intézkedések is befolyásolták, miszerint a Monetáris Tanács döntése alapján az alapkamat (a 2022-ben éven belüli többszöri emelés után) 2023-ban októberig nem változott, 13 százalék maradt, majd év végéig több lépésben 10,75 százalékig csökkentették, a 2022-ben 18 százalékra emelt irányadó kamat szintje pedig 2023 májusáig megmaradt, majd az infláció enyhülésével és a forint stabilizálásával fokozatos kamatvágással szeptemberben érte el az alapkamat szintjét.

Az ágazat adózás előtti eredménye 14,3 milliárd forinttal (4,1 százalékkal) csökkent a 2022. évi értékhez (344,0 milliárd forint) képest, ezáltal 329,7 milliárd forintra mérséklődött (14. ábra). Az adózás előtti eredmény alapján a vállalkozások 63,3 százaléka volt nyereséges 2023-ban (2464 vállalat), míg 33,6 százaléka (1309 vállalat) veszteségesnek bizonyult, és 3,1 százalékuk, összesen 119 cég nullás eredményt ért el. A 2022-es évhez képest a nyereséges vállalkozások száma bár 0,5 százalékkal mérséklődött, de 0,5 százalékkal, 1,8 milliárd forinttal nagyobb nyereséget értek el. A veszteséges vállalkozások száma 14,4 százalékkal csökkent ugyan, viszont 16,0 milliárd forinttal, azaz 31,5 százalékkal növelték veszteségeiket az előző évhez viszonyítva. A nullás eredményt elérők száma 17,4 százalékkal esett vissza 2023-ban (13. melléklet).

Az üzemi tevékenység 2023. évi eredménye 9,5 százalékkal 343,8 milliárd forintra mérséklődött (9. melléklet). Az üzemi bevételek és a termeléshez felhasznált ráfordítások különbözete a korábbi években folyamatosan, de változó (2022-ben kimagasló) mértékben nőtt, ez a tendencia a tárgyévben megtört, amikor az üzemi ráfordítások a bevételeknél 0,8 százalékponttal nagyobb ütemben bővültek. Az üzemi bevételek emelkedése 4,0 százalékkal, a termeléshez felhasznált ráfordításoké 4,8 százalékkal volt nagyobb 2023-ban, mint egy évvel korábban (14. ábra).

A pénzügyi műveletek eredménye az utóbbi öt évben negatív előjelű volt, a veszteség a tárgyévben (–14,0 milliárd forint) kisebb mértéket öltött, mint 2022-ben, melynek hátterében elsősorban az árfolyamváltozás, illetve a kamatok magas szintje húzódik meg. A fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások összege 70,2 százalékkal múlta felül a 2022. évi kifizetéseket, de összességében 16,0 százalékkal csökkentek a pénzügyi ráfordítások. A pénzügyi műveletek bevételei 8,5 százalékkal mérséklődtek, de ezen belül a kapott kamatok 84,8 százalékkal meghaladták az egy évvel korábbi összeget. A negatív pénzügyi eredmény 21,9 milliárd forinttal volt kisebb 2023-ban, mint egy évvel korábban.

Az élelmiszer-feldolgozó ágazat teljesítménye a 2022-ben realizált rendkívüli mértékű jövedelemnövekedés után 2023-ban némileg visszaesett.

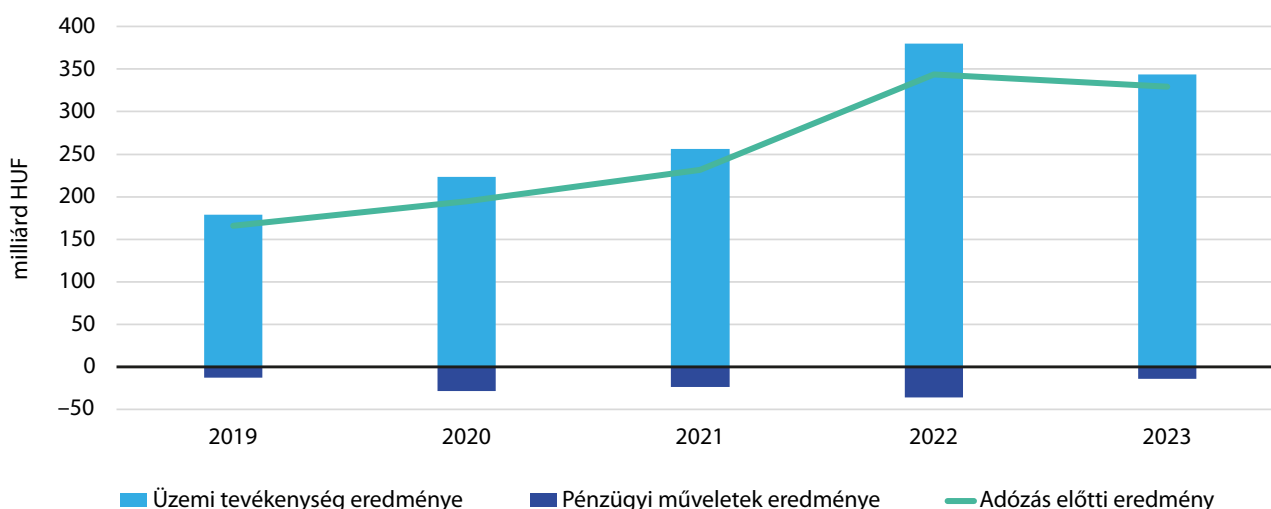

Az élelmiszer-feldolgozó ágazatban az üzemi tevékenység eredménye 9,5 százalékkal, az adózás előtti eredmény 4,1 százalékkal csökkent a tárgyévben.

14. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB EREDMÉNYKATEGÓRIÁINAK ALAKULÁSA, 2019–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az ágazatban 2023-ban működő 3892 társas vállalkozás közül 311 vállalkozás volt többségi külföldi tulajdonban. Az üzemszám alapján az ágazati szereplők 8,0 százalékát képviselő többségi külföldi tulajdonú vállalkozások az ágazati üzemi eredmény 31,7 százalékát, az ágazati adózás előtti eredmény 30,8 százalékát termelték meg 2023-ban, ami 6,8, illetve 6,2 százalékponttal kevesebb, mint 2022-ben. Közülük 198 vállalkozás nyereséggel zárta a tárgyévét, és a működési szinten nyereséges vállalatok összes üzemi eredményének 34,5 százalékát (137,4 milliárd forint), összes adózás előtti eredményének 34,4 százalékát (134,4 milliárd forint) állították elő: az általuk realizált eredmény háromnegyedét nagyvállalkozások termelték meg. Ugyanakkor a többségi belföldi tulajdonú vállalkozások jövedelemtermelő képessége is számottevőnek bizonyult. Ezek a vállalatok az ágazati üzemi eredmény 68,3 százalékát és az ágazati adózás előtti eredmény 69,2 százalékát állították elő 2023-ban, ami 9,4, illetve 8,8 százalékponttal több, mint 2022-ben. A tárgyévben üzemi eredmény szempontjából nyereséges többségi belföldi tulajdonú vállalatok száma 2241 volt, és a működési szinten nyereséges vállalatok összes üzemi eredményének 65,5 százalékát (260,5 milliárd forint), összes adózás előtti eredményének 65,6 százalékát (256,2 milliárd forint) termelték meg, melynek megközelítőleg fele nagyvállalkozások tevékenységéhez kötődött.

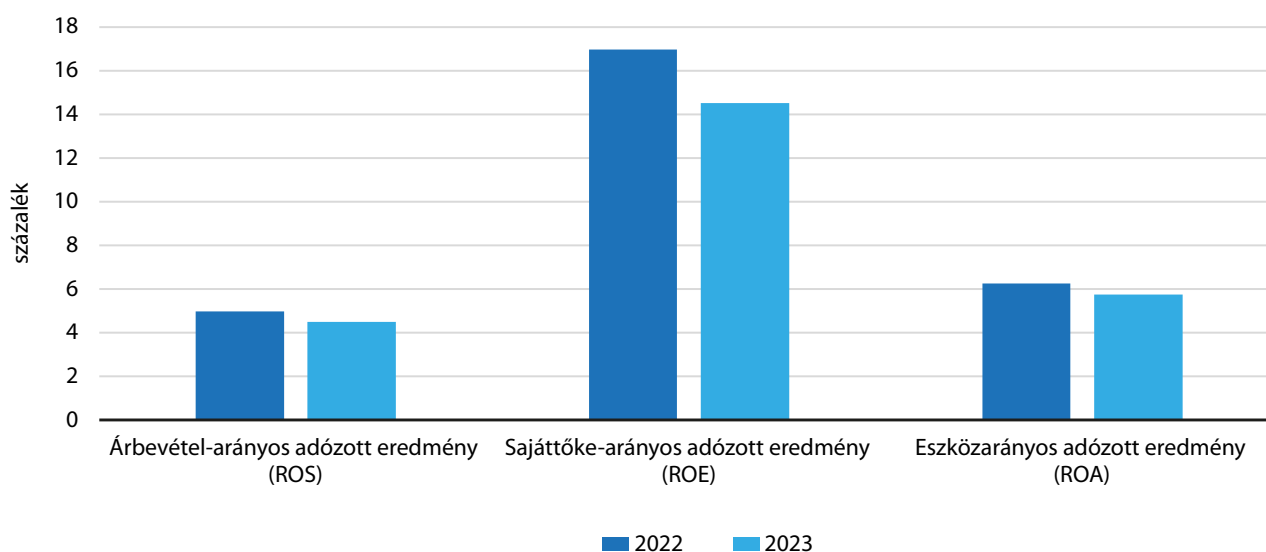
Az ágazati szereplők 8,0 százalékát képviselő többségi külföldi tulajdonú vállalkozások termelték meg az eredmény közel egyharmadát.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelmezősége elsősorban az elmúlt évi rendkívüli növekedéshez mérten mutat visszaesést (15. ábra). Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások árbevétel-arányos adózott eredménye (ROS) 0,5 százalékponttal 4,5 százalékra, az eszközarányos adózott eredmény (ROA) szintén 0,5 százalékponttal 5,7 százalékra csökkent a tárgyévben. Az élelmiszer-feldolgozó ágazat sajáttőke-arányos adózott eredménye (ROE) kiemelkedőnek számító 2,4 százalékpontos csökkenéssel 14,5 százalékos értéket ért el 2023-ban, ami az adózott eredmény 4,3 százalékos csökkenésének, valamint a saját tőke 11,8 százalékos növekedésének volt köszönhető. A befektetett eszközök jövedelmezősége szintén csökkent, 1,7 százalékponttal 11,0 százalékos szintre. A bérjöveldelmezőség jelentősen romlott, 11,7 százalékpontos csökkenéssel 50,5 százalékot ért el 2023-ban.

A jövedelmezőségi mutatók az elmúlt évi rendkívüli növekedéshez képest némi visszaesést mutattak.

15. ábra

FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ÁGAZATBAN, 2022–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A tárgyévi sajáttőke-arányos jövedelmezőség (ROE) 2,4 százalékpontos csökkenésére – a Du Pont összefüggés szerint – ható tényezők a ROS és a ROA csökkenése (–0,5 százalékpont mindkettőnél), az összes eszköz forgási sebességének (azaz az eszközfelhasználási hatékonyságnak) emelkedése (+1,8 százalékpont), valamint az összes eladósodottság csökkenése (–2,6 százalékpont). Az ágazati összes eladósodottság ((összes eszköz–saját tőke) / összes eszköz) évek óta tartó növekvő tendenciája tört meg 2023-ban.

A hosszú távú fizetőképességet (vagy másnéven tőkeáttételt) jellemző pénzügyi mutatókat tekintve megállapítható, hogy az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eladósodottsági foka (azaz kötelezettségek az eszközállomány százalékában) 2021-ben még 55,7 százalék, 2022-ben 56,7 százalék volt, majd 2023-ban 3,1 százalékponttal 53,6 százalékra mérséklődött. A finanszírozási kockázat is 3,0 százalékponttal csökkent, mely ezáltal 57,6 százalékos szintet ért el 2023-ban (11. melléklet). Mindezek háttérben az áll, hogy a tárgyévben a kötelezettségek 1,3 százalékponttal mérséklődtek, míg az eszköz- és forrásállomány 4,4 százalékkal bővült. A rövid távú fizetőképesség alakulását illetően a statikus mérleg alapú likviditási mutatók mindegyike javult a tárgyévben: az általános likviditási mutató 137,1 százalékról 144,5 százalékra (+7,4 százalékpont), a likviditási gyorsráta értéke 82,6 százalékról 90,5 százalékra (+7,8 százalékpont), míg a pénzhányad értéke 17,5 százalékról 23,6 százalékra (+6,1 százalékpont) emelkedett. A hitelfedezettségi mutató 65,1 százalékról 66,9 százalékra változott (+1,8 százalékpont). A rövid távú fizetőképességet dinamikus (intervallum szemléletben) kifejező működési cash flow / rövid lejáratú kötelezettségek mutató – az ágazati működési cash flow legegyszerűbb (adózott eredmény + értékcsökkenés számítással történő) becslésével – szintén javult (26,3-ról és 28,6 százalékra).

Javultak a hosszú távú és a rövid távú fizetőképességi mutatók is.

Ugrás a 11. melléklethez

További elemzésekkel az is kimutatható, hogy a beszerzés, termelés és értékesítés alapvető, éven belüli logisztikai folyamatainak összesített időszükséglete ágazati szinten javult. A készletezési idő 7,3 százalékkal rövidült – melynek oka a készletek csökkenése (–7,3 százalék) szemben a nettó árbevétel emelkedésével (+5,9 százalék) –, és a kintlévőségek időtartama bár kisebb mértékben, de szintén csökkent (hiszen a vevőkövetelések csupán 1,1 százalékkal mérséklődtek), azonban ezzel egyidőben ágazati szinten a szállítói tartozások időtartama is mérséklődött. Ennek következtében a pénzciklus (a készletezési időszak + a kintlévőségek

időtartama – a szállítói tartozások időtartama) hossza – melyet saját vagy idegen forrásból finanszírozni szükséges – a 2022-es 46,2 naphoz képest sokkal rövidebb, 40,6 nap volt 2023-ban.

A rövid távú statikus és dinamikus fizetőképesség javulása, a működési ciklus és a pénzciklus rövidülése, az ágazati eladósodottság növekvő tendenciájának megtörése, emellett a tőkeerősség és a befektetett eszközök fedezettségének pozitív változása (előbbi 36,9 százalékról 39,5 százalékra, utóbbi 74,9 százalékról 75,7 százalékra emelkedett a bázisév és tárgyév viszonylatában) kedvező elmozdulást jelez a korábbi évek negatív irányú tendenciája után az ágazat kockázati kitéttiségét tekintve, ami ellenben továbbra is magas, így ennek lehetséges kezelési módjai a jövőben is hangsúlyosak maradnak (11. melléklet).

.....
Az ágazat kockázati kitéttisége – a pozitív irányú elmozdulás ellenére – 2023-ban is magas volt.
.....

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2023. évi összes bevétele 7247,1 milliárd forintot tett ki, amely 3,6 százalékkal, 254,9 milliárd forinttal haladta meg a 2022. évi értéket. A bevételkategoriók közül egyedül az értékesítés nettó árbevétele emelkedett, 6506,3 milliárd forintról 5,9 százalékkal 6889,3 milliárd forintra, 383,0 milliárd forintos bővülést realizálva. A növekedés forintban kifejezve nagyobb mértékben származott a belföldi (325,8 milliárd forint), mint az exportértékesítés (57,2 milliárd forint) emelkedéséből: a belföldi értékesítés 7,7 százalékkal, az exportértékesítés pedig (amelynek növekedési rátája az előző években jellemzően a belföldi értékesítést meghaladó mértékű volt) ennél szerényebb mértékben, 2,5 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. Az ágazati értékesítés szerkezetében így nem történt érdemi változás, az elmúlt években a nettó árbevétel kétharmad része belföldi, egyharmad része exportértékesítésből származott, a tárgyévben a belföldi árbevétel az értékesítés nettó árbevételének 65,9 százalékát tette ki.

.....
Az ágazat összes bevétele 3,6 százalékkal 7247,1 milliárd forintra bővült.
.....

Az értékesítés nettó árbevételének növekedési üteme jelentősen elmaradt az infláció mértékétől. A fogyasztói árak átlagosan 17,6 százalékkal emelkedtek 2023-ban az előző évhez képest, ami az elmúlt 26 év legmagasabb inflációjának számít (KSH, 2024f). Ugyanakkor a januári 25,7 százalékról folyamatosan csökkent az előző év azonos időszakához mért infláció, és bár az év első felében még 20 százalék fölött maradt, de decemberre már 5,5 százalékra lassult az áremelkedés üteme. A mérséklődő inflációban szerepet játszottak a csökkenő energia- és nyersanyagárak, a szűkülő kereslet és a bázishatás is. A fogyasztói kosáron belül az élelmiszerek és a háztartási energia ára nőtt leginkább. Az élelmiszerek fogyasztói ára átlagosan 25,9 százalékkal emelkedett a tárgyévben. Az élelmiszerek árváltozási dinamikája az év folyamán folyamatosan csökkent, a januárban még (az előző év azonos időszakához mért) 44,0 százalékos szint decemberben már 4,8 százalékra esett (KSH, 2024g). Az élelmiszer-infláció csökkenésében jelentős szerepet játszott a mezőgazdasági termelők árak átlagosan 15,9 százalékos csökkenése (KSH, 2024h). Ezzel párhuzamosan a hazai élelmiszergyártás termelők árak is mérséklődtek, de még így is 15,8 százalékkal magasabbak voltak, mint 2022-ben. Az év során hozott intézkedések, úgymint a kötelező akciózás bevezetése vagy a hatósági árszabályozás módosítása ugyancsak hatással voltak bizonyos termékek fogyasztói árára.

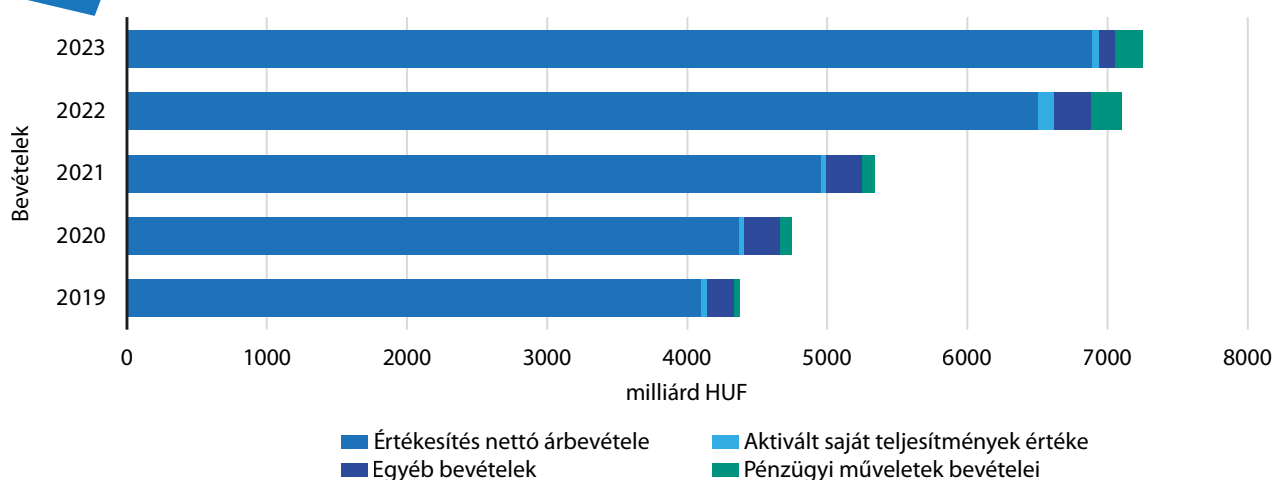
.....
A bevételkategoriók közül egyedül az értékesítés nettó árbevétele nőtt, de a növekedés üteme jelentősen elmaradt az infláció mértékétől.
.....

Ugyanakkor az élelmiszer-feldolgozó ágazat termelésének volumene 2023-ban az előző évhez képest 12,1 százalékkal visszaesett. Ezen belül a belföldi eladások volumene minden hónapban csökkent, az év egészét tekintve 9,5 százalékkal. Az exportértékesítés volumene még nagyobb mértékben, 13,2 százalékkal esett vissza, a csökkenés az egész évet jellemezte. Az értékesítés nettó árbevételének mérsékelt növekedése tehát az árak emelkedésének és a volumen csökkenésének együttes következménye volt 2023-ban.

.....
Az árbevétel 5,9 százalékos növekedése az árak emelkedésének és a volumen csökkenésének együttes következménye volt 2023-ban.
.....

Az összes bevételen belül jóval kisebb részt képviseltek az egyéb bevételek és az aktivált saját teljesítmények, továbbá a pénzügyi műveletek bevételei. Az egyéb bevételek 42,2 milliárd forinttal mérséklődtek, így 2023-ra értékük 110,6 milliárd forintra csökkent, ami 27,6 százalékos visszaesést jelentett. Az aktivált saját teljesítmények értéke viszont kevesebb mint felére, 50,9 milliárd forintra apadt a tárgyévben. A pénzügyi műveletek bevételei 8,5 százalékkal, 18,2 milliárd forinttal mérséklődtek, és így 2023-ra 196,3 milliárd forintot értek el (16. ábra). A csökkenés annak ellenére következett be, hogy a kapott kamatok és kamatjellegű bevételek, valamint a kapott osztalék, részesedés 24,2 milliárd forinttal emelkedett, így az eredménycsoport értékének változását a részesedésekből származó bevételek és árfolyamnyereségek, a befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek és árfolyamnyereségek, valamint a pénzügyi műveletek egyéb bevételeinek együttes összegének csökkenése befolyásolta.

16. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI, 2019–2023

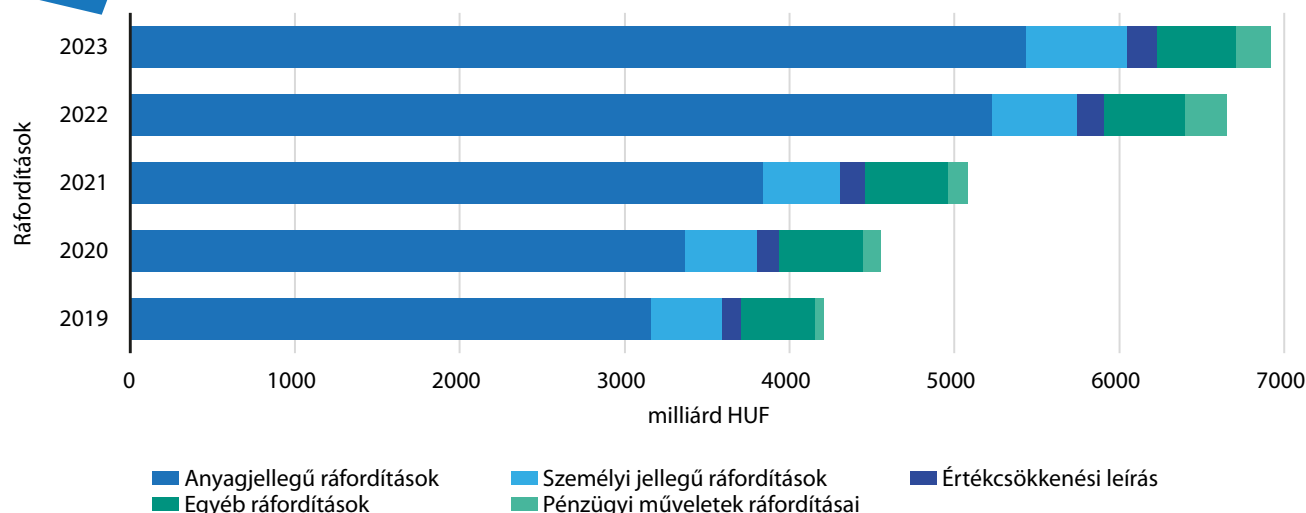

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2023. évi összes ráfordítása 6707,0 milliárd forint volt, ami 309,3 milliárd forinttal haladta meg a 2022. évi értéket, így ez 4,8 százalékos növekedést jelentett (17. ábra). A növekedés (az egyéb ráfordításokon és a pénzügyi műveletek ráfordításain kívül) minden ráfordításcsoport esetében megfigyelhető volt. Az anyagjellegű ráfordítások 3,9 százalékkal (+206,6 milliárd forint), a személyi jellegű ráfordítások 17,9 százalékkal (+92,6 milliárd forint) emelkedtek a tárgyévben. Az anyagjellegű ráfordítások növekedésének 30,9 százalékát az anyagköltségek 63,9 milliárd forintos (+1,7 százalék) emelkedése okozta, 21,2 százaléka az eladott áruk beszerzési értékének 43,8 milliárd forintos (+6,2 százalék) növekedéséből adódott. A személyi jellegű ráfordítások növekedésén belül a bérköltségek képviselték a növekedés legjelentősebb részét, 77,8 százalékát. A bérköltségek átlagosan 17,2 százalékkal emelkedtek az ágazatban 2023-ban. Az élelmiszer, ital és dohánytermékek gyártása ágazatban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagos havi bruttó keresete 2023-ban 511 ezer forint volt. Az előző év 441 ezer forintos értékéhez képest átlagosan 15,9 százalékos béremelés ellenére a textil- és bőripar után ebben az ágazatban volt a második legalacsonyabb a havi bruttó átlagkereset, így az ágazati dolgozók átlagbére az iparra jellemző átlag (631 ezer forint) mindössze 81,0 százalékát érte el 2023-ban (KSH, 2024i). A bérek növekedésével egyidejűleg 1088 fővel (+1,3 százalékkal) 83 659-re emelkedett az átlagos állományi létszám. A bérköltségek mellett a bérjárulékok (+17,3 százalék, 9,4 milliárd forint) és a személyi jellegű kifizetések (+26,0 százalék, 10,4 milliárd forint) is emelkedtek. A pénzügyi műveletek ráfordításai annak ellenére csökkentek 40,1 milliárd forinttal, hogy a fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások 70,2 százalékkal, 37,4 milliárd forinttal emelkedtek, vagyis a változás a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításainak csökkenése miatt következett be (9. melléklet).

Az összes ráfordítás 6707,0 milliárd forintra nőtt, az anyagjellegű ráfordítások 3,9 százalékkal, a személyi jellegűek 17,9 százalékkal emelkedtek.

17. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK RÁFORDÍTÁSAI, 2019–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari vállalkozások értékesítésből származó nettó árbevételének növekedése (+383,0 milliárd forint) az aktivált saját teljesítményeik értékének csökkenése mellett is (–67,7 milliárd forint) meghaladta az eladott áruk beszerzési értékének (+43,8 milliárd forint) bővülését, ezáltal az ágazat kibocsátása 2023-ban bár szerény mértékben, de tovább nőtt (5. melléklet). A mutató értéke 4,6 százalékkal 6191,3 milliárd forintra emelkedett, a korábbi éveket jellemző növekedési dinamika megtorpant. Mivel a bruttó termelési érték nagyobb mértékben emelkedett (+271,5 milliárd forint), mint amennyivel a folyó termelőfelhasználás (+161,0 milliárd forint), így az ágazat bruttó hozzáadott értéke 7,8 százalékkal 1522,4 milliárd forintra bővült.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközállománya 5152,2 milliárd forintról 5377,1 milliárd forintra nőtt 2023-ban, amely 4,4 százalékos bővülést jelentett a bázisévi értékhez képest, vagyis a 17,6 százalékos inflációt figyelembe véve reálértéken csökkent. A 224,9 milliárd forintos növekedés eszközoldalon főként a befektetett eszközök bővüléséből származott (+10,5 százalék, 265,6 milliárd forint), míg a forgóeszközök 1,9 százalékkal, 48,1 milliárd forintra csökkentek a bázisévhez képest. Az aktív időbeli elhatárolások változása mérsékelt volt, mindössze 7,4 milliárd forintra emelkedett (18. ábra).

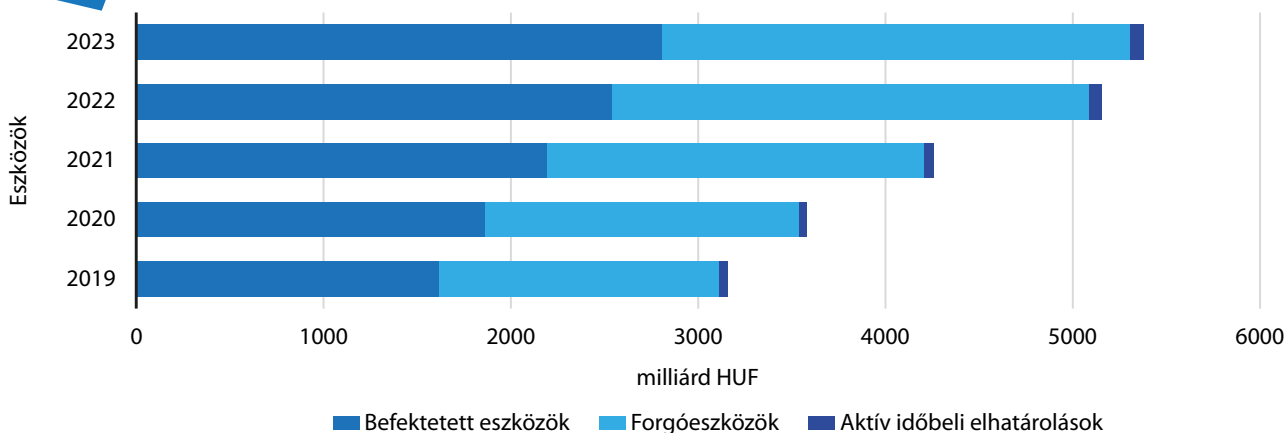
Az eszközállomány
4,4 százalékos
növekedését főként
a befektetett eszközök
bővülése eredményezte.

A befektetett eszközök bázisévhez viszonyított 10,5 százalékos növekedését legnagyobb részben (82,8 százalékban) a tárgyeszköz-állomány emelkedése magyarázta. A tárgyi eszközök értéke 9,9 százalékkal, 219,9 milliárd forintra nőtt. A forgóeszköz-állomány 2022-höz képest 1,9 százalékkal, 48,1 milliárd forintra mérséklődött, ezt a visszaesést a készlet- és követelés-állomány (7,7 százalék, –77,8 milliárd forint és 4,4 százalék, –52,7 milliárd forint) csökkenése magyarázta. A pénzeszközök 2023-ban 20,5 százalékkal, 60,9 milliárd forintra emelkedtek, az értékpapír-állomány 76,9 százalékkal, 21,5 milliárd forintra gyarapodott (10. melléklet).

Ugrás
a 10. mellékletre

18. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK ESZKÖZEI, 2019–2023

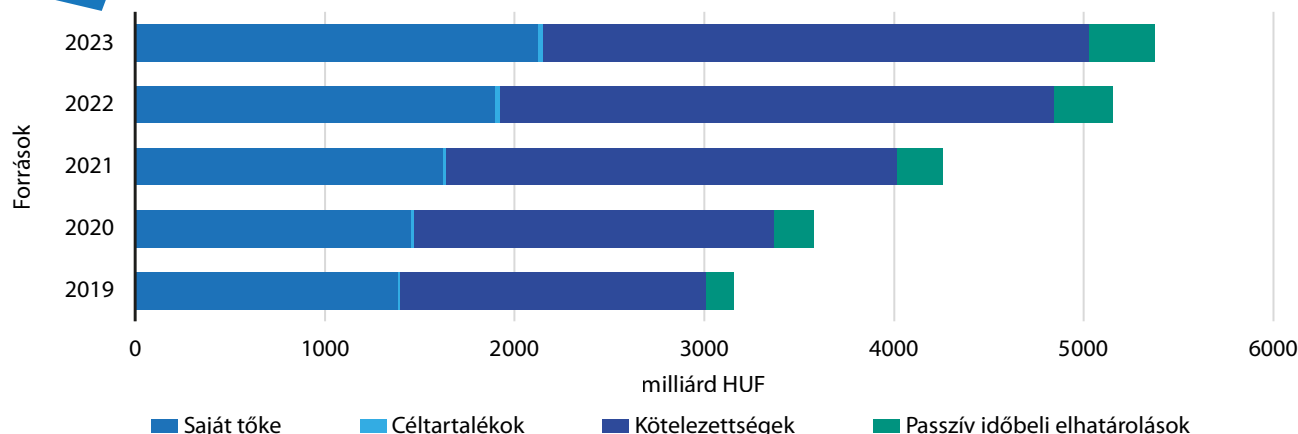

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A források 224,9 milliárd forintos növekedése szinte teljes egészében a saját tőke bővülésének tulajdonítható, amely 224,0 milliárd forinttal haladta meg a bázisévi értéket. A kötelezettségek kismértékben csökkentek, továbbá a passzív időbeli elhatárolások 34,4 milliárd forintos növekedése is csak kis részben (15,3 százalék) járult hozzá az összes forrás bővüléséhez (19. ábra). A 2022. évtől eltérően és az azt megelőző évekhez hasonlóan 2023-ban a hosszú lejáratú kötelezettségek gyarapodtak leginkább, ezzel szemben a rövid lejáratú kötelezettségek összege csökkent. A kötelezettségek 1,3 százalékkal 2882,2 milliárd forintra mérséklődtek, a 38,6 milliárd forintos csökkenést elsősorban a rövid lejáratú kötelezettségek 6,9 százalékos (–128,0 milliárd forint) csökkenése okozta, míg a hosszú lejáratú kötelezettségek 9,2 százalékkal, 90,2 milliárd forinttal nőttek. A rövid lejáratú kötelezettségeken belül a szállítói kötelezettségek 32,9 milliárd forinttal (–5,3 százalék), a tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek 41,4 milliárd forinttal (–23 százalék), az egyéb kapott hitelek és kölcsönök összege 18,9 milliárd forinttal (–6,0 százalék) csökkent. A hosszú lejáratú kötelezettségeken belül a hosszú lejáratú banki hitelek 9,4 milliárd forinttal (+3,1 százalék) emelkedtek, míg a tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök 10,9 milliárd forinttal (–5,1 százalék) elmaradtak a bázisévi összegtől. Mindezeknek köszönhetően 2023-ban a kötelezettségek 37,1 százalékát (1068,7 milliárd forint) tette ki a hosszú lejáratú kötelezettségek összege, míg 59,9 százaléka (1726,3 milliárd forint) rövid lejáratú kötelezettség volt (20. ábra).

A források növekedése elsősorban a saját tőke növekedésének tulajdonítható.

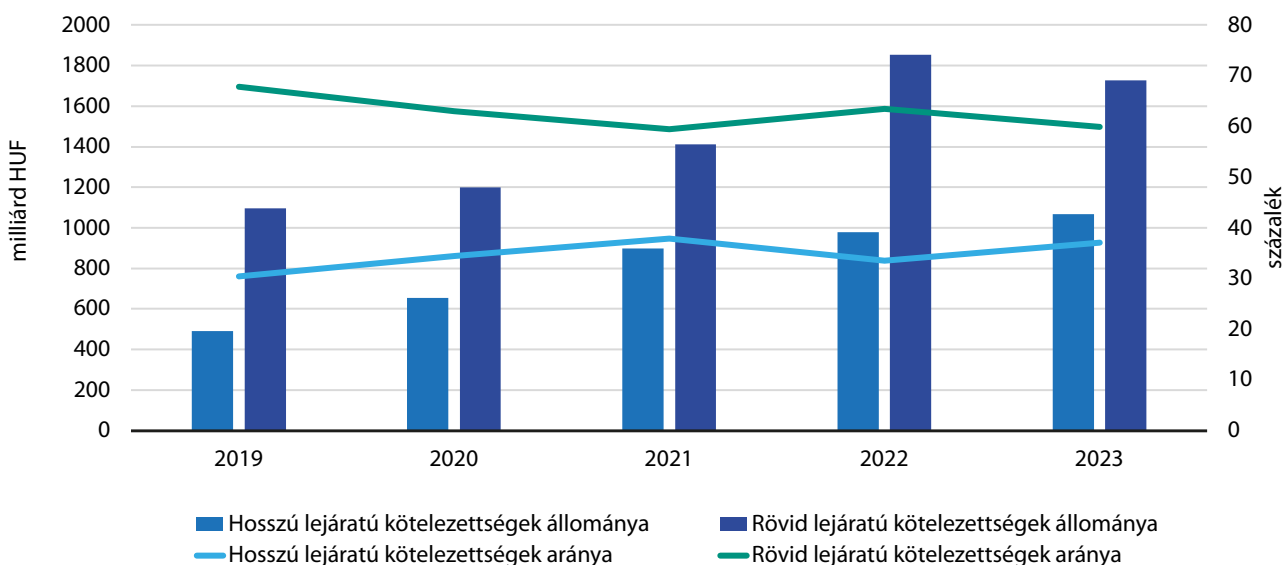
19. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FORRÁSAI, 2019–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

20. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK KÖTELEZETTSÉGEINEK VÁLTOZÁSA LEJÁRATI IDŐ SZERINT, 2019–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A saját tőke 2023-ban 11,8 százalékkal 2125,8 milliárd forintra nőtt. A saját tőke elemei közül a legnagyobb mértékben (125,2 milliárd forinttal) az eredménytartalék növekedett, és ezzel 21,9 százalékos bővülést produkált. Az egyéb tartalékok 68,7 milliárd forinttal haladták meg az előző évi értéket, a tőketartalék 46,2 milliárd forinttal emelkedett. Az adózott eredmény 13,9 milliárd forinttal, a jegyzett tőke pedig 1,6 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi értékektől.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma és méretkategória szerint

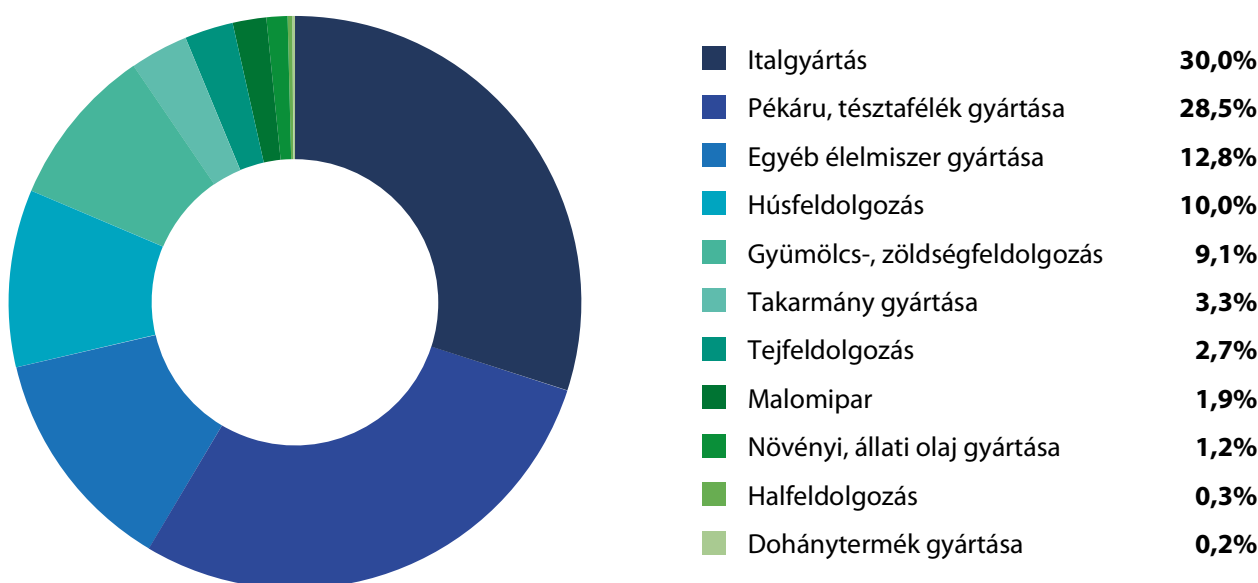
Az élelmiszer-feldolgozó ágazatok közül a legnagyobb vállalkozásszámmal az italgyártással, valamint a pékáru és tésztafélék gyártásával foglalkozó vállalkozások rendelkeztek. A két ágazatban együttesen 2278 vállalkozás tevékenykedett a tárgyévben, és 58,5 százalékos részarányt képviseltek az élelmiszer-feldolgozáson belül (21. ábra). Ezt követte az egyéb élelmiszerek gyártása 12,8 százalékos, a húsfeldolgozás 10,0 százalékos, majd a gyümölcs- és zöldségfeldolgozás 9,1 százalékos részesedéssel. A tárgyévben 3,3 százalékos részarányt tudhatott magáénak a takarmány gyártása alágazat, és 2,7 százalékos részarányt képviselt a tejfeldolgozás. A bázisévhez hasonlóan ennél kisebb súllyal bírt a malomipar (1,9 százalék), a növényi, állati olaj gyártása (1,2 százalék), a halfeldolgozás (0,3 százalék) és a dohánytermék gyártása (0,2 százalék) alágazat. A vállalkozások számát tekintve két alágazat kivételével – amelyek a tejfeldolgozás, ahol nem változott és a takarmánygyártás alágazat, ahol 2-vel nőtt – minden alágazatban csökkenés volt megfigyelhető az előző évhez képest. Összesen 257 vállalattal kevesebb folytatott gazdasági tevékenységet az ágazatban 2023-ban mint 2022-ben, és ezen belül az italgyártás, valamint a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatban volt a legmagasabb a csökkenés, 75 (–6,0 százalék) és 59 (–5,0 százalék) vállalat. Ez a két

A legnagyobb vállalkozásszámmal továbbra is az italgyártás és a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatok rendelkeztek.

alágazat a teljes vállalatszám változását tekintve arányaiban is a legnagyobb részeket (29,2 és 23,0 százalékot) képviselte. Jelentős visszaesés volt még tapasztalható a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás alágazatban, ahol 48-cal kevesebb (-11,9 százalék) vállalkozás üzemelt 2023-ban, az egyéb élelmiszer gyártása alágazatban, ahol 41-gyel (-7,6 százalék), valamint a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazatban, ahol 26-tal csökkent az üzemszám (-6,2 százalék). E három alágazathoz köthető az ágazati részesedés csökkenésének közel fele (18,7, 16,0 és 10,1 százalék).

21. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN TEVÉKENYKEDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZTLÁSA 2023-BAN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az értékesítés nettó árbevétele – a növényi, állati olaj gyártása és a malomipari termék és keményítő gyártása alágazatok kivételével – valamennyi alágazatban és szakágazatban emelkedett 2023-ban. Az összesen 6889,3 milliárd forintos árbevétel legnagyobb részét (21,8 százalékát, 1505,0 milliárd forintot) 2023-ban is a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalkozásai érték el. Az árbevételből második helyen az egyéb élelmiszer gyártása alágazat részesedett 14,4 százalékkal (990,5 milliárd forint), s ezt követte az italgyártás alágazat 13,9 százalékkal (955,4 milliárd forint).

A legnagyobb árbevétel szintet továbbra is a húsfeldolgozás alágazat biztosította.

Az élelmiszer-feldolgozás árbevétele 383,0 milliárd forinttal emelkedett 2023-ban, ezen belül legjelentősebb növekedést a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalatai érték el, ami 149,1 milliárd forintot tett ki a tárgyévben. (Az alágazaton belül a húsfeldolgozás, -tartósítás, valamint a baromfi hús feldolgozása, tartósítása szakágazatban volt a legmagasabb a növekedés: 73,4, illetve 67,8 milliárd forint.) Az alágazatok közül a második helyen az egyéb élelmiszerek gyártása áll 116,9 milliárd forintos emelkedéssel. További jelentősnek tekinthető árbevétel-növekedést realizáltak még az italgyártás (110,1 milliárd forint), valamint a pékáru, tésztafélék gyártása (97,3 milliárd forint) alágazatok. A növényi, állati olaj gyártása alágazat vállalkozásai 102,6 milliárd forinttal, a malomipari termék, keményítő gyártás alágazat üzemei 72,0 milliárd forinttal kevesebb bevételt realizáltak 2023. évi értékesítéskorán, mint egy évvel korábban (12. melléklet).

A legnagyobb adózás előtti eredményt 2023-ban a pékáru, tésztafélek gyártása alágazat érte el, megelőzve ezzel a húsfeldolgozás alágazatot.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 329,7 milliárd forintos nyereségének (ami 14,2 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi értéktől) legnagyobb hányadát, 17,9 százalékot (59,0 milliárd forintot) a pékáru, tésztafélek gyártása alágazat vállalatai produkálták, hasonlóan magas adózás előtti eredményt (17,4 százalék, 57,3 milliárd forint) ért el a húsfeldolgozás alágazat. Ezt követte az egyéb élelmiszer gyártása 12,5 százalékos részaránnyal (41,1 milliárd forinttal), továbbá jelentős hozzájárulást biztosítottak még az eredményhez az ital gyártása alágazat vállalatai, 12,2 százalékos hányaddal (40,4 milliárd forinttal). A felsoroltakon kívül a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, valamint a növényi, állati olaj gyártása alágazatok nyeresége volt még jelentős (9,2 és 9,0 százalékos részarány). A nyereség ágazati szinten 14,3 milliárd forinttal csökkent, legnagyobb visszaesés a növényi, állati olaj gyártása alágazatnál történt (-32,2 milliárd forint), a tárgyévi nyereség (29,7 milliárd forint) kevesebb mint fele volt a 2022. évnek. Hasonlóképpen felére, 8,0 milliárd forintra csökkent a tejfeldolgozás alágazat eredménye (-9,5 milliárd forint). Az előző évi nyereség 60,2 százalékát (16,5 milliárd forint) realizálta a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat (-10,9 milliárd forint), 77,9 százalékát (20,0 milliárd forint) a takarmánygyártás alágazat (-5,7 milliárd forint), és 82,7 százalékát (57,3 milliárd forint) a húsfeldolgozás, -tartósítás alágazat (-12,0 milliárd forint). Ugyanakkor a pékáru, tésztafélek gyártása alágazat megduplázta eredményét 2023-ban (+32,5 milliárd forinttal 59,0 milliárd forintra növelte) és a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás alágazat 173,2 százalékkal (+12,8 milliárd forint) 30,3 milliárd forint nyereséget realizált. Kisebb mértékben emelkedett a dohánytermékek gyártása (+5,2 milliárd forint), az ital gyártása (+3,5 milliárd forint) és az egyéb élelmiszer gyártása (+2,1 milliárd forint) alágazatok adózás előtti eredménye.

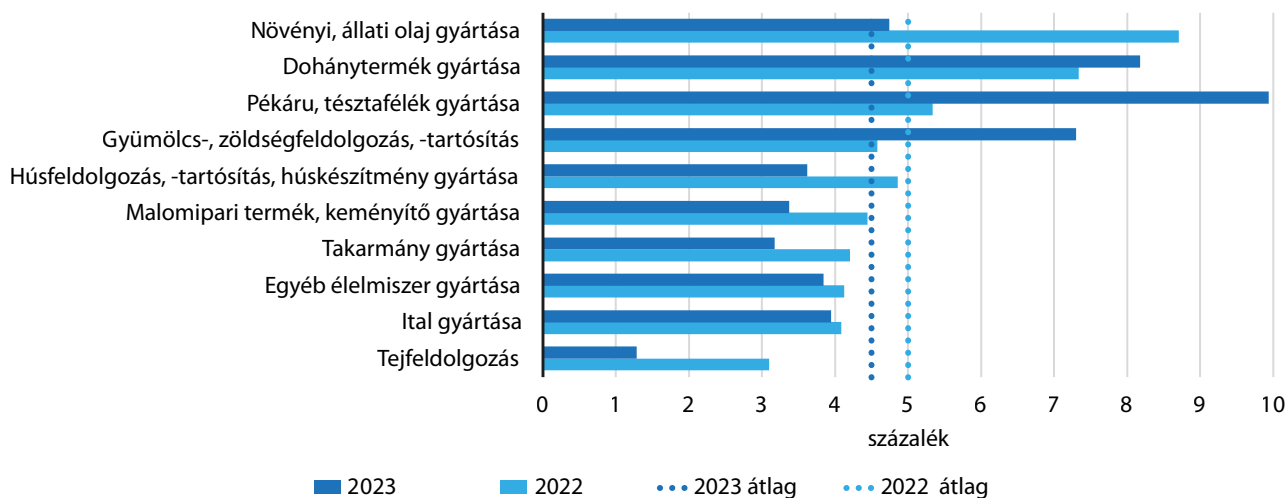
Az élelmiszer-feldolgozás saját tőkéjének 224,0 milliárd forintos gyarapodásához – a növényi és állati olaj gyártása, a tejfeldolgozás és a halfeldolgozás, -tartósítás kivételével – minden alágazat hozzájárult. Az említett három alágazat saját tőkéje rendre 12,3 milliárd forinttal (-11,4 százalék), 1,5 milliárd forinttal (-1,0 százalék), valamint 0,5 milliárd forinttal (-31,0 százalék) csökkent. A pékáru, tésztafélek gyártása alágazat 55,4 milliárd forinttal (+35,7 százalék), a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat 44,9 milliárd forinttal (+12,1 százalék), a dohánytermék gyártása alágazat 36,6 milliárd forinttal (+46,2 százalék) növelte sajáttőke-állományát. Szintén jelentős mértékben, 26,7 milliárd forinttal (+15,3 százalék) emelkedett a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás alágazat és 25,5 milliárd forinttal (+20,5 százalék) a takarmány gyártása alágazat sajáttőke-állománya. Az italgyártás területén 9,9 százalékkal, értékben 34,5 milliárd forinttal bővült ugyanezen forrás. Az egyéb élelmiszer, valamint a malomipari termék, keményítő gyártása alágazatokban 5,5 és 0,4 százalékos volt a bővülés üteme, előbbi 14,3 milliárd forinttal, utóbbi 0,5 milliárd forinttal növelte a tulajdonosi tőke értékét (12. melléklet).

A jövedelmezőséget tekintve megállapítható, hogy két alágazatban, a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, valamint a pékáru, tésztafélek gyártása alágazatban javult a ROE- és a ROS-mutató, a többi alágazat jövedelmezősége romlott a tárgyévben. A sajáttőke-arányos nyereség (ROE) tekintetében a legmagasabb értékkel – mely messze meghaladta az ágazati átlag 15,5 százalékos értékét – a növényi, állati olaj gyártása alágazat rendelkezett (31,0 százalék). Ezt követte a pékáru, tésztafélek gyártása (28,0 százalék), és kiemelkedő ROE-értéket produkált még a dohánytermék gyártása (24,2 százalék), továbbá megközelítették az ágazati átlagot a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás (15,1 százalék) és az egyéb élelmiszer gyártása (14,9 százalék) alágazatok. A legmagasabb árbevétel-arányos jövedelmezőséggel (ROS) – mely ugyancsak messze meghaladta az ágazati átlag 4,5 százalékos értékét – a pékáru, tésztafélek gyártása alágazat rendelkezett (9,9 százalék). Ezt követte a dohánytermék gyártása (8,2 százalék), és kiemelkedő ROS-értéket produkált még a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás (7,3 százalék) és a növényi, állati olaj gyártása (4,7 százalék) alágazat. A többi alágazat árbevétel-arányos jövedelmezősége nem érte el az ágazati átlagot 2023-ban (22. ábra).

A legmagasabb sajáttőke-arányos nyereséget a növényi, állati olaj gyártása alágazat érte el, legmagasabb árbevétel-arányos jövedelmezőséggel a pékáru, tésztafélek gyártása alágazat rendelkezett.

22. ábra

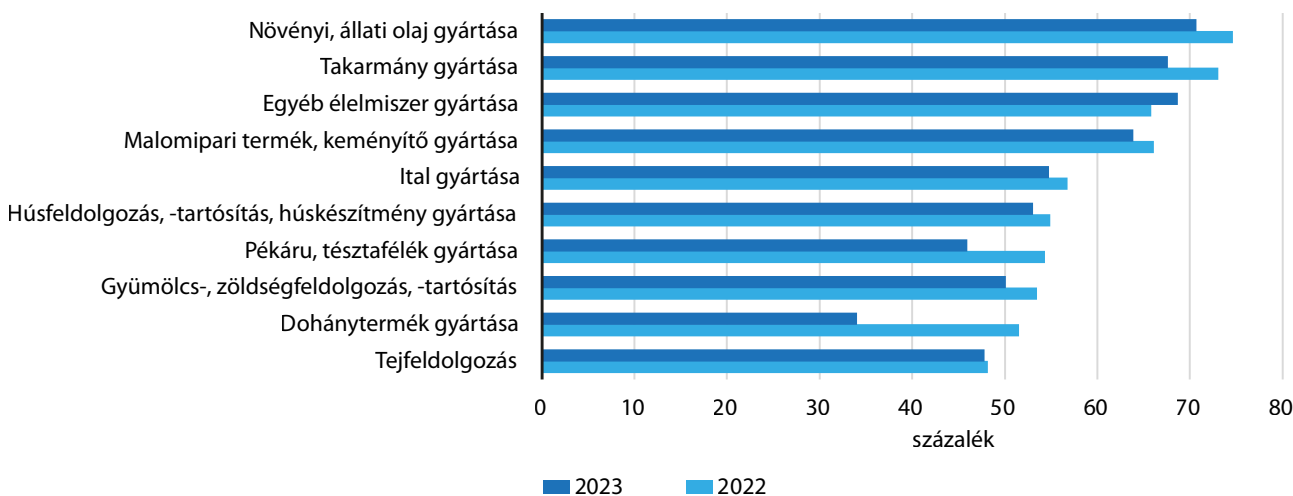
ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS ADÓZOTT EREDMÉNY (ROS) ALAKULÁSA A FŐBB ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN, 2022–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

23. ábra

FINANSZÍROZÁSI KOCKÁZAT ALAKULÁSA AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN, 2022–2023

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kötelezettségek ágazati szinten 1,3 százalékkal, 38,6 milliárd forinttal csökkentek a bázis-évhez viszonyítva, a változás az egyes alágazatoknál eltérően alakult. A legjelentősebb kötelezettségnövekedés az egyéb élelmiszer gyártása terület vállalatainál történt 100,3 milliárd forintos értékben (20 százalék). Ezt követte a húsfeldolgozás alágazat kötelezettségeinek növekedése 17,9 milliárd forintos értékben (4,0 százalék). Az ital gyártása alágazat 6,3 milliárd forinttal (1,4 százalék), a gyümölcs, zöldségfeldolgozás 1,9 milliárd forinttal (1,0 százalék) növelte kötelezettségállományát. Jelentős, 86,5 milliárd forintos csökkenés (–27,3 százalék) volt tapasztalható a növényi, állati olaj gyártása alágazatnál, továbbá számottevően mérséklődött a kötelezettségállomány a dohánytermék gyártása (–24,3 milliárd forint, –28,9 százalék), a takarmány gyártása (–24,2 milliárd forint, –7,2 százalék) és a malomipari termék, keményítő gyártása (–22,2 milliárd forint, –9,0 százalék) alágazatoknál. Az élelmiszer-feldolgozás finanszírozási kockázatát kiszámítva láthatóvá válik, hogy az egyéb élelmiszer gyártása kivételével

A finanszírozási kockázat az egyéb élelmiszer gyártása kivételével minden alágazatban csökkent.

az alágazatokban csökkent a pénzügyi kockázat, így nemcsak ágazati, de alágazati szinten is kimutatható a némileg kisebb kockázatvállalással járó finanszírozás (23. ábra).

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 63,3 százaléka működött nyereségesen 2023-ban, amely arány 3,6 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbi (59,7 százalék). A veszteséges vállalkozások aránya 2023-ban 33,6 százalék, míg 2022-ben 36,9 százalék volt. A nyereségesen működő vállalatok állították elő a teljes ágazat nettó árbevételének 86,1 százalékát (2022-ben pedig a 92,8 százalékát), miközben ez a vállalatcsoport rendelkezett az ágazati sajáttőke-állomány több mint 90,7 százalékával (2022-ben 93,3 százalékával). A nyereségesen működő vállalkozások 1,8 milliárd forinttal nagyobb adózás előtti eredményt produkáltak, mint 2022-ben, emellett ROS-mutatójuk 6,5-ről 6,7 százalékra javult, viszont ROE-mutatójuk 22,3 százalékról 20,6 százalékra csökkent (13. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 63,3 százaléka működött nyereségesen 2023-ban.

Az élelmiszer-feldolgozó tevékenységet végző társas vállalkozások több mint egyötöde (21,9 százalék) nem alkalmazott a tárgyévben munkavállalót. Ezek a társaságok minimális árbevétellel és sajáttőke-értékkel rendelkeztek, valamint szintén minimális (1,8 milliárd forint) adózás előtti nyereséget realizáltak. A vállalkozások 17,9 százaléka 1 főt foglalkoztatott, azok teljesítménye az árbevételt, a saját tőkét és az adózás előtti eredményt alig befolyásolta. A legtöbb vállalat 2–9 fő alkalmazotti létszámmal működött (1363 társaság, az összes vállalkozás 35,0 százaléka), de azoknak az árbevételre, a sajáttőke-állományra és az adózás előtti nyereség értékére gyakorolt hatásuk szintén elenyészőnek bizonyult. A 10 és 49 fő közötti létszámmal az ágazat társaságainak 17,0 százaléka (662 vállalat) rendelkezett a tárgyévben. Az eddigi létszámkategóriákhoz hasonlóan szerepük a foglalkoztatásban tekinthető jelentősnek, kevésbé az árbevétel és az eredmény generálásában. Az 50–249 főt foglalkoztató vállalkozások az ágazat társaságainak csak 6,6 százalékát tették ki (256 vállalat), viszont az összes árbevételnek a 28,5 százalékát, a saját tőkének a 30,4 százalékát, az adózás előtti eredménynek pedig a 24,5 százalékát képviselték, hasonlóan a bázisévi adatokhoz. A 250 vagy annál több főt foglalkoztató nagyvállalatok aránya mindössze 1,6 százalékot jelentett (61 társaság), azonban az árbevételnek az 58,9 százalékát, a saját tőkének a 48,6 százalékát, az adózás előtti eredménynek pedig az 58,4 százalékát biztosították, azaz mindhárom területen igen jelentős részarányt képviseltek csakúgy, mint a bázisévben. A külföldi tulajdon részaránya a jegyzett tőkén belül az alkalmazotti létszám emelkedésével együtt folyamatosan nőtt. Az 50 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató üzemeket tekintve a külföldi tulajdonosi részarány alacsonyabb volt, mint a belföldi magántulajdoné. Az 50–249 fős csoport esetében azonban az arány megfordult a külföldi tulajdon javára (14,8 és 35,6 százalék), és ez a jellegzetesség tovább erősödött a 250 fős és afeletti kategóriában, ahol egyértelműen a külföldi tulajdon szerepe volt meghatározó (4,1 százalék belföldi, 62,4 százalék külföldi tulajdon).

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások zöme 10 fő alatti létszámmal működött.

A gazdálkodási formát illetően hasonló összefüggéseket lehetett feltárni (24. ábra). Az élelmiszer-feldolgozó társaságok legnagyobb hányada (84,5 százalék, 3288 társaság) továbbra is kft. formában működött. Ezek a vállalatok biztosították 2023-ban az ágazati árbevétel 72,3 százalékát, az ágazati saját tőke 71,3 százalékát és az ágazati adózás előtti nyereség 65,8 százalékát, így pénzügyi szempontból a legmeghatározóbb vállalati körnek tekinthetők. Melléjük jelentős árbevételt értek el a részvénytársaságok is (132 vállalat, az üzemek 3,4 százaléka, az ágazati árbevétel 27,2 százaléka). A bt. formában működő társaságok (329 vállalat, az üzemek 8,5 százaléka) jóval kisebb részesedést jelentettek: mindhárom területen 1,0 százalék alatti értékeket képviseltek az ágazati aggregált értékekhez képest. A jegyzett tőkén belüli külföldi tulajdon részaránya a bt.-k és a kft.-k esetében volt meghatározó (53,6 és 49,6 százalék).

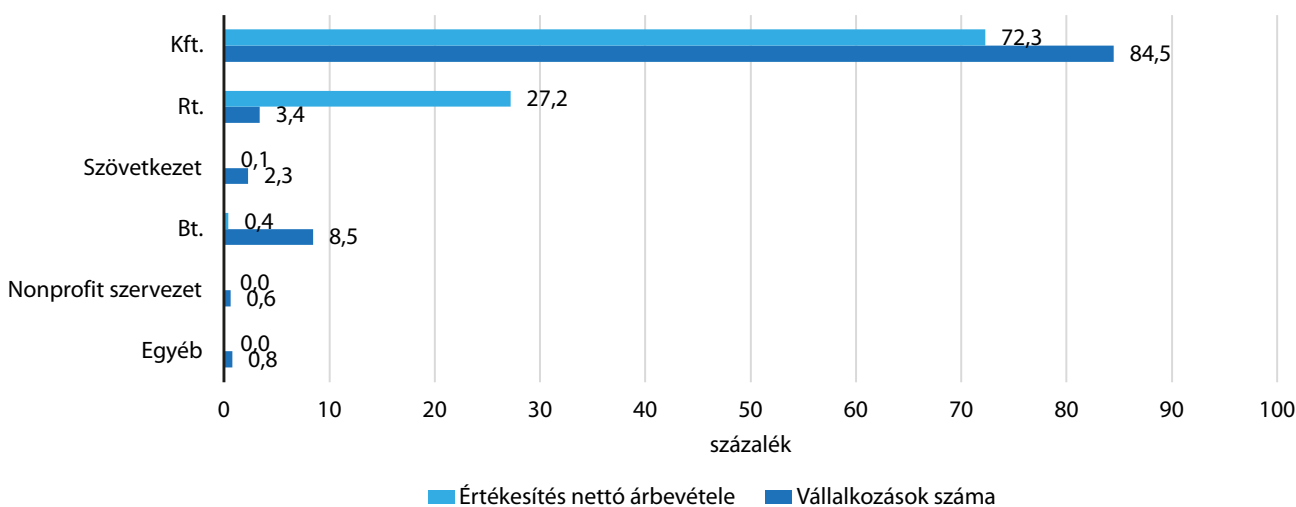
A legjellemzőbb gazdálkodási forma továbbra is a korlátolt felelősségű társaság volt.

Bár az élelmiszer-feldolgozó társaságok legnagyobb részét az ágazati jellegzetességnek megfelelően a mikrovállalkozások alkották 2023-ban is (73,7 százalék, 2869 vállalat), az árbevételre, saját tőkére és adózás előtti eredményre gyakorolt hatásuk mégsem volt jelentős. Lényegesen fontosabb volt a kis-, közép- és nagyvállalatok szerepe az árbevétel, a saját

Az ágazati teljesítményben a közép- és nagyvállalatok szerepe volt meghatározó.

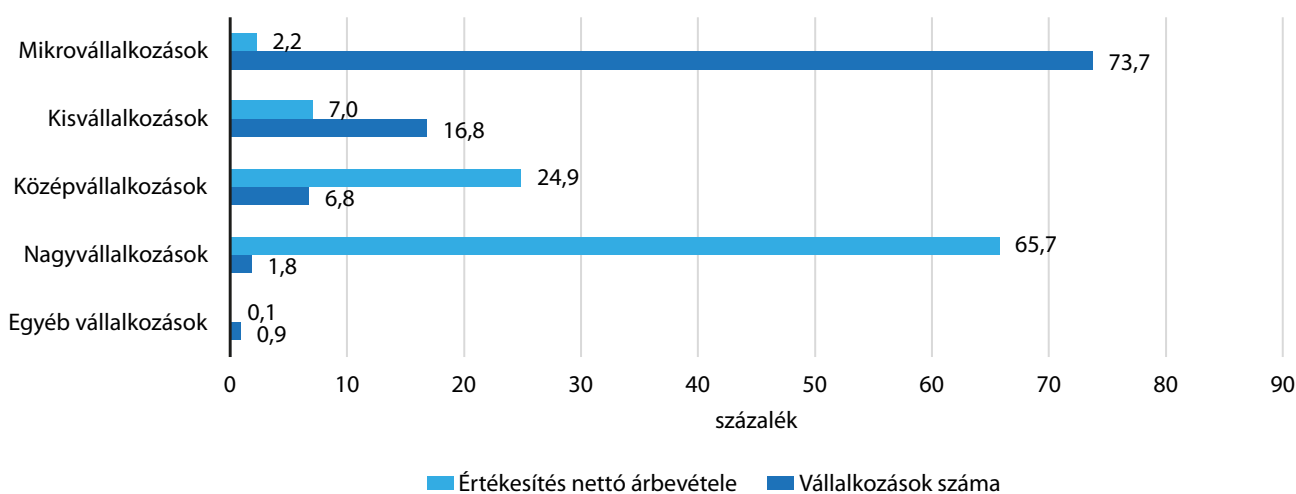
tőke és a nyereség alakításában (25. ábra). A 654 kisvállalat (16,8 százalék) biztosította az árbevétel 7,0 százalékát, a saját tőke 12,0 százalékát és az adózás előtti nyereség 9,6 százalékát. A 263 középvállalat (6,8 százalék) termelte meg az árbevétel 24,9 százalékát, a saját tőke 28,1 százalékát, az adózás előtti eredmény 27,0 százalékát. A 71 nagyvállalat (1,8 százalék) állította elő az ágazati árbevétel 65,7 százalékát, a saját tőke 54,5 százalékát, az adózás előtti nyereség 60,0 százalékát. A külföldi tulajdon részaránya a nagyvállalatoknál és a középvállalatoknál volt jelentős, 62,7 százalék és 38,2 százalék a jegyzett tőkén belül (13. melléklet).

24. ábra AZ EGYES GAZDÁLKODÁSI FORMÁK RÉSZARÁNYA A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ ÁRBEVÉTEL ALAPJÁN 2023-BAN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

25. ábra AZ EGYES MÉRETKATEGÓRIÁK RÉSZARÁNYA A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ ÁRBEVÉTEL ALAPJÁN 2023-BAN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MELLÉKLETEK

1. melléklet:	Módszertani megjegyzések a NAV-adatbázissal kapcsolatban	48
2. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2022	50
3. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2023	51
4. melléklet:	Pénzügyi mutatók képlete	52
5. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2022–2023	53
6. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2022–2023	54
7. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2022–2023	55
8. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban néhány jellemző szerint, 2023	56
9. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2022–2023	57
10. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2022–2023	58
11. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2022–2023	59
12. melléklet:	A kettős könyvelést végző társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó szakágazatokban, 2022–2023	60
13. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban néhány jellemző szerint, 2023	61

1. melléklet: MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK A NAV-ADATBÁZISSAL KAPCSOLATBAN

A NAV adatállományában csak az év végén is működő, adóbevallást készítő és azt a tárgyévet követő május 31-ig hibamentesen benyújtó társas vállalkozások adatai szerepelnek, az adatbázis az év közben megszűnt vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre.

Az egyszerűsített vállalkozási adó (eva), a kisadózók tételes adója (kata), valamint a kisvállalkozói adó szerint adózó, kettős könyvvizsgáló végző vállalkozások nem képezik vizsgálatunk tárgyát.

Az elemzés a kettős könyvvizsgáló végző mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi helyzetére terjed ki, így vizsgálatunk az erdőgazdálkodásból származó eredményt nem tartalmazza, azonban ágazati összehasonlításként szerepeltetjük.

Vizsgálatunk a korábbi évekhez képest eltérő üzleti évet választó közép- és nagyvállalkozásokat is tartalmaz, amennyiben azok választott bevallási időszaka az adatszolgáltatást megelőző időpontra esett, azaz az elemzéshez szükséges adataik mindkét vizsgált évre rendelkezésünkre álltak.

Azok a normál üzleti évet választó közép- és nagyvállalkozások, amelyek kizárólag a bázisévben (2022) szerepelnek az adatbázisban, a torzítás elkerülése végett kikerültek az elemzésből. Ezek alapján a mezőgazdaságban 4 normál üzleti évet választó üzem adatait hagytuk figyelmen kívül, amelyek árbevétele együttesen 35,3 milliárd forint, adózás előtti eredménye 0,8 milliárd forint, saját tőkéje pedig 17,4 milliárd forint volt 2022-ben. Ezek részesedése a teljes sokaságból rendre 1,2, 0,2 és 0,6 százalék volt a bázisévben. Az élelmiszeriparnál 11 normál üzleti évet választó bázisévben szereplő üzemet nem állt módunkban az összehasonlító elemzésbe vonni, amelyek árbevétele együttesen 132,5 milliárd forint, adózás előtti eredménye –1 milliárd forint, saját tőkéje pedig 36,4 milliárd forint volt 2022-ben. Ezek részesedése a teljes sokaságból rendre 2,0, 0,3 és 1,9 százalék volt a bázisévben.

A 2023. évben a mérlegkételemek közé bekerült a halasztott adókövetelés és adókötelezettség, amely fogalmak a magyar számviteli törvényben 2023 decembere óta vannak jelen.

A társas vállalkozások 2019. január elsejétől csoportos adózás formájában is bevallhatják adókötelezettségüket, amennyiben a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvényben (a továbbiakban: Tao. törvény)² meghatározott csoportos társasági adóalanyra vonatkozó feltételeknek eleget tesznek, amelyek a szervezeti formára, kapcsoltsági viszonyra és a számviteli rendszerre irányulnak. A csoportos társasági adóalany létrehozásához legalább két adózó szükséges. A Tao. törvény rendelkezései alapján 2022-ben 167, 2023-ban pedig 206 vállalkozás választotta a csoportos társasági adózás lehetőségét 47, valamint 60 csoportos társasági adóalanyt létrehozva.

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál „0 fő” olyan esetben szerepel, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő, más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

² <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600081.tv>

4. táblázat: A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK (KKV-K) NAGYSÁGCSOPORTJAINAK ISMÉRVEI

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 2 millió euró (0,8 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 2 millió euró (0,8 milliárd forint)
Kisvállalkozás	10–50 fő	Árbevétel: legfeljebb 10 millió euró (3,8 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 10 millió euró (3,8 milliárd forint)
Középvállalkozás	51–250 fő	Árbevétel: legfeljebb 50 millió euró (19,1 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 43 millió euró (16,4 milliárd forint)

Megjegyzés: A forintban kifejezett értékhatárokat az MNB által közölt középárfolyamon, 2022-ben 391,33 forint/euróval, 2023-ban 381,95 forint/euróval számoltuk.

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

A kkv-besoroláshoz a 2004. évi kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról szóló törvényben foglaltakat vettük figyelembe (4. táblázat), a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium kivételével³. A besoroláson kívül eső vállalkozások az „Egyéb vállalkozások” kategóriában szerepelnek. Ezek egyfelől méretük szerint nagyvállalatok, vagy azért nem minősülnek kkv-nak, mert az állam vagy az önkormányzat közvetlen tulajdoni részesedése a jegyzett tőke alapján külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.

A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának bevezetéséhez kapcsolódó, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXVIII. törvény (IFRS) szerinti adózásra⁴ váltó üzemek száma továbbra is elenyésző volt, 2023-ban mindössze kettő üzem nyújtotta be adóbevallását ilyen formában.

³ A társas adóbevallások rendelkezésre álló adatai nem teszik lehetővé a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium teljesülésének vizsgálatát.

⁴ <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1500178.TV>

2. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI NÉHÁNY KIEMELT GAZDASÁGI ÁGBAN, 2022

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdő-gazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	9 141	1 822	4 149	24 489	172 487	212 088
Ebből nyereségesek aránya, %	62,6	60,0	59,7	64,8	60,9	61,4
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	4 731 516	321 747	5 152 155	54 822 821	70 729 351	135 757 590
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	35,6	24,3	55,7	46,2	59,8	53,8
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Értékesítésből származó nettó árbevétel	2 892 031	216 330	6 506 336	48 864 352	57 738 892	116 217 942
Ráfordítások összesen	3 303 848	225 378	6 648 217	50 938 430	59 214 192	120 330 064
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	3 243 883	223 255	6 397 777	48 820 754	57 376 377	116 062 046
adójellegű ráfordítások	16 057	2 980	293 141	334 503	803 088	1 449 769
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,49	1,32	4,41	0,66	1,36	1,20
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	385 007	21 457	423 964	2 585 376	4 684 033	8 099 837
vesztesége	-34 172	-2 938	-44 035	-652 578	-838 799	-1 572 521
eredménye	350 835	18 519	379 929	1 932 798	3 845 234	6 527 316
Adózás előtti nyereség	395 129	26 762	394 937	2 385 692	4 973 095	8 175 616
veszteség	-37 103	-2 898	-50 935	-410 824	-751 156	-1 252 917
eredmény	358 026	23 864	344 002	1 974 868	4 221 939	6 922 699
Jövedelmezőség, százalék						
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS	11,8	10,0	5,0	3,8	6,7	5,2
Tőkearányos adózott eredmény, ROE	12,0	11,3	17,0	8,2	15,4	11,3
Eszközarányos adózott eredmény, ROA	7,2	6,8	6,3	3,4	5,5	4,4

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

3. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI NÉHÁNY KIEMELT GAZDASÁGI ÁGBAN, 2023

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdő-gazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	8 669	1 728	3 892	22 497	156 694	193 480
Ebből nyereségesek aránya, %	57,3	61,8	63,3	62,6	59,8	60,1
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	5 004 333	319 415	5 377 067	46 920 582	72 007 077	129 628 473
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	37,4	25,9	53,6	21,9	56,0	42,8
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Értékesítésből származó nettó árbevétel	2 968 102	215 659	6 889 338	45 063 591	57 821 187	112 957 878
Ráfordítások összesen	3 444 720	237 158	6 917 393	47 841 878	63 710 463	122 151 611
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	3 377 956	232 769	6 707 033	45 963 316	57 813 583	114 094 658
adójellegű ráfordítások	19 713	3 046	301 837	363 536	1 235 461	1 923 593
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,57	1,28	4,36	0,76	1,94	1,57
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	254 687	19 088	397 895	2 621 575	4 471 351	7 764 595
vesztesége	-66 225	-2 615	-54 135	-1 438 420	-725 272	-2 286 666
eredménye	188 462	16 472	343 760	1 183 155	3 746 079	5 477 929
Adózás előtti nyereség	268 919	21 734	396 726	2 367 049	4 656 124	7 710 552
veszteség	-70 425	-2 881	-66 984	-413 712	-717 526	-1 271 528
eredmény	198 494	18 853	329 742	1 953 336	3 938 598	6 439 024
Jövedelmezőség, százalék						
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS	6,3	8,1	4,5	4,0	6,2	5,0
Tőkearányos adózott eredmény, ROE	6,2	9,0	14,5	9,6	13,1	11,0
Eszközarányos adózott eredmény, ROA	3,7	5,4	5,7	3,8	5,0	4,4

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

4. melléklet: PÉNZÜGYI MUTATÓK KÉPLETE

Megnevezés	Számítások
Vagyoni helyzet	
Befektetett eszközök aránya (%)	Befektetett eszközök / Eszközök összesen
Forgóeszközök aránya (%)	Forgóeszközök / Eszközök összesen
Tőkeerősség (%)	Saját tőke / Források összesen
Jegyzett tőke aránya (%)	Jegyzett tőke / Források összesen
Kötelezettség aránya (%)	Kötelezettségek / Források összesen
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	Saját tőke / Befektetett eszközök
Saját tőke növekedése (%)	Saját tőke / Jegyzett tőke
Forgótőke alakulása (millió HUF)	Forgóeszközök – Rövid lejáratú kötelezettségek
Forgótőke aránya (%)	Forgótőke / Saját tőke
Pénzügyi helyzet	
Likviditási ráta (%)	Forgóeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási gyorsráta (%)	(Forgóeszközök – Készletek) / Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzhányad (%)	(Pénzeszközök + Értékpapírok) / Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzeszköz-likviditás (%)	Pénzeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettség (%)	Vevők / Szállítók
Hitelfedezettségi mutató (%)	Követelések / Rövid lejáratú kötelezettségek
Megtérülési mutatók	
Készletek forgási sebessége (nap)	(Készletek×365) / Értékesítés nettó árbevétele
Kintlévőségek időtartama (nap)	(Vevők×365) / Értékesítés nettó árbevétele
Szállítói tartozások időtartama (nap)	(Szállítók×365) / Anyagjellegű ráfordítások
Jövedelemhelyzet	
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	Feldolgozóipar kivételével: Értékesítés nettó árbevétele + Aktivált saját teljesítmények – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások Feldolgozóiparban: Értékesítés nettó árbevétele + Aktivált saját teljesítmények – ELÁBÉ
Nettó termelési érték (millió HUF)	Bruttó termelési érték – Anyagköltség – Igénybe vett szolgáltatások – Amortizáció
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	Feldolgozóipar kivételével: Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások – Földbérleti díj Feldolgozóiparban: Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások + Közvetített szolgáltatások – Földbérleti díj
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	Kibocsátás – Folyó termelőfelhasználás
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	Nettó termelési érték / Tárgyi eszközök összesen
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	Értékesítés nettó árbevétele / Összes eszköz
Jövedelmezőség	
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	Adózott eredmény / Értékesítés nettó árbevétele
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	Adózott eredmény / Saját tőke
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	Adózott eredmény / Eszközök összesen
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény / Befektetett eszközök
Bérijövedelmezőség (%)	Adózott eredmény / Bér és személyi jellegű ráfordítás
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	Adózott eredmény / Átlagos állományi létszám
Saját tőke jövedelmezősége (%)	Adózás előtti eredmény / Saját tőke
Tőkeáttételi mutatók	
Eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek / Eszközök összesen
Eladósodottság mértéke (%)	Kötelezettségek / Saját tőke
Nettó eladósodottság foka (%)	(Kötelezettségek – Követelések) / Saját tőke
Finanszírozási kockázat (%)	Kötelezettségek / (Kötelezettségek + Saját tőke)

Forrás: készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

5. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI MUTATÓINAK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2022–2023

Megnevezés	2022	2023	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	52,2	53,8	1,6
Forgóeszközök aránya (%)	45,8	44,3	-1,6
Tőkeerősség (%)	59,8	60,1	0,3
Jegyzett tőke aránya (%)	6,7	6,5	-0,1
Kötelezettség aránya (%)	37,9	37,4	-0,5
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	114,6	111,7	-2,9
Saját tőke növekedése (%)	897,4	921,0	23,6
Forgótőke alakulása (millió HUF)	1 058 477	1 046 492	-11 985
Forgótőke aránya (%)	37,4	34,8	-2,6
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	195,3	189,5	-5,9
Likviditási gyorsráta (%)	118,2	119,0	0,8
Pénzhányad (%)	41,6	45,7	4,1
Pénzeszköz-likviditás (%)	37,5	41,0	3,5
Hitelfedezettség (%)	80,7	85,1	4,4
Hitelfedezettségi mutató (%)	76,6	73,3	-3,3
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	108,1	101,3	-6,7
Kintlévőségek időtartama (nap)	39,8	42,4	2,7
Szállítói tartozások időtartama (nap)	56,2	55,5	-0,6
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	2 529 799	2 485 195	-44 605
Nettó termelési érték (millió HUF)	486 092	338 674	-147 419
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	1 736 021	1 778 471	42 450
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	793 779	706 724	-87 055
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	22,0	13,9	-8,1
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	61,1	59,3	-1,8
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	11,8	6,3	-5,5
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	12,0	6,2	-5,8
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	7,2	3,7	-3,5
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	13,8	6,9	-6,9
Bérijövedelmezőség (%)	107,6	52,2	-55,5
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	6,1	3,5	-2,6
Alaptőke jövedelmezősége (%)	107,8	56,8	-51,0
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	37,9	37,4	-0,5
Eladósodottság mértéke (%)	63,4	62,2	-1,2
Nettó eladósodottság foka (%)	33,3	33,7	0,3
Finanszírozási kockázat (%)	38,8	38,3	-0,5

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**6. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
EREDMÉNYKIMUTATÁSÁNAK FŐBB TÉTELEI A MEZŐGAZDASÁGI,
VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2022–2023**

Megnevezés	2022	2023	Változás	2023. évi a 2022. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	2 545 110	2 610 099	64 988	102,6
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	346 920	358 004	11 083	103,2
I. Értékesítés nettó árbevétele	2 892 031	2 968 102	76 071	102,6
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	254 404	179 726	-74 678	70,6
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésre (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	163 599	178 982	15 383	109,4
III. Egyéb bevételek összesen	448 284	418 593	-29 690	93,4
4. Anyagköltség	1 400 686	1 457 350	56 663	104,0
5. Eladott áruk beszerzési értéke	581 014	636 450	55 436	109,5
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	2 536 292	2 663 460	127 168	105,0
6. Bérköltség	257 394	290 673	33 279	112,9
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	25 015	26 673	1 658	106,6
8. Bérjárulékok	28 242	32 231	3 989	114,1
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	315 927	355 887	39 959	112,6
VI. Értékcsökkenési leírás	198 661	224 326	25 664	112,9
9. Adók, illetékek, hozzájárulások bevallott, fizetendő összege	16 057	19 713	3 656	122,8
VII. Egyéb ráfordítások összesen	193 003	134 287	-58 716	69,6
Üzemi tevékenység nyeresége	385 007	254 687	-130 320	66,2
vesztesége	-34 172	-66 225	-32 053	193,8
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	350 835	188 462	-162 373	53,7
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	15 800	31 026	15 226	196,4
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	13 020	14 650	1 629	112,5
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	67 155	76 796	9 641	114,4
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	27 695	39 779	12 084	143,6
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	59 964	66 763	6 799	111,3
Pénzügyi műveletek nyeresége	34 632	44 065	9 433	127,2
vesztesége	-27 441	-34 033	-6 591	124,0
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	7 191	10 032	2 842	139,5
Adózás előtti nyereség	395 129	268 919	-126 210	68,1
veszteség	-37 103	-70 425	-33 321	189,8
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	358 026	198 494	-159 531	55,4
X. Adófizetési kötelezettség	17 933	12 898	-5 036	71,9
Adózott eredmény nyereség	377 440	256 629	-120 811	68,0
veszteség	-37 347	-71 032	-33 685	190,2
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	340 093	185 597	-154 496	54,6

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**7. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
ESZKÖZEI ÉS FORRÁSAI A MEZŐGAZDASÁGI,
VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2022–2023**

Megnevezés	2022	2023	Változás	2023. évi a 2022. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	9 141	8 669	-472	94,8
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	2 468 976	2 693 129	224 153	109,1
I. Immateriális javak	10 278	10 347	70	100,7
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	2 375	2 745	369	115,6
II. Tárgyi eszközök	2 211 417	2 438 041	226 624	110,2
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	968 047	1 118 378	150 331	115,5
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	628 047	701 045	72 998	111,6
3. Tenyészállatok	97 623	107 668	10 046	110,3
4. Beruházások, felújítások	282 790	248 571	-34 219	87,9
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	71 742	79 867	8 125	111,3
6. Egyéb	163 168	182 512	19 345	111,9
III. Befektetett pénzügyi eszközök	247 281	244 741	-2 541	99,0
B. Forgóeszközök	2 169 012	2 216 253	47 241	102,2
I. Készletek	856 193	823 864	-32 329	96,2
II. Követelések könyv szerinti értéke	850 966	857 806	6 840	100,8
III. Értékpapírok	45 229	55 280	10 051	122,2
VI. Pénzeszközök	416 624	479 303	62 679	115,0
C. Aktív időbeli elhatárolások	93 528	94 951	1 423	101,5
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	4 731 516	5 004 333	272 817	105,8
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	2 830 677	3 009 050	178 373	106,3
I. Jegyzett tőke	315 429	326 713	11 284	103,6
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-6 208	-894	5 315	14,4
III. Tőketartalék	562 387	566 369	3 982	100,7
IV. Eredménytartalék	1 161 902	1 391 934	230 032	119,8
V. Egyéb tartalékok	458 807	539 585	80 778	117,6
VI. Adózott eredmény	340 093	185 597	-154 496	54,6
E. Céltartalékok	6 299	4 381	-1 918	69,6
F. Kötelezettségek	1 794 114	1 870 882	76 768	104,3
I. Hátrasorolt kötelezettségek	33 426	36 736	3 310	109,9
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	650 152	664 385	14 233	102,2
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	379 036	361 252	-17 784	95,3
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	73 753	75 561	1 808	102,5
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	1 110 536	1 169 761	59 225	105,3
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	390 295	405 284	14 989	103,8
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	110 803	119 314	8 511	107,7
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	204 944	234 941	29 997	114,6
G. Passzív időbeli elhatárolások	100 426	120 020	19 593	119,5
FORRÁSOK ÖSSZESEN	4 731 516	5 004 333	272 817	105,8

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

8. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN NÉHÁNY JELLEMZŐ SZERINT, 2023

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Árbevételek	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
		millió HUF			tulajdon aránya, %		millió HUF	arányos adózás előtti eredmény, %		
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	4 965	2 542 002	2 551 599	248 581	35,49	9,33	268 919	10,58	10,54	
Veszteséges	3 316	426 066	455 838	76 990	44,78	14,34	-70 425	-16,53	-15,45	
0 eredményű	388	34	1 613	1 142	84,43	3,58	0	0,00	0,00	
Összesen	8 669	2 968 102	3 009 050	326 713	37,85	10,49	198 494	6,69	6,60	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0	3 067	80 033	120 148	20 060	64,84	6,18	5 985	7,48	4,98	
1 fő	1 792	89 804	101 756	10 345	75,64	6,31	14 101	15,70	13,86	
2-9 közötti létszám	2 661	488 742	546 064	38 934	67,32	7,94	26 775	5,48	4,90	
10-49	949	1 045 410	1 173 005	87 864	46,45	16,78	71 915	6,88	6,13	
50-249	193	1 045 407	845 947	97 713	36,36	14,89	63 661	6,09	7,53	
250 fő és nagyobb	7	218 707	222 130	71 797	0,37	0,00	16 056	7,34	7,23	
Összesen	8 669	2 968 102	3 009 050	326 713	37,85	10,49	198 494	6,69	6,60	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	6 700	2 117 367	1 986 058	147 636	52,03	15,60	151 302	7,15	7,62	
Rt.	268	692 076	839 652	160 373	24,54	1,56	42 169	6,09	5,02	
Szövetkezet	346	88 729	80 369	4 728	92,89	0,39	86	0,10	0,11	
Bt.	918	59 387	79 433	10 554	11,85	82,66	4 550	7,66	5,73	
Nonprofit szervezet	48	4 570	16 154	1 688	26,51	0,18	-301	-6,59	-1,87	
Egyéb	389	5 972	7 383	1 733	80,39	0,05	688	11,52	9,32	
Összesen	8 669	2 968 102	3 009 050	326 713	37,85	10,49	198 494	6,69	6,60	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	7 400	537 916	699 916	66 674	69,62	7,32	36 039	6,70	5,15	
Kisvállalkozás	982	987 742	1 119 317	86 745	46,96	16,78	60 521	6,13	5,41	
Középvállalkozás	212	920 451	882 795	89 914	40,18	14,86	76 900	8,35	8,71	
Nagyvállalkozás	11	503 115	285 742	78 567	0,34	1,89	25 165	5,00	8,81	
Egyéb vállalkozás	64	18 878	21 280	4 814	2,07	0,00	-131	-0,70	-0,62	
Összesen	8 669	2 968 102	3 009 050	326 713	37,85	10,49	198 494	6,69	6,60	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

**9. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
EREDMÉNYKIMUTATÁSÁNAK FŐBB TÉTELEI
AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET
GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2022–2023**

Megnevezés	2022	2023	Változás	2023. évi a 2022. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	4 213 010	4 538 846	325 836	107,7
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	2 293 327	2 350 492	57 165	102,5
I. Értékesítés nettó árbevétele	6 506 336	6 889 338	383 001	105,9
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	118 566	50 878	-67 687	42,9
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésére (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	14 989	19 109	4 120	127,5
III. Egyéb bevételek összesen	152 804	110 578	-42 227	72,4
4. Anyagköltség	3 752 654	3 816 509	63 854	101,7
5. Eladott áruk beszerzési értéke	705 157	748 941	43 784	106,2
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	5 229 397	5 435 947	206 551	103,9
6. Bérköltség	419 119	491 144	72 025	117,2
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	39 981	50 378	10 397	126,0
8. Bérjárulások	54 177	63 552	9 375	117,3
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	518 206	610 763	92 556	117,9
VI. Értékcsökkenési leírás	164 880	185 726	20 846	112,6
9. Adók, illetékek, hozzájárulások bevallott, fizetendő összege	293 141	301 837	8 695	103,0
VII. Egyéb ráfordítások összesen	485 294	474 598	-10 697	97,8
Üzemi tevékenység nyeresége	423 964	397 895	-26 069	93,9
vesztesége	-44 035	-54 135	-10 100	122,9
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	379 929	343 760	-36 169	90,5
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	24 981	46 160	21 179	184,8
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	4 548	7 583	3 035	166,7
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	214 512	196 341	-18 171	91,5
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek izetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	53 188	90 546	37 358	170,2
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	250 440	210 360	-40 080	84,0
Pénzügyi műveletek nyeresége	22 620	49 138	26 518	217,2
vesztesége	-58 548	-63 156	-4 609	107,9
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-35 928	-14 019	21 909	39,0
Adózás előtti nyereség	394 937	396 726	1 789	100,5
veszteség	-50 935	-66 984	-16 049	131,5
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	344 002	329 742	-14 260	95,9
X. Adófizetési kötelezettség	21 507	21 193	-313	98,5
Adózott eredmény nyereség	373 657	376 031	2 373	100,6
veszteség	-51 162	-67 482	-16 320	131,9
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	322 495	308 549	-13 947	95,7

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**10. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
ESZKÖZEI ÉS FORRÁSAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS
DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2022–2023**

Megnevezés	2022	2023	Változás	2023. évi a 2022. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	4 149	3 892	-257	93,8
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	2 540 735	2 806 311	265 575	110,5
I. Immateriális javak	48 286	56 085	7 799	116,2
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	5 711	9 228	3 516	161,6
II. Tárgyi eszközök	2 226 254	2 446 187	219 933	109,9
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	886 222	983 672	97 450	111,0
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	729 790	788 824	59 034	108,1
3. Tenyészállatok	1 905	1 897	-8	99,6
4. Beruházások, felújítások	356 477	402 933	46 455	113,0
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	107 893	124 214	16 321	115,1
6. Egyéb	143 967	144 647	681	100,5
III. Befektetett pénzügyi eszközök	266 195	303 657	37 463	114,1
IV. Halasztott adókövetelés	0	382	382	-
B. Forgóeszközök	2 542 946	2 494 845	-48 101	98,1
I. Készletek	1 010 726	932 953	-77 774	92,3
II. Követelések könyv szerinti értéke	1 207 619	1 154 912	-52 707	95,6
III. Értékpapírok	27 889	49 338	21 449	176,9
VI. Pénzeszközök	296 712	357 643	60 931	120,5
C. Aktív időbeli elhatárolások	68 474	75 911	7 437	110,9
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	5 152 155	5 377 067	224 912	104,4
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	1 901 801	2 125 767	223 967	111,8
I. Jegyzett tőke	321 689	320 120	-1 569	99,5
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-258	-124	134	48,1
III. Tőketartalék	359 183	405 415	46 232	112,9
IV. Eredménytartalék	571 408	696 620	125 212	121,9
V. Egyéb tartalékok	329 137	397 794	68 656	120,9
VI. Adózott eredmény	322 495	308 549	-13 947	95,7
E. Céltartalékok	20 593	25 760	5 167	125,1
F. Kötelezettségek	2 920 759	2 882 166	-38 593	98,7
I. Hátrasorolt kötelezettségek	87 994	87 242	-752	99,1
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	978 506	1 068 664	90 158	109,2
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	308 890	318 315	9 425	103,1
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	214 651	203 772	-10 879	94,9
3. Halasztott adókötelezettség	0	2 675	2 675	-
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	1 854 259	1 726 260	-128 000	93,1
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	626 114	593 203	-32 910	94,7
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	180 352	138 942	-41 410	77,0
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	316 023	297 167	-18 857	94,0
G. Passzív időbeli elhatárolások	309 002	343 374	34 371	111,1
FORRÁSOK ÖSSZESEN	5 152 155	5 377 067	224 912	104,4

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**11. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
PÉNZÜGYI MUTATÓINAK ALAKULÁSA
AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET
GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2022–2023**

Megnevezés	2022	2023	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	49,3	52,2	2,9
Forgóeszközök aránya (%)	49,4	46,4	-3,0
Tőkeerősség (%)	36,9	39,5	2,6
Jegyzett tőke aránya (%)	6,2	6,0	-0,3
Kötelezettség aránya (%)	56,7	53,6	-3,1
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	74,9	75,7	0,9
Saját tőke növekedése (%)	591,2	664,1	72,9
Forgótőke alakulása (millió HUF)	688 687	768 586	79 899
Forgótőke aránya (%)	36,2	36,2	-0,1
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	137,1	144,5	7,4
Likviditási gyorsráta (%)	82,6	90,5	7,8
Pénzhányad (%)	17,5	23,6	6,1
Pénzeszköz-likviditás (%)	16,0	20,7	4,7
Hitelfedezettség (%)	94,5	98,6	4,2
Hitelfedezettségi mutató (%)	65,1	66,9	1,8
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	56,7	49,4	-7,3
Kintlévőségek időtartama (nap)	33,2	31,0	-2,2
Szállítói tartozások időtartama (nap)	43,7	39,8	-3,9
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	5 919 745	6 191 275	271 530
Nettó termelési érték (millió HUF)	1 308 118	1 411 198	103 079
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	4 507 935	4 668 923	160 988
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	1 411 810	1 522 352	110 542
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	58,8	57,7	-1,1
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	126,3	128,1	1,8
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	5,0	4,5	-0,5
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	17,0	14,5	-2,4
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	6,3	5,7	-0,5
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	12,7	11,0	-1,7
Bérijövedelmezőség (%)	62,2	50,5	-11,7
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	390,6	368,8	-21,8
Alaptőke jövedelmezősége (%)	100,3	96,4	-3,9
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	56,7	53,6	-3,1
Eladósodottság mértéke (%)	153,6	135,6	-18,0
Nettó eladósodottság foka (%)	78,8	86,9	8,1
Finanszírozási kockázat (%)	60,6	57,6	-3,0

Vissza
a 36. oldalra

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VÉGZŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ SZAKÁGAZATOKBAN, 2022–2023

Megnevezés	Vállalkozások száma, db		Értékesítés nettó árbevétele, millió HUF		Adózás előtti eredmény, millió HUF		Saját tőke, millió HUF		Saját tőkére vetített jövedelmezőség, %		Árbevétel-arányos jövedelmezőség, %		Kötelezettségek, millió HUF	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	416	390	1 355 840	1 504 971	69 292	57 288	370 633	415 487	18,7	13,8	4,9	3,6	451 002	468 922
Húsfeldolgozás, -tartósítás	268	247	611 495	684 883	15 615	9 312	137 633	147 228	11,3	6,3	2,3	1,2	169 830	178 210
Baromfi-hús feldolgozás, tartósítása	99	96	508 047	575 815	35 536	30 030	126 525	146 469	28,1	20,5	6,7	5,0	193 131	198 878
Hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása	49	47	236 299	244 273	18 141	17 946	106 476	121 790	17,0	14,7	7,5	7,2	88 041	91 833
Halfeldolgozás, -tartósítás	11	10	1 475	1 778	-366	-494	1 632	1 126	-22,4	-43,9	-25,2	-28,0	2 997	3 762
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	402	354	360 875	389 015	17 481	30 277	174 011	200 687	10,0	15,1	4,6	7,3	199 486	201 387
Növényi, állati olaj gyártása	49	46	688 601	585 981	61 863	29 659	107 824	95 551	57,4	31,0	8,7	4,7	316 136	229 680
Tejfeldolgozás	107	107	536 189	556 104	17 483	7 986	151 599	150 089	11,5	5,3	3,1	1,3	140 693	137 448
Tejtermék gyártása	69	70	534 899	554 242	17 525	7 922	151 221	149 628	11,6	5,3	3,1	1,3	139 334	135 982
Jégkrém gyártása	38	37	1 290	1 862	-42	65	378	461	-11,0	14,1	-3,7	2,9	1 360	1 466
Malomipari termék, keményítő gyártása	79	74	510 826	438 810	27 393	16 497	126 728	127 197	21,6	13,0	4,4	3,4	246 673	224 515
Malomipari termék gyártása	71	66	189 333	180 917	11 980	7 470	63 318	66 339	18,9	11,3	6,0	3,8	75 767	57 585
Keményítő, keményítőtermék gyártása	8	8	321 494	257 893	15 413	9 026	63 410	60 858	24,3	14,8	3,5	3,1	170 906	166 929
Pékáru, tésztafélek gyártása	1 170	1 111	465 234	562 528	26 530	59 025	155 195	210 638	17,1	28,0	5,3	9,9	184 409	178 979
Kenyer, friss pékáru gyártása	968	925	262 713	334 658	13 323	35 078	69 787	103 070	19,1	34,0	4,6	9,8	104 103	109 052
Tartósított lisztes áru gyártása	95	89	108 039	125 738	5 636	11 256	46 609	58 651	12,1	19,2	4,9	8,4	37 093	34 374
Tésztafélek gyártása	107	97	94 482	102 133	7 572	12 691	38 799	48 917	19,5	25,9	7,8	12,1	43 214	35 553
Egyéb élelmiszer gyártása	540	499	873 590	990 520	39 006	41 141	261 011	275 272	14,9	14,9	4,1	3,8	501 286	601 609
Cukorgyártás	4	4	33 884	38 826	2 186	1 811	27 084	28 740	8,1	6,3	6,1	4,3	16 656	26 830
Takarmány gyártása	126	128	576 087	577 675	25 656	19 994	124 212	149 667	20,7	13,4	4,2	3,2	335 650	311 417
Ital gyártása	1 242	1 167	845 337	955 435	36 862	40 362	349 712	384 222	10,5	10,5	4,1	3,9	458 365	464 700
Dohánytermék gyártása	7	6	292 281	326 521	22 802	28 007	79 243	115 830	28,8	24,2	7,3	8,2	84 062	59 747
Összesen	4 149	3 892	6 506 336	6 889 338	344 002	329 742	1 901 801	2 125 767	18,1	15,5	5,0	4,5	2 920 759	2 882 166

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

13. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN NÉHÁNY JELLEMZŐ SZERINT, 2023

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Árbevételek	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
millió HUF					tulajdon aránya, %		millió HUF	arányos adózás előtti eredmény, %		
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	2 464	5 934 380	1 927 211	218 454	16,31	49,01	396 726	6,69	20,59	
Veszteséges	1 309	954 901	198 378	101 147	15,58	40,54	-66 984	-7,01	-33,77	
0 eredményű	119	57	179	518	79,97	19,45	0	0,00	0,00	
Összesen	3 892	6 889 338	2 125 767	320 120	16,18	46,29	329 742	4,79	15,51	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0	853	9 026	39 477	6 087	54,71	10,34	1 755	19,45	4,45	
1	697	12 306	11 577	4 139	79,76	2,61	787	6,39	6,80	
2-9	1 363	179 302	94 101	17 179	54,9	12,6	11 190	6,24	11,89	
10-49	662	661 200	299 777	45 982	37,5	26,1	42 507	6,43	14,18	
50-249	256	1 966 340	646 968	77 194	14,8	35,6	80 845	4,11	12,50	
250 fő és nagyobb	61	4 061 164	1 033 868	169 538	4,1	62,4	192 658	4,74	18,63	
Összesen	3 892	6 889 338	2 125 767	320 120	16,18	46,29	329 742	4,79	15,51	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	3 288	4 978 309	1 515 539	193 562	17,00	49,56	217 008	7,15	14,32	
Rt.	132	1 874 356	594 865	125 311	14,50	41,30	110 482	6,09	18,57	
Szövetkezet	89	4 970	1 492	263	98,93	0,00	-27	0,10	-1,81	
Bt.	329	28 010	12 423	843	46,20	53,64	2 056	7,66	16,55	
Nonprofit szervezet	24	796	878	75	70,49	0,00	110	-6,59	12,57	
Egyéb	30	2 897	569	66	44,16	55,84	112	11,52	19,74	
Összesen	3 892	6 889 338	2 125 767	320 120	16,18	46,29	329 742	4,79	15,51	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	2 869	154 429	111 584	26 165	61,01	8,38	10 997	6,70	9,86	
Kisvállalkozás	654	485 317	254 356	31 596	44,16	14,47	31 647	6,13	12,44	
Középvállalkozás	263	1 713 829	596 502	87 692	16,58	38,15	88 898	8,35	14,90	
Nagyvállalkozás	71	4 529 008	1 158 724	172 063	4,26	62,74	197 863	5,00	17,08	
Egyéb vállalkozás	35	6 755	4 602	2 604	0,41	0,00	337	-0,70	7,32	
Összesen	3 892	6 889 338	2 125 767	320 120	16,18	46,29	329 742	4,79	15,51	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

HIVATKOZÁSOK JEGYZÉKE

1. MNB (2024). Mélyelemzések. A hazai élelmiszerinfláció mögött meghúzódó tényezők. <https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-melyelemzes-a-hazai-elelmiszerinflacio-mogott-meghuzodo-tenyezok.pdf>
2. KSH (2024a). STADAT 19.1.1.4. Mezőgazdasági számlák rendszere, árindexek [előző év=100,0%]. Központi Statisztikai Hivatal.
3. KSH (2024b). STADAT 19.1.1.3. Mezőgazdasági számlák rendszere, volumenindexek [előző év=100,0%]. Központi Statisztikai Hivatal.
4. KSH (2024c). STADAT 19.1.1.10. A mezőgazdasági termékek értékesítésének (felvásárlásának) volumenindexei. Központi Statisztikai Hivatal.
5. KSH (2024d). STADAT 20.1.1.47. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként. Központi Statisztikai Hivatal.
6. KSH (2024e). STADAT 20.2.1.48. Az alkalmazásban állók száma nemzetgazdasági áganként, havonta, valamint havi és negyedévente kumulált. Központi Statisztikai Hivatal.
7. KSH (2024f). Magyarország, 2023. ISSN: 1416-2768. Nyilvántartási szám: Y/8315. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo/mo_2023.pdf
8. KSH (2024g). STADAT 1.2.1.2. A fogyasztóiár-index fogyasztási főcsoportok szerint, és a nyugdíjas fogyasztóiár-index, havonta. Központi Statisztikai Hivatal.
9. KSH (2024h). STADAT 1.2.1.11. A mezőgazdasági termékek termelőiár-indexei, havonta, évkezdettől kumulált.
10. KSH (2024i). Ipar. Teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagos havi bruttó keresete az iparban. <https://www.ksh.hu/s/helyzetkep-2023/#/kiadvany/ipar/teljes-munkaidoben-alkalmazasban-allok-atlagos-havi-brutto-keresete-az-iparban>.

